

vergadering **40**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 27 juni 2018

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	7
MOTIE betreffende een belangenconflict van Matthias Diependaele, Koen Van den Heuvel, Bart Somers, Karl Vanlouwe, Joris Poschet en Lionel Bajart met betrekking tot de geplande invoering door het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van de onverenigbaarheid van de functie van burgemeester of schepen met het mandaat van lid van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, van de Senaat, van het Vlaams Parlement en van het Europees Parlement	
– 1644 (2017-2018) – Nr. 1	
Voorstel tot aanvulling van de agenda	7
Bespreking	8
Hoofdelijke stemming	22
ACTUELE VRAAG van Renaat Landuyt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de grote vertraging bij de aankoop van enkelbanden voor elektronisch toezicht	
ACTUELE VRAAG van Martine Taelman aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de levering van enkelbanden voor elektronisch toezicht	23
ACTUELE VRAAG van Yasmine Kherbache aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de arbeidsdeal om meer mensen aan het werk te krijgen	
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de voorstellen van premier Michel met betrekking tot de arbeidsdeal op het Overlegcomité	27
ACTUELE VRAAG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de communicatie van de Vlaamse Milieumaatschappij met betrekking tot de aanhoudende droogte van de afgelopen maanden	
ACTUELE VRAAG van Tinne Rombouts aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aanhoudende droogte en de aanbevelingen uit het evaluatierapport droogte 2017 van de Minaraad	31
ACTUELE VRAAG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het beleid inzake salariswagens bij de VRT	
ACTUELE VRAAG van Lionel Bajart aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het bedrijfswagenbeleid van de VRT	36
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over investeringssteun voor kleine en middelgrote windturbines	39

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de uitslag van de verkiezingen in Turkije en de integratie in Vlaanderen	42
ACTUELE VRAAG van Michel Doomst aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de mogelijke beïnvloeding van de lokale en provinciale verkiezingen van 14 oktober 2018 door bepaalde landen en organisaties	45
ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de criteria voor de aangekondigde nieuwe trajectcontroles	47
ACTUELE VRAAG van Paul Van Miert aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de aangekondigde nieuwe trajectcontroles als middel om de verkeersveiligheid te verhogen	47
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	51
ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018 – 18 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3	
ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018 – 19 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 9-Bijlagen	
ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018 – 1570 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 9	51
Algemene bespreking	
ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018 – 18 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3	
Artikelsgewijze bespreking	81
ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018 – 19 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 9-Bijlagen	
Artikelsgewijze bespreking	81
ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018 – 1570 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 9	
Artikelsgewijze bespreking	82
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst tussen het Koninkrijk België en Japan tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en tot het voorkomen van het ontduiken en het ontwijken van belasting, en met het protocol, ondertekend te Tokio op 12 oktober 2016 – 1537 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	
Artikelsgewijze bespreking	82

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met 1° de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Turkije tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en het erbij gevoegde Protocol, gedaan te Ankara op 2 juni 1987, zoals gewijzigd bij het Protocol, gedaan te Brussel op 9 juli 2013; 2° het Protocol tot wijziging van onder 1° vermelde overeenkomst, gedaan te Brussel op 9 juli 2013 – 1551 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	83
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met 1° de overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Staat Qatar tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, en van het protocol, ondertekend te Doha op 6 november 2007, zoals gewijzigd door het protocol, ondertekend te Doha op 22 maart 2015; 2° het protocol, ondertekend te Doha op 22 maart 2015, tot wijziging van de onder 1° vermelde overeenkomst – 1552 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	84 84
ONTWERP VAN DECREET tot modernisering van de erf- en schenkbelasting, aangepast aan het nieuwe erfrecht – 1584 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	84 91
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs, het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding, het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften – 1585 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	91 99
ONTWERP VAN DECREET betreffende de overname van de sectoren psychiatrische verzorgingstehuizen, initiatieven van beschut wonen, revalidatieovereenkomsten, revalidatieziekenhuizen en multidisciplinaire begeleidingsequipes voor palliatieve verzorging – 1588 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	99 99
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van diverse bepalingen van het Provinciedecreet van 9 december 2005 – 1611 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	99 100

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 6 van het decreet van 28 maart 2014 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Toegankelijk Vlaanderen in de vorm van een private stichting – 1616 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	100
Artikelsgewijze bespreking	100
ROUWHULDE	101
ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018 – 18 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	101
ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018 – 19 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 9-Bijlagen	
Aangehouden stemmings	101
Hoofdelijke stemming	102
ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018 – 1570 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 9	
Hoofdelijke stemming	103
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst tussen het Koninkrijk België en Japan tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en tot het voorkomen van het ontduiken en het ontwijken van belasting, en met het protocol, ondertekend te Tokio op 12 oktober 2016 – 1537 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	103
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met 1° de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Turkije tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en het erbij gevoegde Protocol, gedaan te Ankara op 2 juni 1987, zoals gewijzigd bij het Protocol, gedaan te Brussel op 9 juli 2013; 2° het Protocol tot wijziging van onder 1° vermelde overeenkomst, gedaan te Brussel op 9 juli 2013 – 1551 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	104
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met 1° de overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Staat Qatar tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, en van het protocol, ondertekend te Doha op 6 november 2007, zoals gewijzigd door het protocol, ondertekend te Doha op 22 maart 2015; 2° het protocol, ondertekend te Doha op 22 maart 2015, tot wijziging van de onder 1° vermelde overeenkomst – 1552 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	104
ONTWERP VAN DECREET tot modernisering van de erf- en schenkbelasting, aangepast aan het nieuwe erfrecht – 1584 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	105

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs, het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding, het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften – 1585 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	105
ONTWERP VAN DECREET betreffende de overname van de sectoren psychiatrische verzorgingstehuizen, initiatieven van beschut wonen, revalidatieovereenkomsten, revalidatieziekenhuizen en multidisciplinaire begeleidingsequipes voor palliatieve verzorging – 1588 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	106
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van diverse bepalingen van het Provinciedecreet van 9 december 2005 – 1611 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	106
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 6 van het decreet van 28 maart 2014 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Toegankelijk Vlaanderen in de vorm van een private stichting – 1616 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	106
HULDE	107
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	109
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	112
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	112

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: de heer Jan Peumans**

– *De vergadering wordt geopend om 14.06 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Piet De Bruyn, Michèle Hostekint: ambtsverplichtingen;

Yamila Idrissi, Ann Soete, Johan Verstreken: gezondheidsredenen.

Minister Philippe Muyters is eveneens verontschuldigd.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 60/34)

MOTIE betreffende een belangenconflict van Matthias Diependaele, Koen Van den Heuvel, Bart Somers, Karl Vanlouwe, Joris Poschet en Lionel Bajart met betrekking tot de geplande invoering door het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van de onverenigbaarheid van de functie van burgemeester of schepen met het mandaat van lid van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, van de Senaat, van het Vlaams Parlement en van het Europees Parlement – 1644 (2017-2018) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Matthias Diependaele bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, ik zou bij hoogdringendheid een motie aan de agenda willen laten toevoegen. De motie betreft de oproeping van een belangenconflict met betrekking tot de geplande invoering door het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van de onverenigbaarheid van de functie van burgemeester of schepen met het mandaat van lid van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, van de Senaat, van het Vlaams Parlement en van het Europees Parlement.

De voorzitter: Dames en heren, de heer Matthias Diependaele heeft bij motie van orde een voorstel gedaan tot aanvulling van de agenda met de motie van Matthias Diependaele, Koen Van den Heuvel, Bart Somers, Karl Vanlouwe, Joris Poschet en Lionel Bajart betreffende een belangenconflict met betrekking tot de geplande invoering door het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van de onverenigbaarheid tussen de functie van burgemeester of schepen en het mandaat van lid van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, van de Senaat, van het Vlaams Parlement en van het Europees Parlement.

Vraagt hierover nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot aanvulling van de agenda.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel tot aanvulling van de agenda is aangenomen. Dan stel ik voor dat de motie van Matthias Diependaele, Koen Van den Heuvel, Bart Somers, Karl Vanlouwe, Joris Poschet en Lionel Bajart betreffende een belangenconflict met betrekking tot de geplande invoering door het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van de onverenigbaarheid tussen de functie van burgemeester of schepen en het mandaat van lid van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, van de Senaat, van het Vlaams Parlement en van het Europees Parlement onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de motie van Matthias Diependaele, Koen Van den Heuvel, Bart Somers, Karl Vanlouwe, Joris Poschet en Lionel Bajart betreffende een belangenconflict met betrekking tot de geplande invoering door het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van de onverenigbaarheid tussen de functie van burgemeester of schepen en het mandaat van lid van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, van de Senaat, van het Vlaams Parlement en van het Europees Parlement.

De bespreking is geopend.

De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, het publieke debat over decumul wordt gevoerd en moet altijd kunnen worden gevoerd. Elke politieke partij in dit halfroond heeft haar eigen argumenten pro of contra decumul. We zijn het aan de burger verplicht dit debat op het scherp van de snee te voeren.

In het Brussels Hoofdstedelijk Parlement woedt het debat heel fel. Mijn fractie is daar in het debat inhoudelijk op ingegaan, net zoals de meeste Nederlandstalige en Franstalige fracties. We waren daar zeer duidelijk. Wat ons betreft, is decumul niet de oplossing voor de problemen, de schandalen en de complexiteit in Brussel, integendeel.

In Vlaanderen is het inhoudelijk debat gisteren ook gevoerd in de commissie Binnenlands Bestuur. Groen heeft een voorstel van bijzonder decreet ingediend. Er is me iets opgevallen. Ik was er zelf niet, maar ik heb van leden van de commissie Binnenlands Bestuur gehoord dat een van de partijen, namelijk sp.a, in de verste verte niet te bespeuren viel en niet heeft deelgenomen aan dit fundamenteel belangrijk debat. Mogelijk was sp.a toen in de media, via Belga of op andere manieren, bezig met de beïnvloeding van de publieke opinie, maar niet met het voeren van een inhoudelijk debat in het Vlaams Parlement.

Voor de hygiëne van het debat dat we vandaag voeren, roep ik iedereen op om geen schijngevecht te starten. Het gaat hier niet om de voor- of nadelen van het principe van decumul. Het gaat om het feit dat het Brussels Hoofdstedelijk Parlement een maatregel wil invoeren die de institutionele evenwichten in dit land en meer bepaald in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest onderuit wil halen en die daarenboven eenzijdig de samenstelling en de werking van ons Vlaams Parlement

kan aantasten. Om die reden is het de taak van ons Vlaams Parlement zich te verdedigen en dit door middel van een belangenconflict.

Vorig jaar hebben vijf Brusselse volksvertegenwoordigers in het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement een voorstel van ordonnantie ingediend met betrekking tot de zogenaamde nieuwe Gemeentewet. Ze werken daar nog met de Gemeentewet, die door middel van ordonnanties kan worden gewijzigd. Wij hebben ondertussen al enkele jaren het Gemeentedecreet, dat ondertussen ook al meermaals is gewijzigd.

Met het voorstel wil het Brussels Hoofdstedelijk Parlement de onverenigbaarheid opleggen tussen enerzijds de functie van burgemeester, schepen, een lokaal mandaat in één van de negentien Brusselse baronieën, één van de Brusselse gemeenten, en anderzijds het mandaat van lid van het Brussels Parlement, maar niet alleen met het mandaat van lid van het Brussels Parlement, ook met dat van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Vlaams Parlement of het Europees Parlement. Een dergelijk voorstel van ordonnantie heeft niet enkel een volstrekte meerderheid nodig in het Brussels Parlement, ook in elke taalgroep moet er een meerderheid worden gevonden. Dat zijn die fameuze evenwichten in Brussel.

Toen dit voorstel op 8 juni werd besproken en goedgekeurd in de plenaire vergadering van het Brussels Parlement, werd in de Nederlandse taalgroep geen meerderheid gehaald. Men zou dan denken dat het voorstel definitief is verworpen, ware het niet dat de indieners gebruik wensen te maken van een uitzonderingsclausule die de vijfde staatshervorming heeft ingevoerd. Het zogenaamde ABS-systeem, het antiblokkeringssysteem, werd toen in het leven geroepen, toen de schrik erin zat dat een bepaalde partij zo groot zou worden dat ze op haar eentje de Brusselse instellingen zou kunnen blokkeren. Iedereen herinnert zich dat nog. Het systeem voorziet er namelijk in dat de vereiste meerderheid in elke taalgroep niet meer nodig is bij een tweede stemming, als het gaat over – en ik overdrijf niet – “de bescherming van de democratie”.

Maar aangezien het voorstel van ordonnantie bij vier verschillende partijen op een ‘njet’ stoot, mag het antiblokkeringssysteem helemaal niet worden ingeroepen. Franstalige collega’s in het Brussels Parlement misbruiken dat systeem om – oh ironie – de Vlaamse democratie in Brussel te fnuiken. Met het misbruik van deze uitzonderingsbepaling, schaft men de facto het vetorecht en bijgevolg ook de bescherming van de Vlamingen in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement af. Dat is een uiterst gevaarlijk precedent, waarbij men langs Franstalige kant het institutionele evenwicht op de helling zet. Wat zou de Franstaligen in de toekomst nog tegenhouden om dit systeem te blijven misbruiken, als we vandaag niet reageren? Beeld u eens in dat wij bijvoorbeeld het federaal systeem van de bijzondere meerderheid aan onze laars zouden lappen en de dubbele meerderheid in elke taalgroep gewoon opzij zouden schuiven. Dan vrees ik dat men beneden de taalgrens in een Franse colère zou schieten. Men zou misschien de institutionele atoombom nog eens boven halen, zoals dat ooit in dit land gebeurde.

Collega’s, behalve het opzichtig buitenspel zetten van de Vlamingen in Brussel, probeert men de Vlaamse minderheidsbescherming op een slinkse wijze onderuit te halen. Er werd gekozen om de Nieuwe Gemeentewet te wijzigen, terwijl men eigenlijk aan het statuut van parlementsleden komt. Dat statuut kan enkel gewijzigd worden door gebruik te maken van de constitutieve autonomie van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement. Daarvoor is een gewone ordonnantie onvoldoende. Men moet gebruik maken van een bijzondere ordonnantie. Bij voorstellen van een bijzondere ordonnantie kan het antiblokkeringssysteem niet worden ingeroepen. Men lijkt dus doelbewust te kiezen voor de Nieuwe Gemeentewet als instrument om zo de bescherming voor de Vlamingen in Brussel af te schaffen.

Als Brusselse Vlaming is het trouwens erg bitter te moeten vaststellen dat Vlaamse volksvertegenwoordigers – ik kijk inderdaad naar de collega's van de sp.a en Groen – de democratische meerderheid van onze Vlaams-Brusselse collega's niet respecteren. Ze worden op een schandelijke wijze buitenspel gezet, met de medewerking van een handjevol 'flamands de service' van die partijen.

Collega's, zelfs wanneer het uithollen van de bescherming van de Vlaamse minderheid in Brussel nog niet voldoende is, zelfs dan is er nog voldoende argumentatie om dit belangenconflict te steunen, en wel omdat men met dit voorstel van ordonnantie vanuit het Brussels Parlement de samenstelling en de werking van het Vlaams Parlement eenzijdig wil aanpassen. Men wijzigt namelijk de voorwaarden die aan het lidmaatschap van ons parlement verbonden zijn.

De autonomie van de deelstaten is er trouwens niet gekomen zodat men voor iemand anders beslissingen kan nemen, mijnheer Vandenbroucke.

Dan hebben we het nog niet gehad over het feit dat dit voorstel zorgt voor een ongelijke behandeling tussen de Vlaamse volksvertegenwoordigers onderling. 118 Vlaamse volksvertegenwoordigers zullen dus wel burgemeester of schepen mogen zijn of een lokaal uitvoerend mandaat mogen uitoefenen, terwijl de zes Brusselse Vlaamse volksvertegenwoordigers dat niet zullen kunnen. Dat de grote verdedigers van de federale loyauteit nu eenzijdig deze beslissing dreigen te nemen, is eigenlijk te grof voor woorden.

Dit voorstel van het Brussels Parlement, alsook de schandalige manier waarop men het door de strot van de Brusselse Vlaming wil duwen, schaadt niet alleen de belangen van de Brusselse Vlamingen, maar ook de belangen van ons Vlaams Parlement. Met een procedure van belangenconflict eisen wij dan ook de onmiddellijke schorsing van dit voorstel van het Brussels Parlement. (*Applaus bij de N-VA, CD&V en Open Vld*)

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): De procedure van belangenconflicten is niet iets om lichtzinnig mee om te springen. We moeten steevast het doel voor ogen houden: de bewaking van de uitoefening van de bevoegdheden door alle overheden met respect voor elkaar, met respect voor de loyauteit van al deze overheden. Laat er geen twijfel over bestaan, volgens onze fractie brengt de ordonnantie die voorligt de belangen van de Vlamingen, van de Vlamingen in Brussel en zeker van de Nederlandstalige Brusselaars in het Vlaams Parlement ernstige schade toe. Ze negeert het elementaire respect voor de fundamentele regels van ons staatsbestel. Ze negeert namelijk het essentieel parallellisme tussen de bescherming van de Franstalige minderheid op het federale niveau en de bescherming van de Nederlandstalige minderheid binnen het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Het gaat dus wel degelijk om een belangenconflict. Het voorstel van ordonnantie maakt immers oneigenlijk gebruik van de Gemeentewet om de voorwaarden voor de uitoefening van de constitutionele autonomie te omzeilen. Het voorstel van ordonnantie wil een onverenigbaarheid invoeren tussen de functie van parlements-lid en lokale uitvoerende mandaten. Het gaat dus over de samenstelling en de werking van het parlement, en dat is een basiselement van de constitutionele autonomie van Brussel. Deze autonomie kan slechts worden uitgeoefend door middel van ordonnanties die goedgekeurd zijn door een meerderheid van tweederde van de uitgebrachte stemmen en bij volstrekte meerderheid in elke taalgroep. Deze voorwaarden voor de uitoefening van de constitutionele autonomie beschermen het evenwicht tussen de twee gemeenschappen in Brussel. Door de Gemeentewet nu als kader voor deze ordonnantie te hanteren, worden de voorwaarden voor de constitutionele autonomie omzeild. Het is een echt achterpoortmaneuver. Daardoor wordt afbreuk gedaan aan het evenwicht tussen de twee

gemeenschappen in Brussel. De belangen van de Vlaamse Gemeenschap worden hier duidelijk geschaad.

Het voorstel van ordonnantie heeft ook gevolgen voor de zes Nederlandstalige collega's Brusselaars in ons Vlaams Parlement. Het is ongehoord dat op die manier ingegrepen wordt in het functioneren van het Vlaams Parlement. De zes Brusselse volksvertegenwoordigers in het Vlaams Parlement worden onderworpen aan regels die niet gelden voor de andere collega's, regels die bovendien tot stand kwamen met een Vlaamse minderheid in het Brussels Parlement. Bij de eindstemming zal oneigenlijk gebruik worden gemaakt van het antiblokkerings-systeem, de zogenaamde Lombardmeerderheid. Die Lombardmeerderheid is een element van de vijfde staatshervorming uit 2001, de enige staatshervorming die tot stand is gekomen zonder de Vlaamse christendemocraten.

CD&V heeft zich met het oog op de bescherming van de Vlaamse minderheid in Brussel altijd uitdrukkelijk verzet tegen een structurele afzwakking van die dubbele meerderheid. De Lombardmeerderheid heeft het uitsluiten van bepaalde partijen van de besluitvorming tot doel. Die nu invoeren, gaat frontaal in tegen de geest van de maatregel zoals oorspronkelijk bedoeld, en holt dus de bescherming van de Vlaamse minderheid in Brussel uit. Dit is, collega's, voorzitter, een gevaarlijk precedent.

Beste collega's, bovengenoemde argumenten zijn ernstig, want ze tasten de fundamentele evenwichtsregels van ons staatsbestel aan. Onze fractie steunt duidelijk en unaniem deze motie. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Somers heeft het woord.

Bart Somers (Open Vld): Voorzitter, collega's, de twee vorige sprekers hebben al op een heel eloquente manier de techniciteit uitgelegd van dit dossier. Ik zou me meer willen beperken tot de principes en de echte inzet van de stemming die we zo dadelijk gaan hebben.

Onze partij is een federalistische partij. Wij geloven in het federale samenwerkingsverband. Het is een uniek experiment. Twee gemeenschappen bouwen binnen één staatsverband samen een toekomst op. Het is geen gemakkelijk experiment, met zijn moeilijkheden en complexiteit. Het is een experiment dat alleen kan lukken als de fundamentele afspraken worden gerespecteerd.

We hebben in ons constitutioneel model, onze rechtsstaat, regels ingebouwd die minderheden beschermen. Dat zijn de fundamentele evenwichten van dit land. Op federaal vlak wordt de Franstalige minderheid beschermd, op het Brusselse niveau wordt de Vlaamse minderheid beschermd. Het evenwicht tussen, het respect voor die twee maken de kern uit van de overlevingskansen van het federalisme in ons land. Wie daaraan raakt, wie dit probeert uit te hollen, wie daar misprijzend tegenover staat, brengt het federalisme als dusdanig in gevaar. Ik kan dus heel moeilijk begrijpen dat partijen die net als wij het federalisme omarmen en pretenderen federale partijen te zijn, vandaag in de Brusselse instellingen datzelfde federalisme in gevaar brengen.

We hebben regels afgesproken in Brussel dat voor sommige materies een dubbele meerderheid nodig is, niet voor alles, voor sommige materies. Die zijn bij bijzondere wet bepaald. Maar vandaag aanvaardden twee Vlaamse partijen dat die regel opzij wordt geschoven. Zij aanvaardden dat niet langer de helft maar slechts een derde van de Vlaamse Brusselaars akkoord moet gaan om een regeling in te voeren.

Het gaat mij niet over de inhoud van de regel. Het gaat mij over het bewaken van die fundamentele principes. Ik vind het hoogst onverantwoord en onbegrijpelijk dat in wezen federale partijen zich op dat pad begeven. U zet de deur open voor de separatisten. (*Opmerkingen. Applaus bij Open Vld*)

U zet de deur open voor degenen die de ondergang van dit land wensen! (*Rumoer. Applaus bij Open Vld*)

Voor mij is dat onbegrijpelijk!

U doet het op twee manieren. U doet dat in het Brusselse Parlement. (*Opmerkingen bij sp.a en Groen*)

U ziet sommigen glimlachen. Dat hebt u veroorzaakt! (*Opmerkingen bij sp.a en Groen. Rumoer*)

Dat hebt u veroorzaakt. Dat is uw verantwoordelijkheid! (*Applaus bij Open Vld. Rumoer*)

Dat is jullie verantwoordelijkheid! (*Applaus bij Open Vld. Rumoer*)

U hebt dat gedaan in de Brusselse instellingen door de Vlaamse meerderheid los te laten. U gaat straks een hele uitleg geven om te zeggen dat dit voor u inhoudelijk zeer belangrijk is. Maar als we in die logica treden, zijn er morgen voor Open Vld, overmorgen voor CD&V, de dag nadien voor de N-VA, belangrijke dossiers en kunnen we die regel opheffen en ontbinden.

Op federaal vlak zou dat nooit aanvaard worden, nooit. En terecht nooit. Omdat dat de kern is en het wezen van het federalisme. U moet weten wat u doet. U dwingt partijen, om verschillende achterliggende redenen, om hier vandaag die regel overeind te houden. U dwingt ons tot het maken van een belangenconflict. U dwingt ons daartoe. (*Opmerkingen van Wouter Van Besien*)

Dat is opnieuw een aanslag op het federale vertrouwen dat in dit land zou moeten bestaan. U introduceert communautaire spanningen door de houding die u hebt in genomen. Als u dat niet gedaan had, waren we daar vandaag niet over aan het discussiëren. (*Applaus bij Open Vld*)

Dus in het belang van de Vlaamse Brusselaars maar nog meer in het belang van het federalisme, zal onze fractie deze motie ten volle steunen. Ik dank u. (*Applaus bij Open Vld en de N-VA*)

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Collega's, met alle respect, maar het gaat hier absoluut niet om een communautaire kwestie. (*Rumoer*)

Dit gaat over regels van deugdelijk bestuur en hoe men dat in Brussel wenst te organiseren. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is sinds 2002, net zoals wij dat ook zijn in ons gewest, ten volle bevoegd voor de lokale besturen op zijn grondgebied. En dus is het ook bevoegd voor het bepalen van het statuut van burgemeesters en schepenen aldaar. En ik neem aan dat diegenen die het dossier technisch hebben uitgelegd, ook de adviezen van de Raad van State over die ordonnantie hebben gelezen. Die adviezen zijn bijzonder duidelijk: als het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest bevoegd is om het statuut te regelen van burgemeesters en schepenen, dan is het ook bevoegd om te bepalen of die politieke functies al dan niet gecumuleerd kunnen worden met andere politieke functies, bijvoorbeeld met parlementaire functies, en het maakt niet uit welke parlementaire functies.

Een meerderheid van het Brussels Parlement heeft inderdaad geoordeeld dat het beter is om geen politieke mandaten te cumuleren, dat het beter is om niet tegelijkertijd burgemeester of schepenen te zijn in het Brussels Gewest én parlementslid. Waarom? Omdat de indieners geoordeeld hebben dat het beter is dat burgemeesters en schepenen voltijds ter beschikking zijn voor de job waarvoor ze betaald worden, omdat ze niet willen dat de Brusselse gewestpolitiek om de haverklap

doorkruist wordt door lokale belangen van die baronieën, collega Vanlouwe. Omdat men geoordeeld heeft dat het beter is om machtsconcentratie en een opeenstapeling van politieke vergoedingen in één persoon te vermijden. 'For the record': ja, collega's, wij zijn het daarmee eens. Sp.a is het daarmee eens. U hebt alle recht, en ik gun u dat recht van harte, om het daar oneens mee te zijn. Maar dit heeft hoegenaamd niets te maken met de positie van de Nederlandstaligen in Brussel. *(Applaus bij sp.a)*

Wat u doet, collega Somers, is het misbruiken van instrumenten die cruciaal zijn voor de werking van ons federalisme, die bedoeld zijn om het respect voor de gemeenschappen en de gewesten te waarborgen. Daarmee ondergraaft u die instrumenten en ondergraaft u ook de positie van Nederlandstaligen in het Brussels Hoofdstedelijke Gewest. Wat u doet, door hier een communautaire kwestie van te maken, is het debat over deugdelijk bestuur uit de weg gaan. Dat is rond-uit hypocriet. Ik richt me tot de collega's van de N-VA: het is ronduit hypocriet om om de haverklap te toeteren dat Vlaanderen meer bevoegdheden nodig heeft, maar als een ander gewest dan zijn bevoegdheden gebruikt, die het nota bene heeft sinds 2002, voor zaken die u niet ziet zitten, dan staat het kot plots in brand. Blijkbaar is de afkeer voor het cumulverbod groter dan het respect voor de autonomie van de deelstaten in dit land. *(Applaus bij sp.a)*

Bart Somers (Open Vld): Collega Vandenbroucke, wat u zegt, is ronduit schandelijk. U wilt het probleem-Mayeur oplossen en u offert daarmee de beschermingsregels voor de Vlaamse minderheid in Brussel op. Dat is wat er gebeurt! *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Vandenbroucke, ik wil me daar volledig bij aansluiten. Dit is je reinste huichelarij wat u hier komt verkondigen. Hoe kunt u zeggen dat dit niet gaat over een communautaire aangelegenheid, over de bescherming van de Vlamingen in Brussel? Als het morgen zou gaan over een ander thema, een of ander sociaal thema dat ook voor uw partij van belang is, dan zou u evengoed niet aanvaarden dat die Vlaamse besluitvorming wordt gefnuikt op deze manier. U staat hier niet om de autonomie van het Brussels Gewest te verdedigen. *(Opmerkingen van Joris Vandenbroucke)*

U staat hier om de arrogantie van de Franstaligen te verdedigen om Vlamingen in Brussel uit te sluiten van de besluitvorming. *(Applaus bij de meerderheid)*

Joris Vandenbroucke (sp.a): Over de Franstalige politici gesproken, collega Diependaele, weet u waar u mee bezig bent? Met het geven van een groot cadeau, met een strik errond, aan DéFI, dat maar al te graag rondtoetert dat het onmogelijk is om Brussel te hervormen door onwillige Nederlandstalige partijen. *(Rumoer)*

Quod non! Quod non! Wij willen wél regels voor deugdelijk bestuur in Brussel! Weet u aan welke kant u gaat staan? Aan de kant van Franstalige politici die maar al te graag hebben dat het belang van die Brussels baronieën waar wij vanaf willen, prevaleert op het belang van een sterke grootstedelijke gewestpolitiek. Dáár bent u mee bezig, collega's! *(Applaus bij sp.a en Groen en van Christian Van Eyken)*

Bart Somers (Open Vld): Mijnheer Vandenbroucke, als u DéFI en mijnheer Maingain ter wille wilt zijn, weet u wat u dan doet? Schaf dan alle beschermingsmaatregelen voor de Vlamingen af, want dat is het uiteindelijke doel van die man. Dan hef je tegelijkertijd het federalisme in dit land op. Voor mij is DéFI niet de graadmeter van hoe we het federalisme in Brussel moeten verdedigen. We moeten dat doen door de spelregels die bestaan, te respecteren, en u hebt daar geen respect voor opgebracht door die meerderheidsregel uit te hollen.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Mijnheer Vandenbroucke, ik ben er toch ook wel heel verbaasd over dat u alles uit de kast moet halen om die PS-baronieën in Brussel de mond te snoeren. Daarover gaat het immers: je hebt dat dus nodig om de PS-baronieën zelf op te lossen. U bent hier in het Vlaams Parlement, ook samen met collega Rzoska, de heraut, en voor een stuk terecht, van de democratische controle, van het respect voor de basisregels. In een parlementaire democratie moet men die regels respecteren. Dat is volledig terecht. Met dit doen jullie dat niet, want dat is inderdaad de basisregel van de samenstelling van een parlement. Dat is dus constitutieve autonomie. Daarvoor zijn dus een tweederdemeerderheid en een volstreekte meerderheid in elke taalgroep nodig. U ondergraaft die regel en zet een achterpoortje open. U bent geen achterpoortjespoliticus, absoluut niet, maar nu gebruikt u wel een achterpoortje om basisregels van het federale systeem te doorbreken. Dat doen we niet. Daar zijn we dus absoluut tegen. *(Applaus bij de meerderheid)*

Karl Vanlouwe (N-VA): Mijnheer Vandenbroucke, zoals de collega's ben ik ook wel geschokt door uw betoog. U moet zich in bochten wringen om toch maar te verantwoorden waarom u eigenlijk de Vlaamse meerderheid in Brussel op het spel zet. *(Opmerkingen van Joris Vandenbroucke)*

Dat was ook zo in het Brussels Parlement. Ik heb de debatten daar gevolgd. Iedereen van uw partij moet zich daar in bochten wringen en weet niet goed met welke argumenten hij moet komen aanzetten.

U zegt hier dat die baronieën in stand worden gehouden. Die worden in de eerste plaats in stand gehouden door de PS, en overall in Brussel, met uitzondering van twee gemeenten, doet u mee met de PS in diezelfde baronieën. Wat een hypocrisie, wat een schijnheiligheid is dat!

Ten slotte, u bent al zoveel jaren in Brussel aan de macht. Welke hervormingen hebt u erdoor gekregen in Brussel? Welke institutionele structurele hervormingen? Het enige wat u nu gaat doen, is de bescherming van de Vlamingen in Brussel op het spel zetten! Dat zal uw verdienste zijn! *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

Joris Vandenbroucke (sp.a): Collega's, als u daadwerkelijk de impact van die zogenaamde baronieën wilt verminderen, stem dan voor de decumul. Zorg er dan voor dat men inderdaad niet burgemeester of schepen en parlamentslid tegelijkertijd kan zijn. *(Opmerkingen. Applaus bij sp.a en Groen en van Christian Van Eyken)*

Maar dát is uw probleem! Het zint u niet! Het zint u niet dat een grondwettelijk bevoegd parlement beslissingen neemt waar u tegen bent, collega Vanlouwe! Het zegt iets over de wanhoop bij de grootste fractie in dit Vlaams Parlement.

We weten al dat u bereid bent om uw communautaire eisen en beloften desnoods tien jaar in de diepvriezer te steken om mee te kunnen besturen in België, maar dat u zo ver zou gaan wanneer het gaat over bevoegdheden die al vijftien jaar geleden exclusief zijn toegekend aan de gewesten dankzij het feit dat sommigen wel in staat zijn om staatshervormingen af te spreken, dat had ik nooit durven denken. *(Applaus bij sp.a en Groen en van Christian Van Eyken)*

En het is uit respect voor de autonomie van de deelstaten in dit land, collega's, dat wij uit volle overtuiging tegen deze motie zullen stemmen. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Vandenbroucke, uw pleidooi verzandt in het niets. U bent er gedurende tien minuten van uw betoog in geslaagd om het met geen enkel woord te hebben over de bescherming van de Vlamingen in Brussel. Dat thema bent u volledig uit de weg gegaan. *(Applaus bij de N-VA, CD&V en Open Vld)*

Dat zijn tienduizenden mensen die u volledig hebt uitgesloten. U bent er zelfs in geslaagd om die in uw tussenkomst totaal te negeren. Hoe u dat aan uzelf kunt uitleggen, is voor mij onverklaarbaar. U weet zeer goed, en dat hebben we met de drie meerderheidspartijen zeer goed gezegd, dat die regeling er is gekomen om een heel duidelijke reden, namelijk om die Vlamingen te beschermen in Brussel. U bent erin geslaagd om daar de ogen volledig voor te sluiten, en niet alleen dat, tegelijkertijd bent u ook nog eens de woordvoerder geweest van DÉFI en hebt u hier gewoon FDF-praat gebracht. Daar bent u in geslaagd! Mooie prestatie. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

Joris Vandenbroucke (sp.a): Mijnheer Diependaele, u en uw mede-indieners zijn de objectieve bondgenoot van DÉFI en die Brusselse politici die u zo verafschuwt. Dit gaat niet over de positie van Nederlandstaligen; dit heeft alles te maken met de weerzin van sommige politieke partijen in Brussel, sommige Vlaamse politieke partijen in Brussel, tegen het verbod op het cumuleren van politieke mandaten. Dat is het enige wat hier van tel is.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, inhoudelijk is de lijn die we altijd hebben gehanteerd, sinds het ontstaan van de groene partij in Vlaanderen: één man, één vrouw voor één job. En dat is een heldere lijn die we altijd hebben verdedigd, ook in dit parlement. Toen recent het decreet op het lokaal bestuur werd hervormd, hebben we dat amendement tweemaal op tafel gelegd, een keer tijdens de bespreking en een keer gisteren om u ervan te overtuigen dat politieke vernieuwing wel degelijk als gevolg heeft dat mensen niet langer aanvaarden dat politici mandaten cumuleren. Dat is, mijnheer Vanlouwe, het debat dat we vandaag voeren. *(Opmerkingen van Karl Vanlouwe)*

U bepaalt niet waarover ik ga debatteren. Ik ben hier wel degelijk een parlements lid met al mijn rechten, voltijds, meer dan voltijds. U gaat mij dan ook niet zeggen waar dit debat over gaat. *(Rumoer)*

De voorzitter: Laat de heer Rzoska zijn verhaal afmaken. U kunt dan reageren.

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Mijnheer Vanlouwe en collega's, de kern is dat het Brussels Parlement voorloopt op het vlak van politieke vernieuwing. *(Gelach)*

En dat geldt zelfs voor het Waals Parlement, mijnheer Vanlouwe. Er zijn in dit land al eerder parlementen geweest die de decumulregels hebben vastgelegd. En weet u waarom het niet lukt in Vlaanderen? Ik vind het schrijnend voor de meerderheidspartijen, voor CD&V, mijnheer Van den Heuvel, en voor Open Vld, want dit voorstel is wel degelijk getoetst door de Raad van State. En tweemaal heeft de Raad van State helder gezegd dat dit wel degelijk een bevoegdheid is van het Brussels Parlement. Kom mij dus niet zeggen dat we dit niet doen volgens de regels van de kunst.

Mijnheer Van den Heuvel, de Raad van State wordt hier te pas en te onpas gebruikt in dossiers om te zeggen dat iets niet mag. Wel, we hebben het voorgelegd aan de Raad van State. Twee adviezen. Helder is: dit is een bevoegdheid van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.

En wat me stoort, collega's van de N-VA, is dat jullie zes jaar lang hebben afgesproken: het communautaire steken we in de diepvries. En weet u wanneer u het bovenhaalt? Als het gaat over een eigen postjes, over uw eigen mandaten. *(Rumoer. Applaus bij sp.a en Groen)*

Dan haalt u het communautaire boven. (*Rumoer. Opmerkingen. Applaus bij sp.a, Groen en het Vlaams Belang*)

Dit is, collega's, de kracht van de zelfbediening en niet de kracht van verandering. De kracht van de zelfbediening! (*Rumoer. Opmerkingen. Applaus bij sp.a, Groen en het Vlaams Belang*)

Karl Vanlouwe (N-VA): Mijnheer Rzoska, eerst en vooral weet ik dat u probeert het debat over te doen dat gisteren in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement werd gevoerd en dat gisteren in de commissie werd gevoerd. Vandaag gaat het debat over de motie in verband met het belangenconflict waarbij wij nog steeds de belangen van de Brusselse Vlamingen als minderheid in Brussel proberen te verdedigen. En daarover gaat het debat. Net zoals ik de heer Vandenbroucke nog niet heb horen spreken over die minderheidsgroep, over de Brusselse Vlamingen, heb ik u daarover ook nog niet horen spreken.

U zegt dat het gaat over eigenbelang. Ik heb hier absoluut geen eigenbelang bij. Wat ik wel niet wil, wat ik absoluut niet wil, is die ongelijke behandeling. Ik dacht dat wij er hier altijd naar streefden om een gelijke behandeling te krijgen. En wat zult u hiermee doorvoeren? Wat zal het Brussels Hoofdstedelijk Parlement doorvoeren? Een ongelijke behandeling tussen parlementsleden die wél kunnen cumuleren en anderen die niet kunnen cumuleren. Het zou úw partij moeten zijn die voortrekker is in de strijd tegen die ongelijke behandeling.

Bart Somers (Open Vld): Mijnheer Rzoska, u zegt – en u zegt dat terecht – dat uw partij op het vlak van de cumulregelingen een helder standpunt heeft. En ik respecteer dat standpunt.

Dat is niet het probleem. Het probleem is dat uw partij een democratische partij is en dat een democratische partij, wanneer ze ideeën heeft, een meerderheid rond zich probeert te verzamelen. En als je geen meerderheid vindt, dan zoek je verder naar andere oplossingen. En daar hebt u als democraat gezondigd.

En uw partij is ook een federale partij en u hebt de federale beschermingsregels naast u neergelegd en daardoor het federalisme in dit land in gevaar gebracht. U hebt dus niet gehandeld als een democraat en ook niet als een federalist in dit dossier. En dat is wat het overgrote deel van de mensen hier in dit parlement, en ook in Vlaanderen – daarvan ben ik overtuigd – stoort aan de aanpak die u hebt gevolgd in dit dossier. (*Applaus bij Open Vld*)

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Rzoska, ik had het in alle eerlijkheid niet gezien. U brengt een goede comedyshow.

In alle eerlijkheid: ik heb alle respect voor uw standpunt met betrekking tot cumul, decumul enzovoort. U hebt een ander standpunt dan wij, maar dat maakt niet uit. U hebt alle recht om dat te verdedigen. Ik heb er alle respect voor.

Maar daarover gaat het natuurlijk niet. U verwijst naar het advies van de Raad van State, dat juridisch waarschijnlijk wel correct is. Maar u kunt zich daar niet zomaar achter verstoppen. Er zijn ook bepaalde democratische spelregels die wij moeten naleven. En door nu deze regeling te verdedigen, door het instrument dat men nu gebruikt om deze decumulregeling door te voeren goed te praten, past u eigenlijk de spelregels aan. Want u kunt niet ontkennen dat dat anti-blokkeringssysteem nu wordt misbruikt. Dit was niet de geest van het systeem dat toen in het leven is geroepen. Wij waren trouwens ook geen voorstander van dat systeem en wij vinden het ook ondemocratisch. Maar het is er nu eenmaal. En de spelregels verander je niet zomaar, die zet je niet zomaar naar je hand afhankelijk van de inhoud die je wilt hebben. Morgen kan er een ander dossier zijn waarover u anders denkt. En dan gaat u evengoed op uw achterste poten staan, om moord en brand

te schreeuwen. Maar nu bent u gewoon alle regeltjes, alle omkadering in uw voordeel aan het keren om dit te verdedigen, terwijl het er eigenlijk gewoon op neer komt dat u niets anders doet dan de Franstaligen helpen om de Vlamingen uit te sluiten van de besluitvorming in Brussel. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Collega Rzoska, we hebben hier samen de eed afgelegd, 5,5 jaar geleden. En ik had toen de week voordien de eed afgelegd als schepen. Ik ben wat geëmotioneerd door het taalgebruik van zowel uw voorganger als uzelf. Ik heb hier ondertussen gehoord dat mensen die én parlamentslid zijn én schepen of burgemeester, postjespakkers zijn, baronnen, voorbeelden van ondeugdelijk bestuur. En alhoewel het voor onze fractie niet het voorwerp is van dit debat, wil ik toch het woord nemen.

Kijk alle collega's eens in de ogen. Alle 'niet-cumulards', zijn dat de besten van het parlement? En zijn alle 'cumulards' de slechtsten van het parlement? Zijn dat allemaal postjespakkers die het voor zichzelf doen? Zijn de mensen die alleen maar parlamentslid zijn en daarnaast nog twee of drie andere niet-politieke beroepen uitoefenen dan de goede mensen? Zijn de collega's binnen de oppositie die cumuleren slechteriken? Zijn dat baronnen? Ik zou er zelfs niet mee durven te lachen. Ik zou zelfs geen voorbeelden willen aanhalen waarvan je zou kunnen zeggen dat het baronnen zijn omdat ze in een middeleeuwse stad actief zijn. Waarom gebruikt u die woorden? *(Rumoer)*

Ik heb altijd respect gehad, mijnheer Rzoska voor het standpunt van Agalev sinds de jaren 70 van 'één man, één vrouw, één post'. Maar zou uw partij, en u dan in het bijzonder, ook wat respect kunnen tonen voor al die collega's die hard werken en die het wel goed proberen te doen en die het ook goed doen? *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Mijnheer Rzoska, ik denk niet dat cumul en decumul het fundament is van deze discussie of de basis is van de discussie. Neen, dat is het nu niet. Vandaag gaat het over het respect voor de evenwichtsregels die ingebakken zijn in ons federale systeem. Het is onze grote ontgoocheling dat ook uw partij, die ook een van de partijen is die een groot belang hecht aan de federale loyaliteit, dit hier ondergraaft om via een achterpoortje iets binnen te halen. Dat is fout. U doet dat niet. Ook hier in het parlement bent u altijd een van de grote verdedigers van de juiste toepassing van de juiste controlemechanismen, van de juiste evenwichten. Doe dat nu ook. Er is een basisparallelisme in dit land tussen bescherming van de Franstalige minderheid op federaal vlak en de Vlaamse minderheid op Brussels vlak. Ondergraaf dat niet. Dat is voor ons de inzet van deze motie, los van welk element er ook achter dat voorstel zit. *(Applaus bij de meerderheid)*

Björn Rzoska (Groen): Collega's, ik zie het niet, hoor. *(Opmerkingen)*

Neen, mijnheer Diependaele. U zegt dat ik een comedyshow opvoer. Ik vind dat eigenlijk behoorlijk grof, want ik neem dit wel degelijk ernstig. Democratie is een ernstige zaak. Met het voorstel van decumul, collega's, gaan we meer Vlamingen bij de Brusselse politiek betrekken dan vandaag. We gaan meer Vlamingen tot de politiek aantrekken dan vandaag. In se zou u daarvoor moeten zijn. In se zou je ervoor moet zijn dat we meer Vlamingen gaan betrekken bij de Brusselse politiek door de machtsconcentratie eruit te halen.

Waar het over gaat, mijnheer Van den Heuvel, is dat wij hier bevoegd zijn, wat betreft het decreet Lokaal Bestuur, voor het statuut van de lokale mandatarissen, en

dat men daar in Brussel ook voor bevoegd is. Men kan daar wel degelijk beslissingen nemen die over decumul gaan. Er is wel degelijk een meerderheid. Het is de Raad van State – maar je moet natuurlijk de adviezen lezen – die zegt dat het kan met een gewone meerderheid. Er is een democratische meerderheid om het te doen.

Weet u wat beschermd wordt? De rechten van de minderheden, en niet de postjes. De rechten van de minderheden worden beschermd, niet de postjes. En ik – en dat weet u allemaal zeer goed – heb wel degelijk een Vlaamse reflex. Het stuit mij tegen de borst dat jullie, als de grote Vlaams-nationalistische partijen, dit instrument bovenhalen, gewoon om de eigen posten te beschermen. *(Rumoer)*

Mijnheer Diependaele, ik ben eens gaan kijken in de statuten van de N-VA. In de gecoördineerde versie van deze week, 25 juni – blijkbaar ergens in mei 2018 goedgekeurd –, die transparant op uw website staat, lees ik artikel 7.6: 'Het ambt van burgemeester, schepen of OCMW-voorzitter en een parlementair mandaat is onverenigbaar, tenzij je een uitzondering vraagt.' *(Opmerkingen)*

Het principe staat hier zwart op wit in uw statuten: het is onverenigbaar. U moet mij eens uitleggen... *(Rumoer)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft ook naar u geluisterd, luister nu ook naar de heer Rzoska alstublieft.

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Ik vraag mij af waarom u dit belangenconflict gebruikt terwijl men in Brussel gaat naar waar u zelf naartoe wilt, en dat is een decumul omwille van politieke vernieuwing. U steekt zand in de machine van de politieke vernieuwing. Dat doet u. *(Applaus bij Groen)*

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Rzoska, eerst en vooral zou ik eens willen dat u zegt waar wij postjes hebben in Brussel. Niet in de regering en in geen enkele gemeente zitten wij in de meerderheid. U hebt dat nu al drie keer gezegd, maar u moet nu eens dringend gaan aanduiden welke postjes wij in Brussel verdedigen want dan zijn het er in elk geval die voor mij verborgen worden gehouden. Wij zitten nergens in de meerderheid, dus wij kunnen ook geen postjes verdedigen.

U neemt het debat ernstig. Ik zou graag hebben dat u de bescherming van de Vlamingen in Brussel ernstig zou nemen. *(Applaus bij de meerderheid)*

Het debat herhaalt zich voortdurend. Nog eens, het gaat hier niet over cumul of decumul! Het is zeer straf dat u onze statuten heb nagelezen, maar ik ben blij dat u volledig heb geciteerd en gezegd dat er inderdaad ook uitzonderingen worden gegeven. Maar het gaat hier niet over cumul en decumul. Het gaat hier over het feit dat een systeem misbruikt wordt om de Vlamingen uit te sluiten. Dat misbruik dient om de Vlamingen uit te sluiten van die besluitvorming in Brussel. U bent daar een zeer nuttige handpop van de Franstaligen voor. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Mijnheer Rzoska, ik zal even willen aanvullen. Inderdaad, het gaat niet over cumul en decumul. Het gaat over welke weg je bewandelt om tot een besluitvorming te komen. Dat kunnen morgen en overmorgen andere onderwerpen zijn. Het kan inderdaad wel de bevoegdheid van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zijn, maar er staat duidelijk gestipuleerd dat je een meerderheid moet bekomen zowel in de Franstalige als in de Nederlandstalige taalrol. Daar gaat het over! En als er geen meerderheid is bij de Nederlandstaligen, dan gaat het niet op! Daar gaat het over, en over niks anders! *(Applaus bij de meerderheid)*

Björn Rzoska (Groen): Collega's, ik stel vast dat jullie hardnekkig blijven zitten. Eigenlijk hadden jullie dit voorstel van ordonnantie in Brussel gewoon moeten steunen als N-VA. U had het moeten steunen want het staat in uw eigen statuten. U had het gewoon moeten steunen. En wat doet u nu? U gebruikt een bij uitstek communautair middel om iets inhoudelijks tegen te houden dat u zelf wilt. Weet u wat het resultaat is? U hebt inderdaad geen uitvoerende mandaten, maar u houdt wel PS-burgemeesters mee in het zadel. De Emir Kirs van deze wereld zullen u op hun blote knieën danken, want door het feit dat u dit belangenconflict inroept, zal het vertraagd worden en zal het naar een volgende legislatuur getrokken worden.

Wat betreft die gelijke rechten, mijnheer Van Dijck en mijnheer Diependaele: elke lokale politicus in Brussel zal dezelfde rechten hebben. En wat betreft de zes mensen hier: weet u wat u eigenlijk zou moeten doen? U zou een bedankingsbrief moeten sturen naar het Brusselse parlement omdat dit parlement – ik spreek niet over baronieën, mijnheer De Ro, dat waren mijn woorden niet – recht heeft op voltijdse politici die bezig zijn met hun voltijdse taak. U zou een bedankingsbrief moeten sturen omdat hier hopelijk volgende legislatuur zes mensen gaan zitten die zich voltijds zullen gaan bezighouden met hun job. Iedereen in dit halfroond, mijnheer Van Dijck, weet dat een parlementair mandaat hard werken is. We zouden dus eigenlijk een bedankingsbrief moeten sturen.

Maar wat u doet, is een belangenconflict op tafel leggen, waar ik eerlijk gezegd niet van snap waarom u dat doet. Ik zie geen schending van de rechten van de Vlamingen in Brussel. We gaan meer Vlamingen betrekken bij de lokale politiek en daarboven in Brussel, en dat is potverdorie een goede zaak. Er zijn er die het hebben over het feit dat wij het federale model op tafel leggen. Niet de heer Somers maar een van uw collega's had het zelfs over een atoombom. Het woord kaakslagnationalisme is nog net niet gevallen. Mijnheer Somers, u houdt aan de overkant van de straat een regering met een Franstalige minderheid recht. Ik moet eerlijk zeggen, mijnheer Somers, dat ik uw verwijt niet hoeft te pikken. Ik zou eens de omgekeerde wereld willen zien. *(Opmerkingen bij de meerderheid)*

U moet mij niet verwijten dat ik het federale model op tafel leg, mijnheer Somers. Wat ik op tafel leg, is een decumul voor alle lokale Brusselse politici. En het belangenconflict vind ik eigenlijk een ongelooflijk dom instrument om inhoudelijk ... Want waar het u om gaat, mijnheer Somers – en u hebt wel een aantal mensen die u in dezen moet beschermen –: het gaat u om de bescherming van uw mandaten. *(Applaus bij Groen)*

Bart Somers (Open Vld): Mijnheer Rzoska, wat mij enorm stoort, is de manier waarop u met de rechtsstaat omgaat. U vindt voor uzelf, wanneer het in uw kraam past, nieuwe regeltjes uit. Zo vindt u net de regel uit dat een Federale Regering een meerderheid moet hebben langs beide kanten. Dat staat in geen enkele grondwettelijke of constitutionele regel. U zegt: u zou eens moeten kijken wat er zou gebeuren als het omgekeerd was. Het is verdorie omgekeerd gebeurd! Het is omgekeerd gebeurd!

Wat is de essentie van het verhaal? We hebben constitutionele regels, en elke democraat dient die te respecteren, ook al zijn ze vervelend, hinderen ze hem, maken ze het hem onmogelijk om zijn politiek uit te voeren. U weet dat er een regel is waarbij de helft van de Vlamingen moet meestemmen. Die bestaat. U zegt: 'We gaan gebruikmaken van een uitzonderingselement dat ingevoerd is om een heel specifieke reden, we gaan dat nu toepassen om toch ons willetje door te drijven.' Op die manier ondergraaft u die beschermingsregels, ondergraaft u de constitutionele evenwichten, ondergraaft u het federalisme. Dat is werken 'à la tête du client'. De regels zijn goed als ze in uw kraam passen. Dat is bijna op zijn Italiaans: er zijn regels, maar we gaan kijken hoe we ze kunnen omzeilen. Dat is uw benadering van de rechtsstaat, en die stoort mij enorm. *(Applaus bij de meerderheid)*

Karl Vanlouwe (N-VA): Mijnheer Rzoska, u zei daarnet: 'De zes Vlaamse parlementsleden uit Brussel zullen dan voluit kunnen gaan voor hun mandaat.' Dat is al zo, want van de zes Vlaamse parlementsleden uit Brussel is er niemand schepen. Men probeert dus eigenlijk een oplossing te zoeken voor een probleem dat gewoon niet bestaat. Er is geen probleem hier in Brussel, met de Brusselse Vlamingen in het Vlaams Parlement. Waarom probeert u dat dan toch mordicus door te voeren?

Zoals de heer Somers ook gezegd heeft, worden de regels constant gewijzigd. We hebben het al gehad over het antiblokkeringssysteem, waarbij er inderdaad een dubbele meerderheid moet zijn. En plots, gedurende het spel, wordt dat gewijzigd. U weet dat dit hier niet op van toepassing was. Ik heb niemand horen praten, noch de heer Vandenbroucke, noch uzelf, over de vraag waarom men gebruikmaakt van de Gemeentewet. Men wijzigt de Gemeentewet. Men had eveneens het statuut van de parlementsleden kunnen wijzigen. En dan had men via een bijzondere ordonnantie met die dubbele meerderheid zonder dat antiblokkeringssysteem... En daar spreekt u niet over, omdat u weet dat het opnieuw een omweg is en dat op die manier de spelregels onderuit worden gehaald.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Ik wil even reageren op de heer Somers, omdat hij mijn collega Rzoska verweet geen democraat te zijn omdat hij de regels niet volgde.

Het is heel duidelijk dat wij pal achter de regels van de rechtsstaat staan. En wat zeggen die regels? Dat die regels geïnterpreteerd worden door rechtbanken. Het is de Raad van State die geïnterpreteerd heeft of deze procedure gevolgd kon worden, en die heeft 'ja' gezegd. Om dan vervolgens als politicus te gaan zeggen dat de Raad van State ongelijk heeft en dat het iets is wat rechtmatig niet kan gebeuren, dat is, mijnheer Somers, niet zo democratisch van inslag. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Bart Somers (Open Vld): Mijnheer Vanbesien, u weet heel goed dat die eenderderegeling is ingevoerd met één welbepaalde reden. En dat was ook de reden waarom wij langs Vlaamse kant, met de partijen die dat mee hebben goedgekeurd, dat hebben gestemd. Dat was om te verhinderen dat één partij heel het systeem kon blokkeren. U gebruikt nu diezelfde regel oneigenlijk. Formeel-juridisch zal de Raad van State evident zeggen dat die toegepast kan worden, maar u ondergraaft daarmee de ratio legis van die regeling. U laat daarmee de politieke reden van die regeling achter u, en u wendt die aan om uw eigen politieke doelstellingen hier op korte termijn te realiseren, en op lange termijn brengt u de belangen van de Vlamingen in Brussel én van het federalisme in gevaar. En dat blijft mij storen. *(Applaus bij de meerderheid)*

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, ik kan concluderen. Mijnheer Somers, ik acht de Raad van State zeer hoog, altijd. In eerdere debatten, ook als hier ontwerpen of voorstellen van decreet worden gemaakt, ben ik een van de eersten die altijd vraagt om de Raad van State te consulteren. In het geval van een voorstel van decreet hoeft dat niet met een ruime meerderheid.

In deze zaak is de Raad van State twee keer geconsulteerd. Ik heb de twee arresten bij. Het zijn adviezen, mijnheer De Croo, maar het zijn adviezen van mensen die weten hoe de spelregels in elkaar zitten en hoe de zaken moeten worden geïnterpreteerd, en die hier een objectieve analyse maken. Deze twee adviezen hebben gezegd dat het Brussels Hoofdstedelijk Parlement wel degelijk de autonomie heeft om via de Gemeentewet bepaalde dingen op te leggen aan zijn lokale mandatarissen, net zoals wij dat hebben – en terecht – en net zoals het Waals Parlement dat heeft – en terecht.

Met deze adviezen in de hand zeg ik: collega's, jullie proberen hier een spelregeldiscussie van te maken, maar waar het in de kern echt om gaat: jullie willen gewoon

niet horen van die decumul. Daarover gaat het, dat is voor ons het debat en daarom zal mijn fractie deze motie betreffende een belangenconflicten niet goedkeuren. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Mijnheer Rzoska, gelukkig hebt u begrepen dat u fout was. U hebt geschermd, u en uw collega, met de Raad van State. Op een zeker ogenblik hebben we gezegd: 'Tiens, de Raad van State heeft dat beoordeeld, wie zijn wij in 's hemelsnaam?' Dat is onjuist. Het is een advies van de Raad van State. Je bent niet verplicht dat advies te volgen. Soms gebeurt het dat de Raad van State na advies te geven, een andere beoordeling heeft. U moet niet schermen met woorden. U hebt dat advies nu vier keer herhaald om de kracht van het eerste argument te ontzenuwen. Wel bedankt. *(Applaus bij de meerderheid)*

Björn Rzoska (Groen): Mijnheer De Croo, in deze zaak heb ik wel degelijk de adviezen van de Raad van State goed gelezen. Er wordt zelfs verwezen naar een uitspraak van het Grondwettelijk Hof in 2012. Als hier zwart op wit staat dat het Brussels Hoofdstedelijk Parlement de constitutionele autonomie heeft om dit op deze manier te doen, dan vraag ik me af waarom al degenen die de rechtsstaat hoog in het vaandel voeren, hier zo hoog van de toren blazen. *(Applaus bij Groen)*

Kris Van Dijck (N-VA): Ik heb een heel concrete vraag voor de heer Rzoska en de heer Vandenbroucke. Die ligt in de lijn van mijn betoog van daarstraks. Vinden jullie dat we voor gelijk welk onderwerp, gelijk welk debat, gelijk welke stemming vanaf nu de regel die vijftien, zestien jaar oud is... In Brussel is de helft van de Nederlandstaligen niet meer nodig, maar we doen dat in twee stapjes, en dan is een derde voldoende. Als jullie voor gelijk welke stemming die weg willen bewandelen, dan staan we heel ver in wat door collega Somers, collega Van den Heuvel en collega Diependaele is gesteld. Dan tornt u aan de evenwichten.

Ik denk niet dat we ooit kunnen komen tot dezelfde oefening, wanneer het gaat over stemmingen op het federale niveau, om te zeggen: een derde van de Franstaligen, en het is ook goedgekeurd. Dat is de logica die jullie nu bepleiten. *(Applaus bij de N-VA)*

Bart Somers (Open Vld): Collega Rzoska, ik wil nog een element aanhalen. De Raad van State heeft zich inderdaad gebogen over het voorstel van ordonnantie, en heeft gezegd dat het inderdaad valt binnen de bevoegdheden van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement. Maar de Raad van State heeft niets gezegd over de regeling met betrekking tot de blokkeringsmeerderheid of -minderheid. Daarover is geen woord gezegd.

Wat zou elke rechtgeaarde federalist en elke rechtgeaarde democraat doen wanneer na de eerste stemming blijkt dat er geen meerderheid bestaat langs Vlaamse kant, wanneer zelfs het vooruitzicht van een meerderheid niet aanwezig is? Dan stopt een federalist, dan stopt een democraat, en zoekt hij andere wegen of andere voorstellen om vooruitgang te boeken, maar hij schendt die meerderheidsregel niet. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, in alle bescheidenheid, maar in debat ben ik 'last' maar in elk geval 'not least'.

Collega's, sta me toe te beginnen met twee korte voorafnames. Brussel heeft inderdaad te veel mandaten. Brussel heeft te veel politici. Brussel heeft te veel instellingen voor de omvang van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. En dat geldt trouwens voor het hele land.

En ja, wij voeren graag een debat over de cumul, ook in dit parlement trouwens. Maar laten we ook de essentie over het ontstaan van dit onverkwikkelijke dossier niet vergeten. Het hele debat over de decumul kwam er met name omdat nogal wat politici, vooral van de Franstalige socialisten, de graaicultuur ten top hadden gedreven. Ik had vandaag in dit debat en over dit belangenconflict zeker van de socialisten wat meer bescheidenheid verwacht.

En neen, collega's, we zijn niet bereid om het Brusselse Parlement zonder enig verpinken te laten beslissen hoe het Vlaams Parlement eruit moet zien. En neen, we zijn ook niet bereid om de positie van de Brusselse Vlamingen verder te laten aantasten. De regeling in de ordonnantie heeft immers inderdaad gevolgen voor de parlementsleden uit Brussel die hier voor het Vlaamse Parlement worden verkozen. En dit dan nog zonder meerderheid langs Vlaamse kant in het Brusselse Parlement.

Het is mijns inziens gewoon onuitgegeven dat een ordonnantie regels oplegt aan mandatarissen van een ander parlement. In het Vlaams Parlement zou dat ervoor zorgen dat 6 Nederlandstalige Brusselaars andere regels opgelegd krijgen dan de 118 andere collega's in dit parlement. Daarom zijn wij, de Vlaams Belangfractie, uiteraard bereid om onze noodzakelijke steun te verlenen aan deze motie. Zonder de stemmen van mijn fractie is er immers naar alle waarschijnlijkheid geen drievierdemeerderheid die nodig is om deze motie vandaag goed te keuren en de procedure in het Brussels Parlement te schorsen.

Het zal dan wel het cynisme van de politiek in dit land zijn. Mijn partij moet er nu voor zorgen dat Vlaamse partijen beschermd worden tegen een mechanisme dat ze zelf gecreëerd hebben om mijn partij te kunnen blokkeren. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Inderdaad collega's, in 2001 stond het zogenaamde ABS-systeem niet voor anti-blokkeringssysteem maar voor antibloksysteem. En vandaag staat ABS alleen nog maar voor absurde Brusselse situatie. Laat het dus, collega's, een les zijn voor iedereen, ook en zeker voor de indieners van deze motie. Wie aan de regels morrelt, wie denkt aan de spelregels van de democratie te moeten morrelen om een democratisch verkozen meerderheid, een democratisch verkozen partij buitenspel te zetten, krijgt vroeg of laat zelf het deksel op de neus.

Collega's, de bescherming van de Nederlandstalige minderheid in Brussel moet voor iedereen in dit parlement een bekommernis zijn. Het is vandaag dan ook volgens mijn fractie het democratisch recht van het Vlaamse Parlement om tegen deze Brusselse ordonnantie een belangenconflict in te roepen. Vermits men in het Brussels Parlement zelfs tot een beslissing wil overgaan zonder een meerderheid aan Vlaamse kant, is het vandaag vooral de democratische plicht van het Vlaams Parlement om deze motie goed te keuren. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
91 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement worden overgezonden. (*Applaus bij de N-VA, CD&V, Open Vld en het Vlaams Belang*)

ACTUELE VRAAG van Renaat Landuyt aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de grote vertraging bij de aankoop van enkelbanden voor elektronisch toezicht

ACTUELE VRAAG van Martine Taelman aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de levering van enkelbanden voor elektronisch toezicht

De voorzitter: De heer Landuyt heeft het woord.

Renaat Landuyt (sp.a): Minister, gisteren dacht ik dat we goed nieuws kregen met de opening van het nieuwe gebouw en met de mogelijkheden van het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht. Blijkbaar waren uw coalitiegenoten een andere mening toegedaan.

U weet dat ik u met betrekking tot de problematiek van het elektronisch toezicht in andere toespraken altijd heb proberen te verdedigen. Soms is dat gelukt en de vraag is nu of het vandaag ook zal lukken. Ik vind dat het elektronisch toezicht voor Vlaanderen een zeer belangrijke bevoegdheid is. Op termijn is dit de echte alternatieve gevangenisstraf. Als we veiligheid en menselijkheid met elkaar willen verbinden, moeten we verder inzetten op het elektronisch toezicht, dat wereldwijd een verworvenheid is. Blijkbaar slagen we er in Vlaanderen echter niet in nieuwe enkelbanden te bestellen. Ik denk nochtans niet dat dit een nieuw product is: dit is wereldwijd verspreid.

Minister, klopt de kritiek van de heer Parys, die vandaag niet zal worden herhaald, dat u de geloofwaardigheid van Vlaanderen op het spel zet? Klopt de kritiek van mevrouw Taelman dat er iets aan de hand is met uw aanbesteding? Ik zou u in het licht van de Vlaamse justitie graag het recht op verdediging verlenen met de vraag of we nu al dan niet een probleem hebben.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Mijnheer Landuyt, ik wil aansluiten bij uw vraag of de kritiek klopt. Is er iets aan de hand met die aanbesteding? Ik denk dat we naar de feiten moeten kijken.

Minister, in 2014 heeft Vlaanderen de bevoegdheid voor dit dossier gekregen. Er was voorzien in een levering van nieuwe enkelbanden in maart 2015. In oktober 2015 hebt u verklaard dat 22,5 procent van de enkelbanden op dat ogenblik in herstelling of in onderhoud was. Ik citeer: "Door technische defecten vermindert de voorraad bruikbaar materieel." In het najaar van 2016 hebt in uw antwoorden op schriftelijke vragen en tijdens discussies in de commissie laten weten dat 34 tot 38 procent van de enkelbanden actief was. In oktober 2016 hebt u het volgende laten weten: "Omwille van de problemen met de aanbestedingsprocedure is het contract met de huidige leverancier verlengd tot december 2017 en is er dus nieuw materiaal kunnen worden bijgekocht."

Begin 2017 was er dan goed nieuws: rond de zomer van dat jaar zouden we toewijzingen kunnen doen. Voor zover ik weet, zouden drie offertes lopen. Dat is de laatste stand van zaken die ik ken. De onderhandelingsprocedures lopen nog steeds. Tijdens latere discussies hebt u terecht steeds gezegd dat we heel voorzichtig moeten zijn. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Voorzitter, ik heb nog zes seconden, maar nu u me hebt onderbroken, komen die seconden er nog bij.

Minister, ik wil aannemen dat het een moeilijk dossier is, maar mijn vraag is heel simpel. Hoe ver staan we vandaag met betrekking tot dit aanbestedingsdossier?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: De Vlaamse Gemeenschap heeft de bevoegdheid over het elektronisch toezicht overgenomen, maar uiteraard in een bijzondere context, waarop ik straks nog terugkom. Ik wil u toch niet onthouden wat ondertussen met heel veel inspanningen is gerealiseerd. We hebben het wagenpark vernieuwd, we hebben een risicoanalyse op het werk uitgevoerd, we hebben de migratie van de IT-netwerken gedaan, we hebben de werkprocessen verbeterd, we hebben de arbeidsregeling gewijzigd, we hebben een volledige invulling gedaan van de personeelsplanning, we hebben extra personeel toegewezen, we hebben een actieplan opgezet om onze capaciteit te vergroten, we hebben een nieuw systeem in gebruik genomen om telefoonoproepen te beantwoorden, we zijn inderdaad verhuisd naar een totaal nieuwe site, die gisteren plechtig werd geopend. Al die maatregelen hebben alvast tot gevolg gehad dat de werkomstandigheden voor onze medewerkers er toch echt op vooruit zijn gegaan. Bovendien is de capaciteit om de opdrachten uit te voeren die vanuit Justitie toekomen, absoluut opgedreven. We doen 26 procent meer aansluitingen dan in het jaar 2016. In 2017 is dat goed geweest voor 3800 personen die onder elektronisch toezicht zijn geplaatst in Vlaanderen. Dat is een heel goed resultaat, en het is ook het resultaat van de inspanning van veel mensen die daarin waren betrokken.

Uiteraard is tijdens de aanbestedingsprocedure de continuïteit van de dienst gewaarborgd. U hebt terecht verwezen naar de afspraken met de huidige leverancier. Dat gaat dan niet over materiaal dat met haken en ogen aan elkaar hangt, zoals sommigen durven beweren. Dat is echt wel oké. Er wordt regelmatig bijbesteld en het materiaal wordt onderhouden. Het materiaal is ook absoluut bruikbaar. Op het vlak van de continuïteit is er op dit moment dus zeker geen probleem.

Het is juist: we zitten in een nieuwe aanbestedingsprocedure. Voor alle duidelijkheid, voor diegenen die dat een Vlaamse problematische situatie vinden: wij zijn uiteraard niet de enige aanbestedende overheid, want we doen dat samen met de Franse Gemeenschap. We moeten dus met beide gemeenschappen daaromtrent de beslissing nemen en de stappen in de procedure zetten.

Het gaat om spelers op de internationale markt. Ze hebben veel te winnen of te verliezen met die aanbestedingen. We hebben al een keer mogen ervaren dat ze juridisch alles uit de kast halen als ze de toewijzing niet verkrijgen. Daarom gaat er in deze nieuwe aanbestedingsronde zeer veel aandacht naar het sluiten van de procedure. We hebben er een externe expert bij betrokken om de techniciteit en de conformiteit van de aanbiedingen te bekijken. Onze administratie is op een internationaal congres geweest waar gekeken is of we mee zijn met de innovaties en de nieuwe ontwikkelingen. De aanbesteding duurt inderdaad al een tijd, maar dat is ingegeven door de overweging dat men vanuit onze administratie geen enkel risico wil lopen dat er nog iets misloopt met wat beslist wordt, en dat toch een heel belangrijke aangelegenheid is.

De procedure komt nu stilaan aan zijn einde. Dat is uiteraard niet onlogisch, na zo'n periode. Ik ga me niet moeien met die procedure, zoals ik in de commissie

ook heb gezegd. Het is mijn overtuiging dat onze administratie, meer bepaald het departement, zeer goed weet dat we daar ontzettend veel belang aan hechten. De beslissing moet conform zijn wat de Vlaamse en de Franse Gemeenschap betreft. Ik heb er alle vertrouwen in en ik honoreer hun vragen om extra zorgvuldigheid, extra advies, of juridische analyse, om toch maar de procedure nauwkeurig te laten verlopen. Ik ga ervan uit dat we een beslissing kunnen nemen en dat alles wat kan worden gedaan om die beslissing juridisch correct te nemen, in dat traject is meegenomen.

Renaat Landuyt (sp.a): Ik ben blij dat de auto's besteld zijn, maar ik begrijp echt niet dat de aanbesteding van elektronische enkelbanden die wereldwijd verspreid zijn, zo lang duurt.

Mijn bijkomende vraag is: zijn uw coalitiepartners u nu aan het pesten of zitten we in Vlaanderen echt met een probleem dat we drie en een half jaar of meer nodig hebben om enkelbanden te bestellen, waarbij ik veronderstel dat dit in andere landen enkele maanden duurt?

Martine Taelman (Open Vld): Minister, u verwijst terecht naar alles wat al gebeurd is, maar de slotsom is nog altijd dat drieënhalf jaar bijzonder lang is voor de bestelling van die enkelbanden. Ik heb er alle begrip voor dat u geen risico's mag nemen, dat de procedure moet gevolgd worden en dat we het beste materiaal moeten bestellen, want iedereen is het erover eens dat enkelbanden het beste instrument zijn in de strafuitvoering.

Wat is de concrete timing voor het verder verloop van deze bestelling? Worden de enkelbanden geleverd deze zomer, in het najaar of tegen het einde van het jaar?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Het is misschien een belediging voor Echternach om een bestelling die drieënhalf jaar duurt een processie van Echternach te noemen, want daar gaan de zaken wel sneller. We hebben een man op de maan gezet, dan moet het ons ook lukken om in minder dan 1500 dagen één bestelling van enkelbanden correct uit te voeren.

Minister, u hebt de indieners vorig jaar gevraagd om hun offerte te verlengen tot 30 juni van dit jaar. Dat is op het einde van deze week. U hebt hen nu gevraagd om hun offertes opnieuw te verlengen tot volgend jaar. Gaan we in dit scenario volgend jaar geen technologie aankopen van vorig jaar? Is elk van de drie aanbidders akkoord gegaan met de verlenging van de offerte?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Ik ga ze niet nogmaals herhalen, maar ik sluit me aan bij de vraag over de termijn van drieënhalf jaar.

Minister, ik wil de lat niet leggen op het al dan niet kunnen aankopen van enkelbanden maar op het niveau dat we met enkelbanden een goed beleid voeren. Om dat te doen, hebben we nog meer nodig dan alleen die enkelbanden. We moeten er ook voor zorgen dat de justitiehuizen de mensen hebben om personen met een enkelband op een goede manier te begeleiden. Bent u bereid om te onderzoeken of de omkadering toereikend is om die cruciale opdracht van de justitiehuizen naar behoren uit te voeren en om desnoods ook de justitiehuizen te versterken zodat ze die opdracht kunnen waarmaken?

Minister Jo Vandeurzen: Ik heb in de commissie uitgelegd dat we ook wat betreft de justitiehuizen al een hele weg hebben afgelegd. Heel wat openstaande plaatsen werden ingevuld en contracten van bepaalde duur werden omgezet.

Iedereen zal moeten erkennen dat de overheveling naar de Vlaamse Gemeenschap voor gevolg heeft gehad dat de inspanningen zijn gedaan om er ten minste voor te zorgen dat voor alles wat ingevuld en versterkt kon worden, ook de nodige middelen werden gemobiliseerd.

Ik begrijp uw ongeduld, en het mijne is minstens even groot. Het is echt niet voor de grap dat we daar een zo lange procedure voor laten lopen. Als ik aan de administratie details vraag voor de informatie van het parlement, wordt mij geantwoord dat juristen ons bezweren om over die procedure absolute discretie aan de dag te leggen, precies om niet nog meer kansen op procedureproblemen te creëren. Ik ga daar dus geen antwoord op geven. U zult oordelen wanneer er een beslissing is. Ik hoop dat we dan snel de keuzes die door de administratie worden voorgesteld, zullen kunnen implementeren. Het zal niet alleen onze keuze zijn, maar het zal een gemeenschappelijke beslissing moeten zijn.

Mijnheer Landuyt, ik ben niet zo zeker dat dit wereldwijd in enkele maanden tijd gebeurt. Als mijn informatie juist is, hebben we te maken met een situatie die in vele landen aan de orde is, namelijk dat er een aantal producenten en initiatiefnemers zijn, die ook internationaal opereren. Het gaat dus zeker niet als een mes door de boter. Dat is ook niet het punt.

Als u mij vraagt hoe ik dit soort krantenberichten ervaar, kan ik u zeggen dat ik gisteren de opening heb meegemaakt van het nieuw Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht, en ik ben behoorlijk fier op wat het personeel, de leidinggevenden, en ook ons facilitair bedrijf hebben gerealiseerd. Dat gaat over werkprocessen, ICT-issues, een wagenpark, een verhuizing. Dat kruipt bij die mensen wel in de kleren.

Dat dit resultaat best gezien mag worden, vind ik persoonlijk eerder een pluim op de hoed van de administratie die dat gerealiseerd heeft, dan een moment om kritiek te geven. Dat is mijn sentiment ter zake.

Ik hoop natuurlijk, zoals ik al gezegd heb, dat we landen met dat dossier. U kunt er alleszins van uitgaan dat ik dat met aandrang vraag aan de betrokken verantwoordelijke ambtenaren. Nog eens, ik begrijp zeer goed dat zij in dezen zeer voorzichtig zijn en een aantal checks willen doen op het niveau van de procedure en de aanpak.

Wat het innovatieve karakter betreft, ik krijg als ik die vraag stel – want uiteraard wordt daarover wel eens aan de ene of de andere kant de ene of de andere suggestie geopperd – de bevestiging dat wanneer men op een internationaal forum nieuwe ontwikkelingen ziet, en toetst aan wat op basis van het lastenboek mogelijk is, we best in staat zullen zijn om op een aantal van die innovaties in te gaan.

Renaat Landuyt (sp-a): Voorzitter, waarde collega's, minister, ik deel uw sentiment, maar ik zit wel in een andere positie. Ofwel wordt hier de geloofwaardigheid van Vlaanderen aangetast door het geklungel van de minister zijn diensten, of door de belediging van zijn collega's. Het is het één of het ander. Ik begrijp niet hoe men in een regering behoorlijk kan functioneren als men zomaar, minister-president, de toelating krijgt om de ministers te beledigen. Het is het ene of het andere.

Ik denk dat we nog een beetje verder zullen moeten puren om te weten of wij in Vlaanderen zo abnormaal zijn dat we drieënhalf jaar nodig hebben om een bestelling te doen. Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat het in het buitenland vlotter gaat. Dit punt zou u toch beter oplossen.

Ondertussen wil ik aan de collega's vragen om de minister niet zoveel te beledigen.

Martine Taelman (Open Vld): Mijnheer Landuyt, u zegt exact hetzelfde als ik, en u beledigt de minister zagezegd niet. Ik zou dat wel doen, en dat is echt niet de bedoeling geweest.

Drieënhalf jaar is lang, wanneer krijgen de mensen die nu over een nieuw en state-of-the-artcentrum beschikken, ook state-of-the-artmateriaal om mee te werken? Onze burgers, minister, onze inwoners, verdienen goed materiaal om een doordacht veiligheidsbeleid te kunnen voeren in dit land. Daar is dit materiaal wel voor nodig.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Yasmine Kherbache aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de arbeidsdeal om meer mensen aan het werk te krijgen

ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en On-roerend Erfgoed, over de voorstellen van premier Michel met betrekking tot de arbeidsdeal op het Overlegcomité

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister-president Bourgeois.

Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp-a): Minister-president, collega's, premier Michel stelt een ambitieuze arbeidsdeal voor om meer mensen aan het werk te helpen. Prima doelstelling, want er is een serieus probleem op onze arbeidsmarkt. Werkgevers krijgen vacatures niet meer ingevuld, en toch zitten we in Vlaanderen met maar liefst 185.000 werkzoekenden. De helft daarvan is langdurig werkzoekend.

Op het moment dat de economische motor op volle toeren draait, sputtert die van de arbeidsmarkt. Het is hoog tijd om alle zeilen bij te zetten. En dat is precies wat wij een maand geleden hebben gevraagd aan minister Muyters, toen we voor de eerste keer over die arbeidsdeal discussieerden. Wij vroegen dat niet alleen, ook Open Vld en CD&V vroegen dat, ook omdat minister Muyters nogal lauw reageerde op het voorstel van premier Michel.

Vandaag las ik in de krant dat het in het Overlegcomité bij de discussie over die arbeidsdeal vooral ging over punctuele federale maatregelen die van belang zijn, effectief, voor de regio's om bijvoorbeeld opleidingsvergoedingen minder te belasten. Om de interregionale mobiliteit te versterken, om ontslagen werknemers sneller te activeren. Dat zijn prima punctuele maatregelen die eigenlijk al lang hadden kunnen worden genomen, maar die geen structureel antwoord geven op de structurele problemen op onze arbeidsmarkt. Er zijn namelijk veel te weinig personen met een migratie-achtergrond aan het werk, veel te weinig personen met een handicap, te weinig kortgeschoolden en te weinig 55-plussers.

Alle adviezen aan minister Muyters zijn unisono: maak werk van meer opleiding, maak werk van meer intensieve begeleiding, verlaag de loonkost en pak de discriminatie aan.

Minister-president, vandaar mijn vraag: wat is de Vlaamse inbreng in die arbeidsdeal die vandaag werd besproken op het Overlegcomité?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister-president, een dikke maand geleden stelde de premier zijn arbeidsdeal voor. Dat was voor ons toch even slikken, want hij stelde voor om de bemiddeling naar jobs te doen via competenties. De zaken die hij voorstelde, zijn eigenlijk zaken die wij op Vlaams niveau al enige tijd hebben gerealiseerd. Ook het versnellingsplan om langdurig werkzoekenden te screenen was een voorstel. Dat was voor ons eigenlijk niets nieuws.

U hebt samen met minister Muyters en de collega's in de Vlaamse Regering een consensusvoorstel gemaakt van twaalf punten. Daarin staat onder andere het

activerend ontslagrecht en ook het feit dat het federale niveau niet meer zomaar belasting kan heffen op premies voor mensen die hier tijdelijke werkervarings-trajecten volgen. Dat zijn allemaal zaken die heel nuttig zijn en die een hefboom kunnen vormen voor de vele inspanningen die we op Vlaams niveau leveren om werkzoekenden aan het werk te helpen.

Ondertussen staan we al enige tijd verder en vernemen we in de pers dat er uitgerekend vandaag een overleg is omtrent de arbeidsdeal. Mijn vraag is dan ook klaar en duidelijk: wat is op dit moment de stand van zaken?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Dank u, voorzitter. Collega's, vandaag was er geen Overlegcomité waarbij fysiek samengekomen werd, maar een elektronisch Overlegcomité. Over dit punt is er nog geen beslissing gevallen. Er is namelijk nog discussie over de punten waarover gepraat zal worden.

De deelstaten hebben hun werk gedaan. De deelstaten hebben een dertigtal voorstellen ingediend. Twaalf daarvan werden ingediend door de Vlaamse Regering, zoals collega Ronse al zei. Deze werden hier op 30 mei toegelicht door collega Muyters. Het zijn die twaalf punten die wij op de tafel leggen, collega Kherbache.

Op het federale vlak zijn er nog geen voorstellen op tafel gelegd in het Overlegcomité. Ik deel met u de opinie dat er hier snel en dringend werk gemaakt moet worden van een grondig arbeidspact. De mismatch op de arbeidsmarkt is er. Er zijn een hele reeks knelpuntberoepen. Er is een groot aantal vacatures waar geen invulling aan gegeven wordt. En er is de verbetering van de arbeidsmarkt. Want laat ons niet vergeten dat het over twee elementen gaat: enerzijds de knelpuntberoepen en anderzijds de verbetering van de arbeidsmarkt.

Mijn oproep is dus dat er een echt arbeidspact tot stand zou komen. Een pact veronderstelt voor mij dat én de federale overheid én de deelstaten een inbreng hebben en zich engageren, en dat bij de plannen van aanpak twee aspecten behandeld worden: enerzijds de niet-ingevulde vacatures of knelpuntberoepen, maar anderzijds ook, zoals het punt vandaag op de agenda staat: de verbetering van de werking van de arbeidsmarkt.

Yasmine Kherbache (sp.a): Dank u, minister-president. Aangezien het debat nog lopende is en u dus nog perfect een inbreng kunt doen in de discussie in het Overlegcomité, zou ik er toch echt voor willen pleiten om onze Vlaamse bevoegdheden veel ambitieuzer in te vullen om die arbeidsmarkt te activeren. Ik geef er drie mee. Ten eerste investeren in opleiding. Het aantal werkzoekenden in opleiding is de afgelopen jaren gedaald. Er zijn ook instructeurs bij VDAB afgevoerd. Er is op dat vlak nog een gigantische werf die we echt moeten aanpakken: we moeten meer werkzoekenden opleiden. Want de arbeidsmarkt verandert en de economie verandert. Het is dus broodnodig om werkzoekenden beter op te leiden. Ten tweede, de loonkost. We hebben Vlaamse bevoegdheden waarmee we de loonkost fors kunnen verlagen. We zien echter dat die bevoegdheden de afgelopen jaren eigenlijk verkeerd gebruikt werden. U kunt echter nog altijd bijsturen: u kunt de loonkost van de langdurig werkzoekenden fors doen dalen in plaats van ze te verhogen, wat deze regering heeft gedaan.

Ten derde is er de intensieve begeleiding. Zorg ervoor dat er echt een fysiek contact is, in het Overlegcomité, maar ook met de werkzoekende, want met de digitalisering merk je op dat vlak dat dat contact erop achteruitgaat.

Axel Ronse (N-VA): Ik denk dat de collega in een andere realiteit leeft dan ikzelf. Er is nog nooit zo'n efficiënt opleidingsbeleid geweest wat VDAB betreft. We hebben zeer recent het versnellingsplan aangekondigd, waarmee meer dan

65.000 langdurig werklozen heel doorgedreven zullen worden getraind. Ik vind het spijtig dat men nu nog aan het discussiëren is over de punten die op de agenda kunnen staan. Ik denk dat wij hier op Vlaams niveau meer dan ons huiswerk hebben gedaan, met twaalf heldere punten. Ik kan er nog een aantal bij verzinnen. Ik verwijs bijvoorbeeld naar het recente debat over mensen van 56 jaar die met SWT (stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag) of brugpensioen zijn gestuurd. Er is ook heel de kwestie van de beschikbaarheden, de passieve, de aangepaste beschikbaarheid. Daardoor heeft Vlaanderen het heel moeilijk om mensen hier die talent hebben, die potentieel hebben, te activeren. Ik hoop dus dat ook die punten op die agenda zullen terechtkomen.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Sonja Claes (CD&V): Voorzitter, toen de Federale Regering voorstelde om een arbeidsdeal te maken met de gewesten, is dat hier in de plenaire vergadering ter sprake gekomen. Minister Muyters was 'not amused'. Het is spijtig dat hij er vandaag niet is, natuurlijk. Hij was 'not amused' omdat alle voorstellen die van de federale overheid kwamen, eigenlijk bevoegdheden van Vlaanderen betroffen. Ik kan dat nog enigszins begrijpen, maar groot is dan mijn verbazing nu over het feit dat, als dat in omgekeerde richting gaat, als Vlaanderen voorstellen kan doen in de richting van de federale overheid, het alleen voorstellen doet die de federale overheid treft.

Minister-president, ik volg u als u zegt dat we ook eigen voorstellen moeten hebben, over knelpuntberoepen, over een arbeidspact, wat voor een deel federaal en voor een deel Vlaams is. Dat is het essentiële onderdeel van een arbeidsdeal. Wat dat betreft, moet men volgens ons zeker nog een tandje bijzetten. Welke Vlaamse bevoegdheden willen wij verder gebruiken? Uiteindelijk zijn die 185.000 werklozen die er nog zijn, immers langdurig werklozen, oudere werklozen, kansarme groepen en mensen met een allochtone achtergrond. Het zijn die werklozen die wij moeten proberen in te passen in deze arbeidsdeal.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, we hebben ons in het begin misschien wel wat laten verblinden door de heropleving van de economie en de continue daling van de werkloosheidscijfers. Dat heeft onze aandacht wat afgeleid van de opmars van de vele niet-ingevulde vacatures. De economische groei van onze bedrijven komt in het gedrang en dat is onaanvaardbaar voor ons, maar ook voor u, en daar zal ook een ambitieus akkoord, een ambitieus plan voor nodig zijn. Uiteraard moeten er federaal een aantal belangrijke knopen worden doorgehakt, onder andere over de werkloosheidsuitkering en het uitdoven van SWT, het voormalige brugpensioen. Wat dat betreft, hebt u in ons ook een partner, maar dat ontslaat Vlaanderen natuurlijk niet van zijn verantwoordelijkheid. We hebben met het activeringsbeleid een rechtstreekse lijn met elke werkzoekende. Dat is uniek, en die hefboom moeten we aanscherpen. Het is ook een enerverhaal: we moeten onze bedrijven evenzeer zuurstof geven. U kent ons voorstel voor een herschikking van de middelen en een versterking van de doelgroepkorting. Werd of wordt dat ook meegenomen naar het Overlegcomité?

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, hier worden natuurlijk twee debatten vermengd. Mevrouw Kherbache begint, daarin aangevuld door andere leden, over Vlaams-Vlaamse bevoegdheden te spreken. Ik denk dat we dat debat het best op een andere manier, op een andere plaats voeren. We zullen dat debat in de eerste plaats in de regering moeten voeren. Ik heb die voorstellen die hier worden geformuleerd, niet op de regeringstafel gekregen, noch bij de begrotingsbesprekingen, noch op enig ander moment. Het is de bedoeling geweest van het voorstel van pact dat de premier heeft gelanceerd, denk ik, om te bekijken

waar de componenten van de federale staat elkaar konden versterken. Daarom focust Vlaanderen op die voorstellen waarvan wordt gezegd dat de federale overheid ervoor kan zorgen dat de maatregelen die wij nemen, een bijkomende impuls krijgen, bijkomend worden versterkt. Dat lijkt me het zinvolle daarvan. Men kan natuurlijk beslissen dat helemaal uit te breiden tot een intern Vlaamse debat. Ik denk niet dat dat meteen de bedoeling is van een pact met de federale overheid, temeer daar ik vaststel dat er momenteel nog geen voorstellen van de federale overheid op tafel liggen.

En dus, inderdaad, tot verbazing van minister Muyters die hier heel terecht niet aanwezig is – hij is op economische missie, zoals u weet – kwam er een oproep tot een federaal arbeidspact, een arbeidsdeal zoals de premier het genoemd heeft, maar waarin geen enkel voorstel stond met betrekking tot de federale bevoegdheden. Het is toch logisch dat je daar vragen bij stelt.

Ik herhaal dat de deelstaten hun werk hebben gedaan. Er liggen dertig voorstellen op tafel waarvan twaalf van de Vlaamse overheid. Die kent u, minister Muyters heeft die hier op 30 mei meegedeeld. Vandaag vergadert het Overlegcomité, volgens het laatste bericht dat ik tien minuten geleden heb ontvangen, is men nog niet tot een besluit gekomen omdat er geen akkoord is over de punten waarover zal worden gepraat. Dit is de stand van zaken en ik betreur dat. Ik herhaal dat ik het belangrijk vind dat er een ernstig en grondig pact komt, en evenzeer dat er snel een pact komt.

Mevrouw Kherbache, ik ben het niet eens met uw oppositietaal, u negeert de werkelijkheid in Vlaanderen. U negeert de maatregelen die zijn genomen, de heer Ronse heeft er een aantal opgesomd. Ik kan u nog verwijzen naar de maatregelen die de regering op voorstel van minister Muyters enkele weken geleden heeft genomen met de visienota om voor hooggeschoolde knelpuntberoepen de aantrekking vanuit het buitenland te vergemakkelijken, want voor een aantal 'high potentials' zijn er gewoon onvoldoende profielen in dit land. Zijn die echt knelpuntberoepen? We hebben die beslissing genomen, en dit zal ertoe bijdragen dat ook er voor die beroepen een groter aanbod zal zijn.

In individuele beroepsopleidingen wordt massaal geïnvesteerd. Dat is een aanbod aan de werkgevers die daar natuurlijk op moeten ingaan. Zij moeten ook de inspanning leveren om mensen in het bedrijf, op de werkvloer op te leiden en om daarmee aan de slag te gaan.

De resultaten mogen gezien worden. De werkloosheid is in Vlaanderen nu al 34 maanden op rij gedaald. De tewerkstellingsgraad van de 55-plussers is van 2014 tot 2017 met 5 procentpunt gestegen. Onze werkzaamheidsgraad ligt op 73 procent, het gemiddelde in België ligt iets boven 68 procent, in Wallonië is dat 63 procent en in Brussel 60 procent. Wij presteren zeer goed, maar het kan nog beter en we maken daar ook werk van. Er zijn heel veel maatregelen genomen, onder andere het doelgroepenbeleid, en daarnaast is er massaal geïnvesteerd in opleidingen. Het duaal systeem is uitgerold door minister Crevits en minister Muyters. Ik hoop dat dit ook zal worden gebruikt bij levenslang leren. Er zijn een aantal maatregelen in onderwijs die per definitie niet onmiddellijk maar wel op de lange termijn een effect sorteren.

Ik wil u uitnodigen om dit debat voort te zetten met minister Muyters. Hier gaat het over een pact waarbij wordt voorgesteld om maatregelen te nemen waarbij de componenten elkaar versterken en aanvullen. Daarvan zijn wij vertrokken, en ik betreur dat er nog geen beslissing is gevallen. Het reces staat voor de deur, ik herhaal dan ook mijn oproep om snel werk te maken van een echt en grondig pact dat gaat over engagementen van de federale overheid en over engagementen van de deelstaten maar dat ook slaat op de beide componenten, de component van de

knelpuntberoepen enerzijds en de verbetering van de arbeidsmarkt anderzijds. Naar mijn bescheiden mening liggen de grote hefboomen daar op federaal vlak.

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister-president, u negeert de alarmsignalen van het terrein, ook van ondernemingen die hun vacatures niet ingevuld krijgen. U negeert ook de realiteit. Tien jaar geleden, bij de vorige heropleving van de economie, daalde de werkloosheid tweemaal en wat de langdurige werkloosheid betreft, zelfs driemaal meer dan vandaag, terwijl we vandaag meer vacatures hebben. Er is dus een probleem inzake activering, er is een probleem inzake het gebruik van Vlaamse bevoegdheden. Ik wil u dan ook vragen te stoppen met altijd de schuld bij iemand anders te leggen en te wijzen naar de federale overheid en de werkzoekende, en uw minister van Werk te activeren. *(Applaus bij sp.a)*

Axel Ronse (N-VA): Mevrouw Kherbache, het is niet moeilijk om de werkloosheidscijfers snel te laten dalen met alle subsidiejobs die u zoveel jaren geleden hebt geïnstalleerd. *(Applaus bij de N-VA)*

Collega's, als we het hier niet eens zijn over het feit dat er op federaal niveau dringend een aantal zaken moeten veranderen, dat er geen mensen van 56 jaar meer op SWT worden gestuurd, dat ontslagrecht activerend moet zijn, dat loonopbouw gekoppeld moet zijn aan competenties, dat heel het verhaal rond het opleidingskrediet langer moet kunnen duren, dat alle mensen die op dit moment werkzoekend zijn, verplicht moeten worden om te zoeken naar jobs... Als we het daarover hier niet eens zijn, als we het er niet over eens kunnen zijn dat die punten nog maar op een agenda over een arbeidsdeal worden besproken, dat zitten we met een probleem.

En het is inderdaad vlak voor het reces. En ik, als jong parlamentslid, dat heel erg begaan is met onze welvaart, met de invulling van vacatures, heel erg begaan met alle medewerkers die vandaag op hun tandvlees zitten, hoop echt dat men tot een consensus komt. Ik hoop dat die noodzakelijke punten zullen worden besproken, zodat we dit jaar nog een serieuze doorbraak kunnen doen in het kader van arbeidsmarktbeleid. Dat komt iedereen ten goede, en vooral onze sociale zekerheid. Ik dank u. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de communicatie van de Vlaamse Milieumaatschappij met betrekking tot de aanhoudende droogte van de afgelopen maanden

ACTUELE VRAAG van Tinne Rombouts aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aanhoudende droogte en de aanbevelingen uit het evaluatierapport droogte 2017 van de Minaraad

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, een maand geleden heb ik de minister in dit halfrond geïnterpelleerd over het droogteplan. En vandaag sta ik hier opnieuw, minister. Want ik viel hier bijna van mijn stoel toen ik de communicatie hoorde die de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) voerde in het kader van de extreme droogte die we vandaag kennen. Zij gaat er namelijk van uit dat er vandaag geen probleem is met onze drinkwatervoorziening. Nochtans is Vlaanderen een regio met een ernstig watertekort. Dat zeg niet ik, maar dat zegt het Departement Landbouw en Visserij. Dat departement vergelijkt Vlaanderen met een regio zoals Italië en Tsjechië. Niet met Portugal, noch met Spanje, maar wel met een aantal westerse landen die het vandaag slechter doen. En Vlaanderen is

daarbij. En waarom zijn wij daarbij? Men spreekt van een ernstig watertekort indien men minder dan 1000 kubieke meter water per inwoner per jaar ter beschikking heeft. En minister, in Vlaanderen hebben wij 834 kubieke meter water per inwoner per jaar. En dus zijn wij een regio met een ernstig watertekort.

En dan, minister, vind ik het niet serieus dat een overheidsinstelling de boodschap lanceert naar de bevolking: 'Er is geen probleem. Zet uw kraan maar open. Daar komt altijd water uit, want wij garanderen u dat.'

Minister, ik zou dus graag weten hoe u, dergelijke zaken wetend over de watertekorten, de inwoners kunt motiveren en sensibiliseren om duurzaam en zonder verspilling met ons drinkwater om te gaan, zonder daarbij boodschappen de wereld in te sturen die het tegenovergestelde beweren.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, minister, het weerbericht vandaag voorspelde warm en zonnig weer, met op de meeste plaatsen maxima tot 22 en 27 graden.

We moeten vaststellen dat de blaadjes van het jonge plantgoed beginnen te krullen en dat ook het gras naar water snakt. Gezien de extreme droogte die we vorig jaar hebben gekend, zijn we allemaal sneller alert voor de droogteperiode die op ons afkomt.

Minister, ik weet dat u na de extreme droogte van verleden jaar heel wat stappen hebt ondernomen. Er werd een ongelooflijk monitoringsysteem opgezet, om permanent te kunnen volgen in welke fase wij ons vandaag bevinden.

Naar aanleiding van die extreme droogte is er een evaluatierapport opgemaakt vanuit de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW). Daarin zijn heel wat aanbevelingen opgenomen om maatregelen te treffen, proactief en reactief, en om te bekijken wat we moeten doen bij een crisis.

Ik heb de afgelopen dagen gemerkt dat er gemeenten zijn die ook een signaal hebben gegeven en een aantal maatregelen hebben opgelegd om zuinig om te gaan met water, uit vrees voor een droogteperiode.

Op 21 juni heeft ook de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) een aanbevelingsbrief geschreven waarin hij verwijst naar het evaluatierapport en specifiek naar een crisisaanpak vraagt en naar voorstellen om eventueel in een testfase uit te proberen om na te gaan of ze effectief ook kunnen werken.

Minister, met alle kennis die we vandaag hebben verzameld en de aanbevelingen die zijn gedaan, wil ik u vragen welke maatregelen u eventueel op korte en op middellange termijn zult nemen voor de eventuele droogte die op ons afkomt.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, voor alle duidelijkheid, en laat er geen misverstand over bestaan: we moeten altijd zuinig zijn met drinkwater. Het is inderdaad schaars en het kost trouwens ook heel veel geld. Jaarlijks wordt 1,3 miljard euro besteed aan het aanleveren van zuiver, goed, kwaliteitsvol drinkwater. Dit wordt veel te weinig gezegd. Het is trouwens ook een van de redenen waarom wij samen in deze meerderheid de voorbije jaren het gratis drinkwater hebben afgeschaft, net om mensen bewust te maken van het feit dat je daar zuinig mee moet omgaan.

Vorig jaar hebben we extreme droogte gekend, een droogte die volgde op een heel droge winter en een heel droge herfst. Er was geen voorraad drinkwater aangevuld. Op basis van de communicatie die toen is gevoerd, hebben we gezegd dat er een evaluatie moest komen en een aantal duidelijke afspraken moesten worden

gemaakt over hoe er wordt gecommuniceerd en wie wat op welk moment doet. Die afspraken zijn gemaakt.

Het is droog. Iedereen ziet dat. Het heeft al lang niet meer geregend en de komende dagen zal het ook niet regenen. Er is een Droogtecommissie die de zaken op de voet volgt. Dat was een duidelijke afspraak die we met alle actoren hebben gemaakt. We hebben ook afgesproken dat we met een kleurencode werken: groen, geel, oranje en rood. Groen betekent geen verplichte maatregelen waar je sancties tegenover stelt. Geel betekent waakzaam zijn. Oranje betekent overgaan tot maatregelen. Rood is heel acuut en een groot probleem. Op dit moment volgen de Droogtecommissie en de experts die erbij betrokken zijn de situatie op de voet.

Er is een verschil met vorig jaar. De voorraden zijn gedurende de winter en de herfst wel aangevuld. Het heeft veel geregend in de herfst en de winter. De bevoorrading van drinkwater dreigde vorig jaar wel een probleem te worden, maar op dit moment is er nog geen probleem. Zoals gezegd, blijven we het opvolgen.

Als je afspraken maakt op basis van een grondige evaluatie met alle actoren, is het heel belangrijk dat je je er ook aan houdt. Je kunt op dit moment niet voorspellen hoe de situatie zich verder zal ontwikkelen, welke maatregelen zullen worden genomen. Wat ik wel belangrijk vind – het staat ook in het advies van de Minaraad – is dat we ook proactief moeten werken. Het Departement Landbouw heeft concreet per sector aanbevelingen over hoe je spaarzaam met water kunt omgaan, welke alternatieven er zijn. Er zijn ook een aantal initiatieven op het terrein zoals meer hergebruik van water, het 'grijs water'. In West-Vlaanderen is hierrond een heel mooi project dat we kunnen subsidiëren.

Uiteraard is het ook belangrijk – maar het is geen evidente oefening, collega Rombouts – om proactief ook goede afspraken te maken. Op het moment dat er schaarste is, komt de vraag wie er voorrang heeft op wie. Dat is een heel moeilijk debat waarbij we alles heel duidelijk in kaart moeten brengen. Hoe kunnen we dat regelen? Wie krijgt er voorrang als er een tekort zou zijn? Wie mag op welk water een beroep doen? Dat is een hele moeilijke oefening die we de komende maanden zullen doen en die ook in het advies van de Minaraad staat, maar er zal nog wel wat water naar de zee vloeien voor we daar expliciet uit zijn.

Laat ons vooral het hoofd koel houden en correct communiceren. Collega Nevens, toen mij naar mijn mening werd gevraagd, heb ik heel uitdrukkelijk gezegd dat je altijd heel spaarzaam met water moet omgaan omdat het een kostbaar goed is. Het klopt natuurlijk dat we die boodschap moeten blijven herhalen.

U weet ook dat de drinkwatermaatschappijen zelf een verplichting hebben om te werken aan het preventieve, het zuinig omgaan met water. Ze hebben er een heel programma rond uitgewerkt, dat trouwens mee in het droogteplan zit en waarin zij bijvoorbeeld uitleggen dat wanneer je een douche neemt, je minder water verbruikt dan wanneer je een bad laat vollopen. Dat is maar een voorbeeld, maar zo zijn er tal van voorbeelden die de drinkwatermaatschappijen aan hun klanten communiceren.

Bart Nevens (N-VA): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik ben nogal een voorstander van het voorzorgsprincipe. Het voorzorgsprincipe in het waterbeleid is geen 'rocket science'. Dat gaat over de juiste informatie naar de verbruikers, maar dat gaat ook over het tegengaan van verspilling. Vandaag wordt er node-loos drinkwater gebruikt voor toepassingen die niet echt nodig zijn. Het gaat ook over hergebruik stimuleren, maar misschien ook verplichten, en over drinkwater gebruiken waarvoor het gebruikt moet worden, namelijk om te drinken.

Minister, ik zou dus wensen dat we in die communicatie een duidelijke boodschap brengen naar de consument. Want vandaag moet ik vaststellen dat volgens het

droogteplan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en AquaFlanders een groene kaart naar boven halen, de gouverneur van Vlaams-Brabant een gele kaart trekt, hoewel dat niet zijn kleur is – maar wat nog niet is kan misschien komen –, en de burgemeester van Oosterzele terecht zijn eigen kleur trekt, de oranje kaart, en zegt: 'Alle hens aan dek, we verbieden het gebruik van drinkwater voor alle andere toepassingen.' Minister, de vraag is of u de rode kaart trekt en inzet op een degelijk drinkwaterbeleid.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik wil u ook danken voor uw duidelijk antwoord. Ik ben het er niet mee eens dat er in communicatie van uwentwege of vanuit de administratie gezegd zou zijn dat wij niet spaarzaam zouden moeten omgaan met water. Dit is een basisprincipe dat te allen tijde permanent wordt gecommuniceerd. Dit is ook zeer terecht. Dat moet de basiscommunicatie zijn.

Maar op het moment dat je in moeilijke situaties komt, zoals droogteperiodes, dan moet je verfijnde communicatie kunnen doen. Minister, ik ben blij dat u aanhaalt dat er een monitoring is en dat daarover ook zeer duidelijke afspraken gemaakt zijn. Iedereen zal daaraan moeten wennen en afstemmen op elkaar. Ik denk dat daar zeker nog een uitdaging ligt, zodat ook lokale bestuurders en de Vlaamse overheid zeer goed weten hoe we op elkaar kunnen inspelen met de juiste communicatie en de juiste maatregelen.

Minister, specifiek over de crisiscommunicatie heb ik nog een vraag. Worden op het moment dat er afspraken rond gemaakt worden, alle actoren daarbij betrokken? Hoe gaat u dat precies aanpakken?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, minister, dat er duurzaam moet worden omgegaan met water, is duidelijk. Dat staat ook in het regeerakkoord. Daar moet inderdaad actie voor worden ondernomen. Ik moet alleen vaststellen dat er de voorbije dagen niet echt op een coherente manier werd gecommuniceerd. Ik denk dat er wat dat betreft actie moet worden genomen. Als men het signaal geeft dat er niet echt een zeer groot probleem is, dan zijn we fout bezig.

Minister, we weten met zijn allen dat in deze tijden van droogte, wanneer mensen het gras besproeien, niet met regenwater of ander water, maar met drinkwater, dat ze fout bezig zijn. U stelt dat er correct gecommuniceerd moet worden. Daar zijn we het uiteraard met zijn allen over eens. Maar er is de voorbije dagen niet op een coherente manier gecommuniceerd. Op welke manier zult u ervoor zorgen dat er toekomstgericht op een correcte, coherente manier zal worden gecommuniceerd? Welke communicatie-initiatieven plant u extra?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Naar aanleiding van de droogte vorig jaar, heb ik een aantal keer aangedrongen op het aanstellen van een droogtecoördinator. Ik ben blij dat hij er is. De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) neemt die rol waar en naar mijn aanvoelen doet ze dat op een heel serieuze manier.

Maar ik heb toch sterk het gevoel dat we vandaag vooral ingaan op kortetermijnmaatregelen die genomen moeten worden rond water. Natuurlijk, als het probleem daar is en dringend wordt, dan is dat ook nodig. Wat mij vooral interesseert, is onze langetermijnvisie op de waterbeschikbaarheid en het droogterisicobeheer, zoals dat zo mooi heet. Hoe ver staat het met de bijhorende maatregelen om Vlaanderen in de toekomst minder kwetsbaar te maken voor de gevolgen van droogte?

Minister Joke Schauvliege: Collega's, naar aanleiding van de droogte vorig jaar hebben wij inderdaad een droogtecoördinator aangesteld, en we hebben ook een

droogtecommissie met experts. We hebben hen aan het werk gezet. We zijn tot een plan van aanpak gekomen over hoe je kunt communiceren en wanneer je verplichte maatregelen begint op te leggen, zoals een verbod om het een of ander te doen. Dat is een afspraak die we hebben gemaakt en die breed gedragen wordt door het veld. We zijn het erover eens geworden in de loop van de maand mei.

Nu is het droog, het is zomer. Iedereen begint zich af te vragen of er een probleem is met het water of niet. Wat wij consequent doen, dat is volgens de afspraken die we hebben gemaakt, de lijn aanhouden zoals die is afgesproken. Zolang die experts en die droogtecoördinator niet tot de conclusie komen dat er een verbod moet komen, is het volgens de afspraak ook zo dat wij dat niet doen.

Dat is één zaak, een tweede is natuurlijk algemeen communiceren: wees zuinig met water. Ik denk dat die boodschap heel duidelijk verspreid is. Ik heb trouwens nergens, collega Nevens, de Vlaamse Milieumaatschappij horen zeggen: doe maar op, verspil maar water. Ik denk dat dat een beetje heel overdreven is. Ik heb dat nergens gehoord. Ik heb trouwens ook al die communicatie van de VMM opgevraagd.

Waar we voor moeten opletten, collega's, is het omgekeerde effect. Als je, vanaf het moment dat er zich een periode van droogte voordoet, telkens opnieuw snelsnel een aantal verbodsbepalingen gaat opleggen en afkondigen, gaan de mensen op den duur ook zeggen: waar komt dat nu ineens vandaan? Ik vind het heel belangrijk dat, als er een afspraak is, je die nakomt en je daar ook aan vasthoudt. En uiteraard zijn wij bereid om een evaluatie te doen als we zien dat er zich nadien iets anders voordoet.

Ik zie ook geen tegenstelling, collega Nevens. U zwiert met een aantal kaartjes. Ik heb inderdaad gezien dat de burgemeester van Oosterzele – en dat behoort tot zijn bevoegdheid – gevraagd heeft om zuinig te zijn met water. Dat is een communicatie die we natuurlijk alleen maar kunnen onderschrijven. Maar binnen AquaFlanders hebben wij die codes, waarbij we zeggen: vanaf het moment dat er oranje is, dan pas zullen er verplichte maatregelen worden opgelegd.

En nogmaals, als het specifiek over de drinkwatervoorraad gaat die op dit moment aanwezig is, stellen wij vast dat de situatie helemaal anders is dan vorig jaar, op het moment dat wij die beslissingen hebben moeten nemen.

Het klopt helemaal niet dat er geen langetermijnmaatregelen genomen worden. Ook dat maakt deel uit van die droogtecommissie. Die zijn er ook. Ik heb daarnet gewezen op een aantal initiatieven die lopen, onder andere in West-Vlaanderen. We werken uiteraard ook op vergunningen, collega Nevens. Bij heel wat bedrijven leggen wij ook de verplichting om het water te hergebruiken op vergunningsniveau. Ik denk dat dat heel belangrijk is. We nemen ook tal van andere maatregelen, collega Danen, om de droogte te vermijden en met betrekking tot de manier waarop het water wordt gebruikt. Het is dus niet dat het alleen over kortetermijnmaatregelen gaat: ook de grote maatregelen worden meegenomen.

Uiteraard moeten we verder werken, zoals ook in de Minaraad gevraagd wordt, om met alle actoren proactief naar de toekomst te kijken. Maar nogmaals, ik vind het heel belangrijk dat als je tot een gedragen standpunt en communicatieafspraken komt, je dat ook volgt en je je daar ook aan houdt, en niet bij het kleinste dat zich voordoet, dat helemaal gaat omdraaien en zeggen: dat was niet correct, we gaan het op een andere manier doen. We moeten ons daar nu aan houden. Dat is ook de boodschap die ik heb gebracht, op een heel genuanceerde, correcte manier, en waar ik ook altijd heel uitdrukkelijk aan toegevoegd heb dat we uiteraard zuinig moeten zijn met water en dat we geen water mogen verspillen, en dat dat iets is dat we trouwens nooit mogen doen. Het klopt dat we daarover moeten blijven communiceren en mensen sensibiliseren. Dat is trouwens ook een van de redenen waarom

wij in het onderwijs ook een aantal onderwijspakketten hebben die gaan over het zuinig omgaan met water. We doen dat in het kader van de milieuzorg op school.

Collega's, ik denk dat wij op dit moment de afspraken volgen zoals die ook zijn gemaakt. De droogtecommissie neemt de conclusie en wij verbinden daar de communicatie aan, zoals die ook is afgesproken.

Bart Nevens (N-VA): Minister, het is nuttig om in de toekomst in te zetten op een duurzaam waterbeleid. Het is niet prettig om crisismanagement te doen in het kader van extreme droogte, zoals we dat vorig jaar en vandaag kennen. De toekomst voorspelt dat we meer zulke extreme droogtes zullen kennen. Daarom zou het goed zijn een beleid te voeren waarbij de consument weet dat drinkwater schaars is, dat hij zuinig moet zijn met drinkwater en dat hij drinkwater moet gebruiken waarvoor het dient.

Dat moet het hele jaar door de communicatielijn zijn, en niet alleen vandaag, wanneer de nood het hoogst is, wanneer de landbouw en de economie veel water nodig hebben. We moeten blijven inzetten op de boodschap dat we zuinig moeten omspringen met ons drinkwater.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, laat duidelijk zijn dat water inderdaad een duurzaam goed is waarmee we heel spaarzaam moeten omgaan. Dat is de permanente basis om ook op de lange termijn te bekijken hoe we dat nog beter kunnen uitbouwen en verzekeren. Op het moment dat de nood hoog is, zijn een goede communicatie en een correcte uitvoering van afspraken zeer belangrijk. U geeft heel duidelijk aan dat de afspraken duidelijk zijn en moeten worden gevolgd. Als er eventueel nood is aan bijsturing na een evaluatie, is daar ook ruimte voor. In die zin kan ik u volledig volgen en kijk ik zeker uit naar hoe het crisisbeleid nog verder wordt verfijnd. Dit wordt vervolgd.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het beleid inzake salarismwagens bij de VRT

ACTUELE VRAAG van Lionel Bajart aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het bedrijfswagenbeleid van de VRT

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, mijn actuele vraag gaat over een initiatief van de VRT, dat heet 'bedrijfswagens met loonruil'. De VRT is een mediabedrijf, maar heeft als Vlaamse openbare instelling ook een missie, een visie en een aantal waarden naar voren geschoven. Die waarden vind je in het jaarverslag. Een daarvan luidt: de VRT is creatief, innoverend en duurzaam. Creatief is het management in ieder geval als het gaat over de mobiliteit. De VRT heeft namelijk beslist om het stelsel 'bedrijfswagens met loonruil' in te voeren en toegankelijk te maken voor alle contractuele personeelsleden.

Dat komt boven op de 250 bedrijfswagens, meestal grote diesels met tankkaart, die de VRT vandaag al heeft voor het topmanagement, voor IT'ers enzovoort. De vraag is of de VRT als Vlaamse openbare instelling niet het goede voorbeeld moet geven.

Wat is het gevolg van zo'n systeem? Iedereen kan intekenen. Je moet wat van je brutoloon inleveren en je krijgt er een wagen voor in de plaats zolang je bij de VRT werkt, met een soort leasingformule. Tweeduizend mensen kunnen daarop intekenen en het gevolg is wellicht: meer auto's op de weg. Dat terwijl, vanuit de

waarde van de VRT, vooral zou moeten worden geïnvesteerd in een flexibele mobiliteit die andere vervoersmodi, zoals de fiets en het openbaar vervoer, promoot ten nadele van de wagen. Nu gaat de VRT daar letterlijk tegenin. Dat is zeer vreemd voor een Vlaams openbaar bedrijf.

Minister, vindt u het verantwoord dat de Vlaamse openbare instelling, het mediahuis de VRT, dit soort maatregelen neemt?

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Minister, dit gaat over het feit dat de VRT haar mobiliteitsbeleid wil aanpakken en vergroenen. Daarom stelt ze voor om medewerkers aanspraak te laten maken op bedrijfswagens. Die maatregel kan nota bene leiden tot een vertienvoudiging van het wagenpark.

Wat staat daartegenover? Een continu preciaire verkeerssituatie van de Reyersite. Dat is een gegeven.

Dan is er het nieuwe gebouw, dat er nog moet komen, met minder parkeerruimte. Ten slotte, waarnaar de heer Caron heeft verwezen, is er opnieuw een kans voor de openbare omroep om een voorbeeldfunctie, een voorbeeldrol op te nemen, ook als het gaat over het maatschappelijk debat in verband met de bedrijfswagens.

Het gaat met andere woorden om een twijfelachtige keuze, te meer zo omdat de vakbonden er geen voorstander van zijn.

Minister, hoe evalueert u die keuze? Wat kunt u of kunt u niet in dit dossier? Wat kan er gedaan worden om een slimmer alternatief te vinden?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, het klopt dat bedrijfswagens voor loonruil een onderdeel zijn van een breder plan binnen de VRT, dat zowel een sociaal plan is als een mobiliteitsplan. Eigenlijk is de aanleiding de verhuizing naar het nog te bouwen nieuwe gebouw. U weet dat het huidige gebouw niet meteen een toonbeeld is van duurzaamheid. Het is tot op de draad versleten. Men zal naar een duurzaam gebouw verhuizen. Aanpalend aan het huidige gebouw heeft men meer dan duizend parkeerplaatsen.

Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest heeft gesteld dat de vergunning voor het nieuwe gebouw kan worden afgeleverd voor een goede zeshonderd parkeerplaatsen. Bij de VRT is er de wil om te verduurzamen, maar er is ook de noodzaak.

Mochten de bedrijfswagens voor loonruil de enige maatregel zijn, dan zou ik de vraagstellers volledig kunnen bijtreden. Er is evenwel een breder verhaal. Men wil meer inzetten op fietsvergoedingen. Men wil blijven inzetten op openbaar vervoer. Men wil meer inzetten op telewerken. De loonruil met de bedrijfswagens is met andere woorden maar een van de maatregelen. Er zijn nu eenmaal een aantal medewerkers die, wegens de zeer onregelmatige werkuren of om andere redenen, met de auto moeten komen. Daar kan men heel moeilijk omheen. De regeling is zeker niet met de natte vinger uitgewerkt. In een proefproject met tweehonderd werknemers werd dit aanbod gedaan.

Men schat dat van de 1500 rechthebbenden die gebruik zouden kunnen maken van een loonruil, er 10 à 15 procent op in zou kunnen gaan. Bij deze wagens hoort geen tankkaart. Het mogen geen dieselwagens zijn. Er wordt een stimulans gegeven om te kiezen voor elektrische wagens en ze moeten een minimale ecoscore hebben van 68. Er zijn dus een aantal beperkende maatregelen om dit niet uit de hand te laten lopen. Ik zou er ook niet automatisch van uitgaan dat er

nieuwe wagens in het verkeer komen. Dat kan, dat spreek ik niet tegen. Maar het kan ook dat bestaande wagens door andere, groenere vervangen worden. In elk geval is van al de maatregelen die ik net heb opgesomd, de doelstelling van de VRT om over 2 of 3 jaar, in 2021, het woon-werkverkeer met de wagen met 40 procent te verminderen.

Ziedaar de uitleg die ik u kan geven. Ik hoef deze plannen niet goed, noch af te keuren. Ze behoren tot de strategische keuze en de autonome bedrijfsvoering van de VRT.

Bart Caron (Groen): Ik kan niet goed rekenen, dat geef ik toe. Ik kan ook niet inschatten wat het effect zal zijn, maar, minister, de redenering die u vanuit de VRT-gebouwen hebt gekregen en hier echoot, is toch zeer bizar. Het spijt me, het is zeer ongeloofwaardig dat dat de duurzaamheid zou verhogen en minder wagens naar de VRT zal lokken. Daarenboven zijn er vierhonderd minder parkeerplaatsen op de VRT-site. Waar zal men die wagens parkeren?

Akkoord, dat mensen met onregelmatige werkuren een auto hebben om op hun werk te geraken, is nogal vanzelfsprekend. Voor laatavondvergaderingen kan ik dikwijls niet anders dan de wagen nemen. Maar dit veralgemenen voor iedereen en dan nog spreken over vergroening en ecoscore, dat kan echt niet. De VRT moet hierin een voorbeeldrol spelen. Technici die 's avonds laat of zeer vroeg moeten werken, kan men toegang geven tot die regeling. Maar dit veralgemenen met die argumenten, dat is voor een Vlaamse openbare instelling totaal ongeloofwaardig.

Lionel Bajart (Open Vld): Minister, ik treed de heer Caron grotendeels bij. U hebt de noodzaak uitgelegd en gezegd dat dit past in een breder kader, gelukkig maar. U hebt ook gezegd dat men gaat naar 40 procent minder woon-werkverkeer. Dat zijn allemaal zaken die ik versta.

Voor mij blijft dit, naar analogie met de vorige spreker, een verbazingwekkend beleid, zeker voor een publiek beleid. Het is natuurlijk een autonome keuze en dat moeten we respecteren, maar een autonome keuze moet een synoniem zijn van een juiste, gezonde keuze. Ik ben er absoluut niet van overtuigd dat dit de juiste weg is.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Voorzitter, als er een plaats in Vlaanderen is waar ze weten hoe lang de ellendige files in Vlaanderen zijn, is het wel aan de Reyerslaan, waar ze meerdere keren per dag het verkeersoverzicht omroepen. Het is meestal slecht nieuws, namelijk dat de files in Vlaanderen alleen maar langer worden. Dat uitgerekend aan de Reyerslaan de keuze wordt gemaakt om meer mensen in auto's in plaats van in euro's te betalen, vind ik onbegrijpelijk. Ik vind dat de VRT op dit vlak een voorbeeldrol te spelen heeft en zich nu buiten de consensus plaatst die er stilaan is gekomen. We moeten ophouden met die salarismotoren.

Minister, nu u en de sprekers van de meerderheid en de oppositie hebben gezegd dat dit geen goede zaak is, hoop ik dat de VRT nog tot andere inzichten zal komen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, de openbare omroep heeft in ieder geval een voorbeeldfunctie. Het klopt dat wat nu gebeurt, althans zoals het nu in de pers komt, een vreemd signaal geeft. Het zou natuurlijk nuttig zijn het hele plan te kunnen bekijken om dan een echt oordeel te kunnen vellen. Wij hebben dat plan in elk geval niet en ik denk ook niet dat we het kunnen opvragen. Voor het overige is het de bevoegdheid van de federale overheid de salarismotoren in het geheel van de verloningsproblematiek te bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, zoals het in de pers is verschenen, lijkt het wel alsof morgen tweeduizend werknemers van de VRT een salariswagen zullen krijgen. U hebt echter uitgelegd dat dit deel uitmaakt van een plan waarin ook telewerk, fietsdelen en vooral een vergroening van het wagenpark wordt vooropgesteld. Aangezien er veel minder parkeerplaatsen zullen zijn, heb ik een klein vermoeden dat niet zo heel veel werknemers hierop zullen ingaan, behalve natuurlijk zij die een wagen nodig hebben omdat het openbaar vervoer op bepaalde momenten niet rijdt en ze op hun werk moeten geraken. Dat die mensen dan met een groene wagen in plaats van met een dieselwagen komen, vind ik in feite een vooruitgang.

Mijnheer Bajart, ik wil nog opmerken dat niet alle vakbonden tegen zijn. De christelijke vakbond heeft dit goedgekeurd.

Mijnheer Vandaele, misschien moeten we, zoals u hebt gezegd, het hele plan bekijken voor we zo maar alles geloven wat de media, die hierover gisteren hebben bericht, ons vertellen.

Minister Sven Gatz: Ik zal de leden van het Vlaams Parlement in staat stellen nader kennis te nemen van de plannen van de VRT. Ik zal de VRT vragen de gegevens te bezorgen, zodat we een breder en diepgaander debat kunnen voeren en over alle feiten kunnen beschikken.

Bart Caron (Groen): Minister, ik heb de woordvoerder van de VRT aan de telefoon gehad. Hij heeft me verteld dat dit lijstje niet fantastisch lang is. We moeten dat toch doen. Ik zou u echter willen vragen om de regeringscommissaris van de Vlaamse Regering aan de raad van bestuur van de VRT te laten vragen deze beslissing te bevriezen tot het breder plaatje is bekeken. Het is een autonome bevoegdheid van de raad van bestuur, maar ik vind dat dergelijke signalen vanuit het Vlaams Parlement ernstig moeten worden genomen en dat een Vlaams overheidsbedrijf een voorbeeldrol moet spelen.

Minister Sven Gatz: Het Vlaams Parlement kan de wet niet overtreden. (*Opmerkingen van Bart Caron. Opmerkingen van minister Sven Gatz*)

Lionel Bajart (Open Vld): Als afsluiter wil ik zeggen dat het volgens mij belangrijk is inzicht in dat document te krijgen, want dat is een startpunt. We hebben ons punt kunnen maken en we moeten dit nog bekijken. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over investeringssteun voor kleine en middelgrote windturbines

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Vorige week vrijdag heeft de regering een besluit genomen dat vrij fundamenteel en historisch is. Ik verklaar me nader: de regering heeft beslist om voor middelgrote windturbines met een gesloten investeringsenveloppe en op basis van het concept van tendering te werken. Lees: we stappen af van exploitatiesteun. We stappen dus af van een ondersteuning per geproduceerd megawattuur en we gaan over naar een investeringssteun. Dat heeft ook het voordeel dat de middelen die daarvoor ter beschikking moeten worden gesteld, uitgegeven worden in het jaar dat ze begroot worden, terwijl een exploitatieondersteuning een steun is die men tien of twintig jaar vooruitschuift in de tijd.

We waren altijd vragende partij om op zijn minst voor de nieuwe technieken of voor nieuwe projecten te werken met een systeem van tendering in een gesloten enveloppe. Tendering betekent ook dat men gaat kijken naar de meest kostenefficiënte installatie of het meest kostenefficiënte investeringsvoorstel. Men gaat kijken welke projecten de minste ondersteuning nodig hebben. Het kan bijvoorbeeld gaan over middelgrote windturbines die perfect kunnen worden ingeschakeld in een kmo-zone of bij een bedrijf dat redelijk wat verbruikt en zijn kabel rechtstreeks aansluit op zijn eigen elektrisch bord, waardoor het minder elektriciteit moet aankopen in vergelijking met een grote windturbine die aansluit op het net. De investering is misschien duurder, maar de opbrengsten zijn groter. Het voorstel dat daar dan het best scoort, kan de meeste ondersteuning krijgen.

Hoe zal de verdere uitwerking verlopen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: U zegt dat het een historische beslissing is. Ik hoor dat graag. De heer Lantmeeters heeft die uitdrukking daarnet ook al gebruikt in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting. Straks zullen we 'historisch' de erfbelasting goedkeuren.

Dit is inderdaad een besluit waarbij minstens één keer per jaar een oproep zal gebeuren door de minister van Energie. Voorlopig ben ik dat, wie de volgende zal zijn, zal na de verkiezingen blijken. De bedoeling is om dat vanaf volgend jaar drie keer per jaar te doen. Dit najaar zal ik de eerste oproep doen. Met andere woorden: de projecten zullen steun vragen en die zullen we afzetten tegenover de verwachte energieopbrengst. Dat betekent heel concreet dat we de steun in één keer betalen, op het moment dat de windmolen klaar is. Dat is niet meer zoals in het verleden, met de groenestroomcertificaten. U hebt gelijk: dit is het begin van een nieuwe geschiedenis, van een nieuwe situatie, waarbij we afstappen van certificaten.

We gaan de eerste oproep doen in oktober. Het Vlaams Energieagentschap zal de projecten rangschikken en steun toekennen in de maand november of december. De bedoeling is om de steun dit jaar nog toe te kennen, maar het project moet wel af zijn. De steun wordt pas uitbetaald als de windmolen klaar is. De kans is dus reëel dat de uitbetaling verschuift naar 2019.

Het budget voor dit jaar gaan we vermoedelijk wat verlagen. Het is natuurlijk mogelijk dat er projecten worden ingediend waarvan de uitvoering zo goed als klaar is en het vrij snel kan gaan. We moeten er natuurlijk wel voor zorgen dat de concurrentie kan spelen. We gaan dus niet beginnen investeringssteun te geven als er maar één project is. We willen de projecten wel duidelijk ten opzichte van elkaar afwegen.

Als we in 2019 op volle sterkte zijn, zullen we drie oproepen doen. De projecten die het best scoren, die het meest rendabel zijn, maken kans op steun. We geven een maximale steun. Slecht scorende projecten krijgen geen steun. Er moet ook een bankwaarborg worden gegeven. Met andere woorden: in tegenstelling tot het verleden, houden we de factuur wel degelijk grondig onder controle.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik hoor het u graag zeggen. Wij zijn ook voor een betaalbare en kostenefficiënte systeemstructuur. Ik apprecieer dan ook het voorstel dat op tafel ligt, en we steunen het voor honderd procent. Ook hier is het heel belangrijk om te kijken naar de mogelijke investeringen die in aanmerking kunnen komen. Die zullen waarschijnlijk een combinatie zijn van waar er voldoende wind is op lage hoogte en waar de elektriciteit rechtstreeks kan worden afgenomen in plaats van op het net te injecteren.

Ik heb nog één bedenking. Het is een totaal nieuw concept voor de Vlaamse markt. Het is mogelijk dat er in het begin nog niet zoveel projecten zullen zijn.

U zegt dat het de bedoeling is om drie keer per jaar een call uit te schrijven. Nu zult u dat maar één keer kunnen doen, u zult hem dan wellicht toewijzen en het budget doorschuiven naar het volgende jaar. Kan van dit budget, dat geraamd is op 4,2 miljoen per jaar, nu één derde worden genomen voor de eerste call?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het lijkt een interessant gegeven. Wij zijn 100 procent voor hernieuwbare energie, maar we zijn ook 100 procent voor een kostenefficiënte manier om die middelen aan te wenden. Daarom laat ik me wat kritisch uit, vooral ook naar aanleiding van de hoorzitting die we in maart hebben gehouden. Ik heb daarvan onthouden dat de meeste kleine en middelgrote windmolens een garantie geven van maximum vijf jaar. Wat betekent dat? Als je een eenmalige investeringssteun geeft en er is na vijf jaar een groot mankement en het houdt op, dan is dat geld niet goed besteed. Dat is nog niet het belangrijkste. Als je een middelgrote molen kunt plaatsen, kun je op diezelfde plek vaak ook een grote molen plaatsen. Hoe ga je vermijden dat kleine of middelgrote molens het plaatsen van grote molens zou tegenhouden?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Ik wil het rondje wederzijds lof toezwaaien niet verstoren, maar uit die hoorzittingen heb ik toch ook onthouden dat het kunnen ontwikkelen van een project van een kleine of middelgrote windmolen nogal gede-termineerd is, in de eerste plaats door de locatie, die de facto voornamelijk in West-Vlaanderen ligt, en ten tweede door de vraag of de betrokken eigenaar van het project al dan niet een groot eigen verbruik heeft. Zo'n investering is immers enkel interessant als je een groot eigen verbruik hebt.

Met andere woorden, dit is een ondersteuningsmechanisme dat al vanaf het begin redelijk selectief is wat betreft de vraag wie mogelijk in aanmerking kan komen. Weinig Vlaams-Brabantse kmo's hebben ook maar een schijn van kans om hier ooit een beroep op te kunnen doen. We weten dat het gaat om technologie die qua rendement minder opbrengt dan bijvoorbeeld grote windmolens op zee. Daarom pleit ik ervoor om ook de afweging te maken in verband met de omvang van het budget. De heer Gryffroy wil het nu al besnoeien, maar ik denk dat qua megawatt per euro, dit niet de meest interessante projecten zullen zijn en dat ze bovendien maar een kleine selectie groep van geïnteresseerden aanbelangen. Ik vraag u dus om het evenwicht in het oog te houden. Uiteraard hebt u onze volle steun om maximaal windmolens te laten bouwen.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Danen, het is helemaal niet zo dat dit grote windmolens in de weg zou staan. Dit is een heel specifieke markt van, bijvoorbeeld, landbouwers en er zijn ook wel landbouwers buiten West-Vlaanderen, mijnheer Tobback. Het kan perfect overal, maar het klopt wel dat er meer wind is in West-Vlaanderen. We maken nu eenmaal veel wind! Feit is dus dat we veel wind hebben en het zou wel eens kunnen dat ondernemers, landbouwers of andere projecten in West-Vlaanderen een stapje voor zijn. Maar het is zeker niet uitsluitend bedoeld voor West-Vlaanderen. Ook in Antwerpen, en zelfs in Leuven, kunnen ze af en toe wel wat wind maken.

Grote windmolens zijn dus nog altijd perfect realiseerbaar. Hier gaat het om kleine en middelgrote windmolens waarbij kmo's, ondernemingen of ziekenhuizen, die inderdaad een groot eigen verbruik hebben, kunnen beslissen om een kleine windmolen te plaatsen. Ze kunnen daarvoor een project indienen en als het een goed project is dat rendabel is, komen ze in aanmerking om ondersteuning te krijgen.

Mijnheer Gryffroy, u spreekt van één derde van het budget. Het zou zelfs kunnen dat ik meer dan één derde van het budget verschuif naar 2019. Alles hangt af van

de projecten die ingediend worden. Ik zal wel degelijk nog een call doen op het einde van het jaar en in functie van de reacties daarop en van de ingediende projecten, zal ik beslissen of we nog meer naar 2019 doorschuiven. Ik sluit dat niet uit. Het is de bedoeling dat we goede projecten hebben die als voorbeeld kunnen dienen voor de rest van het land. Dit is helemaal niet gelimiteerd tot één provincie.

De bedoeling is ook wel dat dergelijke projecten op termijn rendabel kunnen zijn. Hernieuwbare energie wordt steeds goedkoper en rendabeler. Met deze historische beslissing zetten we een flinke stap vooruit in de Stroomversnelling en in de energieomschakeling in Vlaanderen. Daar kunnen we met zijn allen enkel blij om zijn.

Andries Gryffroy (N-VA): Inderdaad, als we wat rekenwerk doen, zal de belangrijkste parameter niet noodzakelijk zijn 'waar is er het meest wind', maar wel, zoals u zelf aanhaalt, mijnheer Tobback, 'waar is het grootste eigen verbruik'. Ofwel moet ik injecteren in het net en dan krijg ik 35 euro per megawattuur. Ofwel vermijd ik kosten omdat ik het zelf verbruik en bespaar ik 100 euro per megawattuur. Dat zal de parameter zijn en niet de plek met het meeste wind.

Mijnheer Danen, in de hoorzitting is gezegd dat die vijf jaar garantie vooral gaat over de kleintjes, kleiner dan 10 kilowatt. Die zijn hier nu voorlopig uitgesloten, omdat wij inderdaad vragen dat die groep van hele kleintjes zich voorlopig nog meer standaardiseert en uitkijkt naar betere producttechnologie.

Deze technologie van tendering in een gesloten enveloppe gaat voor het eerst van start in oktober. Ik kijk daar met spanning naar uit. Hoe gaat dat verlopen? Eigenlijk zou ik dat graag doortrekken naar andere concepten zoals grotere windmolens, zoals werd bepaald in Windkracht 2020, voor grote zonneparken en andere types van installaties. Dan pas kan men gaan naar een kostenefficiënt betaalbaar systeem.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de uitslag van de verkiezingen in Turkije en de integratie in Vlaanderen

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, zoals u weet, heeft driekwart van de Turken die in België gestemd hebben voor de Turkse presidentsverkiezingen, gekozen voor de despoot Erdogan. Bij de parlementsverkiezingen stemde zowat twee derde van de Turkse burgers in dit land voor Erdogans fundamentalistische AK-partij (Partij voor Rechtvaardigheid en Ontwikkeling).

Opvallend is bovendien dat Erdogan bijna nergens zo populair is als hier in België. Bijna 75 procent van de Turken die in België gingen stemmen, stemde voor Erdogan. Zijn belangrijkste concurrent haalde amper 15 procent van de stemmen. Een verontrustende vaststelling is dus dat driekwart van de Turken in dit land kiest bij de Turkse verkiezingen voor een leider die zijn land islamiseert, de vrijheid van media beknot, politieke opposenten in de cel gooit, minderheden als Koerden en christenen onderdrukt en er zelfs niet voor terugschrikt om de miljoenen in Europa levende Turken te gebruiken als chantagemiddel.

De logische conclusie van heel wat Vlamingen is dan ook dat de integratie van een groot deel van de in Vlaanderen levende Turken mislukt is. Een deel van de verklaring is mijns inziens te vinden in het feit dat het integratiebeleid veel te laks is. Een ander deel van de verklaring is natuurlijk de massale aanwezigheid van Turkse organisaties en zelfs van staatsmoskeeën in Vlaanderen die er vooral

voor moeten zorgen dat de Turken in dit land in het gareel van Erdogan blijven. Deze organisaties worden zelfs gelegitimeerd door de Vlaamse Regering en ontvangen ook nog belastinggeld, en dat baart mij zorgen, minister, die evolutie. Ik neem aan dat dat u als minister van Integratie ook ernstig zorgen baart. Ik zou u dan ook willen vragen welke conclusies u daaruit trekt voor uw integratiebeleid.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, mijnheer Janssens, ik had uw vraag zien aankomen. Het is natuurlijk uw volste recht om die vraag te stellen, maar u weet, zolang de dubbele nationaliteit bestaat, en dat is een federale bevoegdheid, zullen mensen van Turkse origine die in Vlaanderen wonen, natuurlijk kunnen deelnemen aan de Turkse verkiezingen.

Het is niet mijn rol om als Vlaams minister van onder andere Binnenlands Bestuur uitspraken te doen over verkiezingsuitslagen in het buitenland. Ik heb wel altijd duidelijk gesteld, en ik zal dat hier vandaag nog eens doen, collega Janssens en andere collega's, dat ik het niet tolereer dat een buitenlandse politiek of conflict in Vlaanderen wordt geïmporteerd. Het kan natuurlijk – en daar hebt u een punt – nooit, maar als er dan nog een erkende lokale geloofsgemeenschap mee gemoeid is, bijvoorbeeld een moskee, want daar gaat het hier concreet over, kan dat natuurlijk helemaal niet.

Ik heb op dat vlak al heel wat duidelijke concrete lijnen getrokken. Buitenlandse imams die in een erkende moskee – want ik heb niets te zeggen over niet-erkende moskeeën, uw partij roept mij altijd op om deze te sluiten, maar dat kan ik niet, dat is mijn bevoegdheid niet – in Vlaanderen komen werken, moeten een inburgeringstraject volgen. Dat is zo sinds maart 2016.

U weet ook dat concrete erkende moskeeën die niet meer voldoen aan de erkenningsvoorwaarden, hun erkenning verliezen. U herinnert zich wellicht nog het debat van vorig jaar tijdens de paasvakantie, toen er een speciale commissievergadering was over de Fatih-moskee in Beringen. Het kot was te klein. Enkel mijn partij en uw partij hebben mij toen gesteund. Alle andere partijen vonden mij veel te voorbarig.

Het was echter heel duidelijk – u hebt dat daarna ook kunnen lezen in een brief van de bewuste moskee – dat er daar wel buitenlandse conflicten werden geïmporteerd en vooral ook dat tegenstanders tegen elkaar werden opgezet. Meer concreet waren er daar aanhangers van Erdogan die de zogenaamde Gülen-aanhangers weerden en dergelijke.

Ik denk ook, collega Janssens – en daarmee sluit ik af, voorzitter – dat we heel duidelijke erkenningscriteria moeten hebben. Daar zijn we het allemaal over eens. Maar er moet natuurlijk ook handhaving zijn. Het ene gaat hand in hand met het andere. Sommige criteria waren onvoldoende duidelijk. Sommige bestonden niet, zoals het verbod op buitenlandse financiering. Dat bestond doodgewoon niet en de handhaving liet absoluut te wensen over.

U weet ook dat ik dan een onderzoek besteld heb, dat uitbesteed werd aan de KU Leuven. Het is van start gegaan op 1 november 2017 en zal ten vroegste afgelopen zijn op 1 november 2018. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal ik de gepaste conclusies trekken.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik denk dat die verkiezingsresultaten inderdaad bewijzen dat de invloed en de propaganda van het Turkse regime op de Vlaamse Turken veel te sterk is. Dat is wel degelijk ook een verantwoordelijkheid van deze regering. U hebt al verwezen naar de Diyanet-moskeeën. Daarvan zijn er 72 in België en worden er op dit moment nog 12 erkend door de Vlaamse Regering. Die ontvangen bijna een half miljoen euro per jaar

van belastinggeld, via de provincies. Indien u de moed hebt, indien u consequent bent en niet alleen de vergunning van de Diyanet-moskee in Beringen intrekt maar ook die van de twaalf andere Diyanet-moskeeën in Vlaanderen, dan zou er tenminste een einde komen aan die subsidiëring via belastinggeld.

Bovendien is er een heel Turks netwerk actief in Vlaanderen, dat ook nog eens gelegitimeerd wordt door de Vlaamse Regering. Ik heb het dan over de Unie der Turkse Islamitische Culturele Verenigingen en de Unie van Turkse Verenigingen, die jaarlijks bijna een miljoen euro ontvangen van de Vlaamse Regering, minister. Bent u het niet met mij eens dat deze subsidies eerder contraproductief zijn en dat zij de greep van Turkije op de Turken in Vlaanderen eerder versterken dan hun integratie hier bevorderen?

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Dank u wel, voorzitter. Collega, ik denk dat het inderdaad niet veel zin heeft om rond de pot te draaien als het gaat over de keuze die Belgische Turken hebben gemaakt bij de jongste verkiezingen. Het is wel heel duidelijk dat die keuze gestuurd geweest is door de 'grote Turkse leider'. Ik denk dat de Turken alle mogelijke middelen inzetten om mensen die al decennialang in ons land wonen aan hen te blijven binden.

U hebt het gehad over de moskeeën. Maar Erdogan is zelfs niet te beroerd om brieven te schrijven naar de Turken in ons land, waarvan ik hier een voorbeeld bij heb. Hij schrijft daarin zwart op wit dat hij er trots op is dat hij de afgelopen decennia duizenden religieuze leiders naar ons land heeft gestuurd. Het is dus duidelijk dat die sturing er is vanuit Turkije.

Collega, het gaat er niet om dat we al die mensen moeten terugsturen. Die oplossing, die vaak door uw partij wordt aangehaald, is zeker niet de oplossing. Het gaat erom dat jongeren die al jaren in ons land wonen en tot de vierde generatie behoren, misschien wel in ons land geboren zijn maar met hun hoofd nog altijd in Turkije zitten.

Voorzitter, ik wil afsluiten met een oproep. Laten we die mensen eindelijk voor de keuze stellen: ofwel kiezen ze ervoor om tot onze gemeenschap te behoren ofwel wordt hun de dubbele nationaliteit afgepakt. Laten we dus naar de overkant kijken en onze collega's oproepen om die dubbele nationaliteit eindelijk af te schaffen.

Minister Liesbeth Homans: Wat collega Sminate op het einde zegt, heb ik ook al gezegd: de dubbele nationaliteit is een van de problemen hier. Collega Janssens, u weet dat ook. Net als u betreur ik ook, zoals ik al zei in mijn initiële antwoord, het importeren van buitenlandse conflicten.

Als ik me niet vergis naar aanleiding van de resultaten van de verkiezingen en de herverkiezing van Erdogan, waren er onder andere in uw provincie, in Heusden-Zolder deze keer, denk ik, heel grote rellen. Dat kan niet, want dat is een zeer goed voorbeeld van het importeren van buitenlandse conflicten. Dat kan niet. U kunt echter natuurlijk ook niet ontkennen – en misschien zal het met een beetje pijn zijn dat u dat moet bevestigen – dat ik mijn verantwoordelijkheid in dezen wel heb genomen. Ik heb de erkenning van de Fatih-moskee ingetrokken. Daarna is eigenlijk alles on hold gezet. Ik heb ook nog geen enkele moskee erkend in deze legislatuur, voor alle duidelijkheid, omdat van in het begin heel duidelijk was dat er iets mis was met de erkenningscriteria, maar ook iets mis was met de handhaving. Ik heb mijn verantwoordelijkheid genomen wegens de brief die ik heb gekregen van het desbetreffende moskeebestuur.

Nu zegt u me dat ik eigenlijk alle erkenningen van die Diyanetmoskeeën moet intrekken. Het is het ene of het andere. Alle staat on hold. Ik heb nog geen erkenning gegeven. Ik zal er ook geen geven, maar tegelijkertijd kan ik er natuurlijk ook

geen intrekken. We moeten de resultaten van dat onderzoek afwachten, en dan zal ik de gepaste conclusies daaraan verbinden, en ook de gepaste maatregelen nemen. Zoals u echter weet, mijnheer Janssens, als ik mijn verantwoordelijkheid moet nemen, dan zal ik dat doen. Ook al is bijna 80 procent van dit parlement tegen, dan neem ik toch mijn verantwoordelijkheid. (*Applaus bij de N-VA*)

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, dank u. Misschien hebt u onlangs ook dit krantenartikel gezien in Het Nieuwsblad, waarin wordt gesteld dat de Turkse Belgen steeds Turkser worden. Dan maak ik me de bedenking dat dat hoegenaamd toch niet de bedoeling kan zijn van uw integratiebeleid, waarvoor jaarlijks meer dan 73 miljoen euro wordt besteed.

Ik maak me ook de bedenking dat de normale situatie is dat immigranten en zeker allochtonen van de tweede, derde, vierde generatie moeten integreren, dat ze moeten opgaan in de gastsamenleving en dat de band met hun thuisland kleiner wordt, maar het omgekeerde is in dezen het geval. Dat heeft onder meer te maken met het integratiebeleid, dat volgens mij veel te laks is, en met het feit dat er inderdaad miljoenen euro's subsidies worden gegeven aan Turkse organisaties in dit land, maar ook aan Turkse Diyanetmoskeeën, waar Erdogan de plak zwaait.

Minister, daarom vraag ik u: wacht daar niet op, trek de erkenning van de Diyanetmoskeeën in, zet subsidies aan allerlei Turkse organisaties stop, stop met de diversiteit en werk nu eindelijk eens aan een degelijk aanpassingsbeleid.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Michel Doomst aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de mogelijke beïnvloeding van de lokale en provinciale verkiezingen van 14 oktober 2018 door bepaalde landen en organisaties

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Voorzitter, minister, alle ogen zijn dezer dagen op Rusland gericht. Ik zie in u trouwens ook een Rode Duivelfan. Blijkbaar zijn de Russische ogen echter ook een beetje op ons gericht. Via het Comité I krijgen wij de informatie dat we toch uit onze Russische doppen moeten kijken de volgende weken. Het is duidelijk dat de social media een groot element zullen zijn in de kiescampagne. In hoeverre kunt u die Russische infiltratiebeur enigszins inschatten, met de informatie die we hebben? Hebt u er ook een idee van of we desgevallend ook preventieve maatregelen moeten nemen ter zake? Hebt u als minister die verantwoordelijk is voor de lokale besturen ideeën om daaromtrent preventief ook een en ander te ondernemen?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik snap dat van die Rode Duivelfan niet goed, maar bon, u zult me dat wellicht straks nog uitleggen.

Het is een redelijk lang antwoord. Ik zal proberen me te beperken tot de essentie, maar dit is natuurlijk ook wel een belangrijke problematiek. Ik denk dat we wat uw vraagstelling betreft ook twee belangrijke zaken van elkaar moeten onderscheiden wat de verkiezingen betreft. Enerzijds is er de beïnvloeding van de kiezers, bijvoorbeeld het soort beïnvloeding dat zou zijn gebeurd bij de Amerikaanse presidentsverkiezingen op sociale media en dergelijke meer, anderzijds de veiligheid van de stelsystemen zelf. Met stelsystemen bedoel ik de computers waarmee digitaal wordt gestemd, maar ook het resultaats- en kandidatenbeheer. Dan gaat het over de software die wordt gebruikt voor zowel het digitaal stemmen als het stemmen op

papier. In uw vraagstelling had u het immers vooral over het digitaal stemmen, maar ik vind het toch belangrijk te stellen dat dat ook daarvoor wordt gebruikt.

Het is natuurlijk essentieel dat we voor de beide dreigingen de grootste waakzaamheid aan de dag leggen. Dat spreekt voor zich. Wat de beïnvloeding van de kiezers betreft, kan ik u meegeven dat er een belangrijke taak is weggelegd – u hebt dat zelf ook in uw vraag gezegd – voor de federale overheid, namelijk voor de Staatsveiligheid, om de beïnvloeding of mogelijke beïnvloeding door buitenlandse mogelijkheden op te volgen.

En ook de Vlaamse overheid neemt haar verantwoordelijkheid. Zowel het Agentschap Binnenlands Bestuur en het Agentschap Informatie Vlaanderen als de crisiscel van de Vlaamse overheid werken hier op mijn vraag aan. Ze doen dat al een tijdje, we hebben dus niet gewacht tot we ook de krantenartikelen hebben gelezen. Ze doen dat op het vlak van de mogelijke beïnvloeding van de verkiezingen. Zij werken bijvoorbeeld aan de monitoring van sociale media, wat zeer belangrijk is anno 2018, en aan het uitwerken van een draaiboek.

Wat concreet de veiligheid van onze stelsystemen betreft, wordt er op dit moment gewerkt aan nieuwe software voor het kandidaten- en resultatenbeheer, in het kader van een aanbesteding waarin de federale overheid de lead neemt. Wat die aanbesteding betreft, is dus een samenwerkingsakkoord gesloten, onder andere met Vlaanderen, maar het is de federale overheid die aan de touwtjes trekt. Als gevolg van het samenwerkingsakkoord zit de Vlaamse overheid mee in het bestuursorgaan van dit overleg, wat eigenlijk een zeer goede zaak is.

Binnen deze aanbesteding is de veiligheid een van de meest essentiële zaken. Daarnaast zijn er ook een aantal federale actoren, bijvoorbeeld het Centrum voor Cybersecurity, de Staatsveiligheid en de Militaire Veiligheidsdienst die specifiek bezig zijn met cyberdreigingen die de veiligheid van de stelsystemen in gevaar zouden kunnen brengen.

Mijnheer Doomst, zowel de federale overheid als de Vlaamse overheid is dus op haar hoede.

Michel Doomst (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Betekent dit ook dat we die paraatheid zullen overmaken aan de lokale besturen en dat u daar informatief tijdens de volgende weken nog een initiatief zult nemen om een en ander op een rijtje te zetten? Zo kan op lokaal vlak de informatie worden overgemaakt aan diegenen die daarbij betrokken zijn.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

Marnic De Meulemeester (Open Vld): Minister, het lijkt me ook noodzakelijk dat we preventief werken want de beïnvloeding van vooral kiezers is natuurlijk niet denkbeeldig. We moeten daar zeer attent voor zijn. Die monitoring van de sociale media is in dat opzicht dan ook meer dan noodzakelijk.

Het stemt me tevreden dat er intussen al een draaiboek is of dat daar toch al aan gewerkt wordt op federaal niveau, en dat de Vlaamse overheid daarbij wordt betrokken. Maar het lijkt me heel interessant en nuttig dat de ongerustheid van de lokale besturen – zij lezen immers ook de kranten – kan worden weggenomen. Op die manier kan er preventief – en ik volg op dat vlak de heer Doomst – een signaal worden gegeven aan de gemeentebesturen dat de nodige aandacht wordt besteed aan deze niet denkbeeldige problematiek. Een beetje uitleg en toelichting aan de gemeentebesturen lijkt me zeker geen overbodige zaak.

Minister Liesbeth Homans: Ik begrijp de vragen, maar we moeten vooral geen paniek zaaien. Ik heb vooral proberen aan te tonen dat zowel de Vlaamse als de

federale overheid volop bezig is met haar verantwoordelijkheid in dezen te nemen. Enerzijds gaat het over de stemcomputers, anderzijds over de nieuwe software voor het kandidaten- en resultatenbeheer. We zijn er ons terdege van bewust dat de lokale besturen daar ook mee aan de slag moeten, maar het is in eerste instantie nodig en nuttig om die systemen goed uit te werken zodat zij veilig zijn en niet kunnen worden gehackt. Wanneer we na verloop van tijd lokale besturen gerust moeten stellen, dan zullen we dat zeker doen. We hebben richtlijnen gegeven aan de lokale besturen wat de verkiezingen betreft maar dat zijn eerder algemene richtlijnen. Het is goed wat wij blijven voortwerken om, samen met onze federale collega's, te proberen alle mogelijke problemen te verhinderen. En als het nodig is, zullen we de lokale besturen daarover inlichten. Maar ik denk, mijnheer Doomst, dat het vandaag nog geen tijd is, Rode Duivels of niet, om paniekvoetbal te spelen.

Michel Doomst (CD&V): Ik kijk ook naar Nederland waar men nu een campagne heeft 'Trap er niet in' waarin men probeert daar iets rond te doen. Het kan ook op zijn Russisch: 'Doe nie voesj, tis loesj', dat klinkt wat Russischer. Ik denk in elk geval dat dit een aandachtspunt moet blijven, want op dat vlak zou het gevaar naargelang de tijd vordert, groter kunnen worden.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de criteria voor de aangekondigde nieuwe trajectcontroles

ACTUELE VRAAG van Paul Van Miert aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de aangekondigde nieuwe trajectcontroles als middel om de verkeersveiligheid te verhogen

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Voorzitter, minister, één op drie verkeersdoden is te wijten aan onaangepaste snelheid. En daarom moeten wij allemaal inzetten op het bestrijden of tegengaan van onaangepaste snelheid in het verkeer. We moeten dat doen door te sensibiliseren, door mensen ervan bewust te maken dat dat gevaarlijk is. We moeten dat doen door de weg zo in te richten dat die niet uitnodigt om te snel te rijden of het zelfs onmogelijk maakt om te snel te rijden. En als dat allemaal niet helpt, moeten we handhaven.

We stellen vast dat we niet in elke straat een politieagent kunnen zetten of een politiewagen om te flitsen. Bij een onbemande flitspaal wordt de snelheid vaak gehandhaafd 100 meter voor en 100 meter na de flitspaal, met mogelijk nadelige gevolgen.

Wij zijn dus overtuigd van het nut van trajectcontrole. Ik was ook blij toen ik in de krant las dat u daarop inzette en dat u 56 bijkomende trajectcontroles aankondigde. Wat mij wel een beetje verontrustte, waren de geluiden die ik deze week hoorde. Een politiezonechef maakte mij er attent op. Hij stelde: 'Wij zijn gevraagd voor een advies over een trajectcontrole. Wij hebben dat advies gegeven. Maar er was geen tijd meer om de bemerkingen die we hebben meegegeven, te verwerken.' Tot daaraan toe. Maar wat mij meer verontrustte, is dat sommige politiezones hebben aangegeven dat hun helemaal niet om advies werd gevraagd bij die trajectcontrole. Ik heb begrepen dat de zonechefs in West-Vlaanderen het protocolakkoord niet zullen ondertekenen, omdat er letterlijk in staat dat die trajectcontroles tot stand zijn gekomen in samenspraak met de zonechefs, met de lokale politiezones, met de gemeentebesturen en met het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV). Quod non, volgens hen. En de burgemeester van Wevelgem laat zelfs weten dat hij op zijn grondgebied een trajectcontrole heeft gekregen op een weg waarop men meer stilstaat dan dat men kan rijden. Dat zou natuurlijk wel verkwist geld zijn.

Minister, om die reden heb ik een heel pertinente vraag voor u: op basis van welke criteria werden deze trajectcontroles vastgelegd? (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister, de insteek voor mijn vraag is een beetje anders dan die van de heer Ceyssens. Ik beroep mij op de resultaten van de mobiliteitsbarometer van de Vlaamse Automobilistenbond van afgelopen weekend. Daarin heeft men 2000 bestuurders ondervraagd. Daaruit blijkt dat er toch wel een groot draagvlak is voor de trajectcontrole. 75 procent van onze bestuurders vindt het een faire manier om snelheidsovertredingen te registreren en te beboeten. Meer nog, zij besluiten ook dat naar verkeersveiligheid, naar doorstroming toe, de trajectcontrole tegenover onze vroegere middelen toch wel enige voordelen heeft.

Collega's, minister, wat mij vooral opviel, was dat de bestuurders ook ervaren dat zowel voor als na de zones waar er gecontroleerd wordt, duidelijk de voet van het gaspedaal gaat en er minder snel gereden wordt. Mogen we dan spreken van een mentaliteitswijziging, van een gedragswijziging? Ik weet het niet. Misschien kunnen we dat voorzichtig vaststellen.

In die optiek, minister, koppel ik daaraan graag de cijfers die Vias Institute afgelopen weekend bekendmaakte. Uit hun studie blijkt namelijk dat net in die trajecten waar er gecontroleerd wordt, de zware ongevallen met 56 procent teruglopen. Dat is toch wel heel significant: 56 procent minder zware letsels, minder fatale afloop.

Minister, in hoeverre denkt u dat er onderzoek moet gebeuren naar die mentaliteitswijziging door trajectcontroles? In hoeverre zult u dat meenemen in het verder uitbouwen van dit netwerk?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U weet – ik heb de cijfers gegeven – dat er bij een derde van de ongevallen sprake is van overdreven snelheid. En u weet ook: hoe hoger de snelheid, hoe groter de impact en hoe groter de kans op serieuze letselongevallen.

Vroeger trachtten we dat te bestrijden met mobiele controles en met flitscamera's. Het nadeel daarvan is wat men in het jargon 'kangaroo driving' noemt: de snelheid gaat serieus naar beneden doordat men op de rem gaat staan vlak voor een flitspaal, en vervolgens geeft men gas bij om de tijd die men verloren is, in te halen.

Onze oplossing is trajectcontrole, waar we heel resoluut op inzetten, met nooit geziene inspanningen. Het werkt. U hebt een paar cijfers gegeven maar ik vul aan: op het traject op de E40 tussen Wetteren en Erpe-Mere – een zwart stuk – is geen dodelijk ongeval meer geweest dankzij, denken we, trajectcontrole. Trajectcontrole heeft een groter effect dan het traject zelf. Men blijft zich aan de maximale snelheid houden 6 kilometer voor het tracé en 6 kilometer erna. Er speelt dus een ongelooflijk effect. Het wordt ook door iedereen als rechtvaardiger en eerlijker beschouwd. Het is geen momentopname maar een gemiddelde snelheid op basis van een heel tracé. Uit de bevraging blijkt dat 75 procent trajectcontrole zinvol vindt – en de andere 25 procent zit in mijn mailbox, denk ik.

Wat is het stappenplan? Er zijn vier stappen. Ten eerste zorgen we per jaar voor twintig extra trajectcontroles op de gewestwegen. Hoe kiezen we die? Vroeger gebeurde dat op basis van een bevraging van de politiezones. Dat leverde een hele discussie op, waarbij het agentschap trajectcontroles liever ergens anders zag dat de politiezones of de gemeentebesturen. De discussie leidde ertoe dat er heel wat tijd verliep en er heel wat energie werd verspild om een uiteindelijke keuze te maken. We hebben beslist om de financiering volledig naar Vlaanderen te halen. Vroeger was er nog een fiftyfifty-financiering, maar nu financieren we 100 procent voor

de gewestwegen. Wij betalen en dus bepalen wij ook. Wij bepalen op basis van de ongevalenstatistieken gecombineerd met de Floating Car Data (FCD) die aangeven op welke tracés, waar veel ongevallen gebeuren, de maximale snelheid regelmatig wordt overschreden. Op basis van die combinatie maakt het Agentschap Wegen en Verkeer een selectie en installeren we twintig tracés per jaar. Vervolgens gaan we in dialoog met de gemeenten of met de politiezone om na te gaan waar die palen moeten komen. Dat is geen enkel probleem en we kunnen ons aanpassen, maar de principiële beslissing tot installatie van een trajectcontrole op een bepaald tracé nemen wij zelf, om oeverloze discussies te vermijden.

Ten tweede is er de digitalisering. De bestaande analoge flitscamera's worden zoveel mogelijk vervangen door digitale trajectcontrole.

Ten derde doen we samen met minister Jambon de oefening om op de autosnelwegen zoveel mogelijk trajectcontroles te installeren, namelijk ANPR-camera's (Automatic Number Plate Recognition), die kunnen worden gebruikt voor zowel criminaliteitsbestrijding als voor trajectcontrole. Er zijn er al 58 geïnstalleerd: 3 op autosnelwegen en 25 op gewestwegen. Er komen binnen het jaar nog 70 bij en in de loop van volgend jaar komen er nog 40 bij op de autosnelwegen door de samenwerking met minister Jambon.

Ten vierde is er de mobiele trajectcontrole. Dat is een unieke verplaatsbare variant. We zijn zowat de eerste die dit gebruiken. Een eerste toepassing werd gebruikt op de E34, nu op de E313. De positieve effecten zijn geëvalueerd. In het najaar zullen we een nieuwe offerte in de markt plaatsen voor een vijftal nieuwe mobiele trajectcontroles. Het wordt een dienstencontract waarbij de dienstenleverancier niet alleen moet zorgen voor de trajectcontrole maar ook voor de ijking, de homologatie en de plaatsing zodat wij enkel moeten zeggen waar ze moeten komen.

Het is een totaalpakket van verschillende kordate maatregelen om te zorgen dat het verkeersveiligheidsplan ook een goed sluitstuk heeft, namelijk de handhaving.

Lode Ceysens (CD&V): Dank u wel, minister. Net zoals u, net zoals collega Van Miert en net zoals heel veel mensen hier in het halfrond, ben ik overtuigd van het nut van trajectcontrole, laat dat duidelijk zijn. Ik denk dat dat een van de weinige sluitende middelen is om snelheid te handhaven. 56 bijkomende trajectcontroles is een goede zaak. 20 per jaar extra is een goede zaak.

Minister, in mijn gemeente zijn er acht gewestwegen. Ik kan er u direct nog een aantal aanhalen waar ik graag een trajectcontrole zou hebben en waar veel bewoners achter zouden staan. Ik ben het met u eens dat dat nooit overal tegelijk zal kunnen en dat er prioriteiten moeten worden gesteld. Maar daarom lijkt het me ook zo belangrijk dat elke trajectcontrole die wordt ingevoerd, ook zijn nut heeft. Ik wil u geloven dat wanneer u dat vroeger overliet aan de politiezones, u in een oeverloze discussie geraakte want iedereen wilde ze wel hebben. Inderdaad, wie betaalt, die bepaalt, maar we moeten de centen van de Vlaamse belastingbetaler toch zo nuttig mogelijk gebruiken. Ik denk dat die middelen zo juist mogelijk moeten worden ingezet. Ik hoor bijvoorbeeld dat men in West-Vlaanderen geen protocolakkoord wil ondertekenen omdat men hier op geen enkele manier in wordt gekend en dat er in het protocol staat dat het tot stand is gekomen samen met de lokale politiezones. Ik zou u willen vragen of u bereid bent om voor de trajectcontroles nog advies van de politiezones te vragen zodat we ook zeker zijn dat we de middelen die we inzetten, efficiënt inzetten. *(Applaus bij CD&V)*

Paul Van Miert (N-VA): Mijn collega heeft al een beetje het gras voor mijn voeten weggemaaid. Ik denk dat het voor iedereen duidelijk is dat na de flitspaal, die al niet erg populair was gezien het voortdurende vandalisme dat we daar mochten ervaren, en ook na de multanovatoestellen die in de berm werden verstopt en die ook niet zo populair waren bij de autobestuurders, we nu toch eindelijk een middel

hebben gevonden dat op een breed draagvlak bij onze bevolking kan rekenen en waar we ook een groot resultaat kunnen vaststellen als het gaat over verkeersveiligheid en doorstroming in het algemeen. Vanuit onze fractie, minister, alle tevredenheid omtrent de extra investeringen die gebeuren zowel in de vaste toestellen alsook, heel belangrijk, in de mobiele toestellen voor de wegenwerken.

Minister, wij hopen dat volgend jaar, in het laatste jaar van deze legislatuur, er nog extra voorzieningen komen. Enkel die twintig is misschien wat weinig. Kunt u daar al een tipje van de sluier oplichten?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, ik denk dat niemand inhoudelijk gaat discussiëren over het instrument van de trajectcontrole. Dit is gewoon een performante manier om aan snelheidscontroles en snelheidshandhaving te doen. Minister, ik heb u goed beluisterd. Als dat dan ook nog geldt over een afstand van 13 kilometer, 6 kilometer ervoor, 600 meter tot een kilometer feitelijke trajectcontrole en dan nog 6 kilometer erna, dan denk ik dat de samenleving stappen voorwaarts zet als het gaat over snelheidshandhaving. Dan is er nog het bijkomstig detail, maar toch prettig meegenomen, dat we ook nog een stukje aan criminaliteitspreventie kunnen doen en eventueel rondtrekkende dievenbendes kunnen oppakken. Dat is allemaal puur winst.

Uiteraard zijn een lokaal draagvlak, overleg en participatie ook belangrijk. Ik denk dat u inderdaad moet zorgen dat de keuzes niet van boven naar beneden, top-down, worden gemaakt maar dat er een bottom-upbenadering komt. Dan is dat 100 procent in orde. Wat dat betreft, hebt u helemaal onze steun voor het uitrollen van nog meer trajectcontroles.

Minister Ben Weyts: We moeten inderdaad prioriteiten stellen. Ik snap ook wel dat men vanuit de gemeentebesturen een en ander door een lokale bril bekijkt en dat verschilt soms met ons zicht doorheen de verkeersveiligheidsbril. We kiezen de tracés op basis van verkeersongevallenstatistieken, we combineren die met Floating Car Data om te zien in welke mate de ongevallen waarschijnlijk te wijten zijn aan overdreven snelheid, en zo prioriteren we twintig tracés per jaar. Na het maken van die keuzes, schuiven we aan tafel met de lokale besturen of met de politiezones om te finetunen waar we precies punt A en punt B gaan bepalen. Daar kunnen we over discussiëren, daar is geen enkel probleem.

Nu hebben we 55 trajectcontroles geïnstalleerd. Binnen dit en een jaar komen er nog 69 bij op de gewestwegen. Daarnaast komen er volgend jaar ook nog eens 40 op de autosnelwegen, in het kader van de samenwerking met minister Jambon. En ik hoop dat we ook volgend jaar 5 mobiele trajectcontroles zullen kunnen gebruiken, die we dus kunnen verplaatsen, bijvoorbeeld in het kader van wegenwerken.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, het is juni. Dat is de tijd van de deliberaties. U bent wat mij betreft geslaagd met het invoeren van de trajectcontroles, zeker en vast, maar ik wil toch een klein werkje meegeven voor de vakantie. Uiteraard is het goed dat we prioriteren en dat we het daar doen waar het het hardst nodig is, maar ik denk dat we de kennis die aanwezig is in de lokale politiezones, moeten gebruiken om ervoor te zorgen dat het geld dat we investeren, ook perfect geïnvesteerd is en op de juiste plaats geïnvesteerd wordt. Dan kunnen we die trajectcontroles nog beter inzetten dan ze vandaag misschien gepland zijn.

Paul Van Miert (N-VA): Als inwoner van Turnhout, een pionier van het gebruik van trajectcontroles, heb ik als eerste mee mogen ervaren wat het effect is op criminaliteitsbestrijding, verzekeringsfraude, het uitsluiten van vrachtverkeer, maar natuurlijk ook snelheidscontroles. In die zin ben ik ook 100 procent fan en ben ik heel blij met alle investeringen.

Maar ik sluit me toch ook heel kort aan bij collega Ceyssens. Minister, volgend jaar hebben we nieuwe gemeenteraden en nieuwe politieraadsleden. Misschien kan men een draaiboekje uitwerken voor de nieuwe gemeentebesturen, de nieuwe gemeenteraadsleden en politieraadsleden, met daar alle informatie in, zodanig dat zij misschien een bijdrage kunnen leveren aan het oordeel dat u gaat vellen over waar en wanneer u trajectcontroles gaat installeren. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.06 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.24 uur.*

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018

– **18 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3**

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018

– **19 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 8**

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018

– **1570 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 12**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018, het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018 en het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018.

Het Uitgebreid Bureau stelt voor om de algemene besprekingen van de drie ontwerpen van decreet samen te voegen tot één enkele algemene bespreking. Is het parlement het hiermee eens? *(Instemming)*

De algemene bespreking is geopend.

De heer Bertels, verslaggever, heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Collega's, de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting besprak op haar vergaderingen van 8, 15, 22 en 29 mei en 19 juni 2018 de hier vandaag voorliggende begrotingsdocumenten. Zoals de traditie het wil, zal ik samen met collega Maes verslag geven. Wat mij betreft, is dat een kort en gebald verslag.

Op 8 mei gaf de minister-president toelichting bij zijn bevoegdheden in de commissie. Voor de details verwijs ik u naar het verslag zelf. Er werden enkele vragen gesteld omtrent de Dienst van de Bestuursrechtscolleges, de uitbetalingen van het Rampenfonds en Vlaanderen Radicaal Digitaal. De details kunt u vinden in het verslag, dat u ongetwijfeld gelezen hebt.

Op 15 mei gaf minister Tommelein toelichting bij de begrotingscontrole. Hij stelt dat de Vlaamse begroting in 2017 weer aansloot bij een begroting die structureel

in evenwicht is. Bij de begrotingsopmaak 2018 en de begrotingscontrole 2018 werd de structurele evenwichtsdoelstelling aangehouden, volgens de minister, mits een aantal correcties. Een aantal uitgaven zitten zoals bij de opmaak van de initiële begroting wel in de begroting, maar niet in de begrotingsdoelstelling. Die uitgaven worden buiten de begrotingsdoelstelling gehouden.

In vergelijking met de begrotingsopmaak 2018 stijgen de ontvangsten met 390,8 miljoen euro bij constant beleid, vooral door de toegenomen gemeenschapsmiddelen en de eigen ontvangsten van de instellingen. De uitgaven stijgen bij constant beleid met 361,7 miljoen euro. Dat is vooral een gevolg van afspraken betreffende de indexparameters, met een impact van 110,8 miljoen euro, en de actualisatie van de beleids- en betaalkredieten ter waarde van 251,6 miljoen euro.

De stijging van de uitgaven bij de instellingen is grotendeels een gevolg van de hogere eigen ontvangsten.

Daarnaast is er een negatieve bijstelling van de ESR-correcties ter waarde van 19,9 miljoen euro en een positieve bijstelling van de onderbenutting van 182,1 miljoen euro. In totaal is er een bijkomende budgettaire ruimte van 191,3 miljoen euro, wat, samen met het overschot van 11,5 miljoen euro bij de begrotingsopmaak, een totale beleidsruimte geeft van 202 miljoen euro geeft.

De minister ging vervolgens dieper in op de ESR-correcties bij de instellingen van het Vlaams Parlement, de DBFM Scholen van Morgen, het DBF-project Stelplaatsen Oostende, de A1/A3-ziekenhuisinfrastructuur en de Sluis Terneuzen. Die technische details zal ik u besparen.

Wat de onderbenutting betreft, wordt uitgegaan van de vastgestelde onderbenutting van de laatste twee uitgevoerde begrotingsjaren, in casu 2016 en 2017, gecorrigeerd voor eenmalige effecten. Dit resulteert in een onderbenuttingspercentage van 2,18 procent of 651,1 miljoen euro. Dit bedrag wordt aangevuld met een forfait van 90 miljoen euro aan verwachte onderbenutting op de kredieten van de zesde staatshervorming, wat volgens de minister verantwoordbaar is, gezien de onderbenutting op deze bevoegdheden in 2016 en 2017. Daarnaast leidt het effect van de volledige consolidatie van de hogescholen en universiteiten tot een bijkomende verhoging van de onderbenutting. In totaal bedraagt de onderbenutting dan 891,2 miljoen euro.

De 202 miljoen euro aan beleidsruimte wordt besteed aan een verhoging van de VAK/VEK-buffer ter waarde van 100 miljoen euro tot 147 miljoen euro, en aan 99,4 miljoen euro bijkomende uitgaven. Gelet op de sensitiviteit van de ontvangsten voor wijzigingen in de groei- en de inflatieparameters bepleit de minister ook een constante monitoring van de begroting. De totale ontvangsten bedragen bij deze begrotingscontrole 42,6 miljard euro, of 390,8 miljoen euro meer ten opzichte van de begrotingsopmaak 2018. De belangrijkste elementen in ontvangsten zijn het Vlaamse deel in de personenbelasting, de transfers vanuit de federale overheid en de gewestbelastingen.

De minister staat even stil bij de belangrijkste wijzigingen inzake de opcentiemen, de fiscale autonomie en de gewestbelastingen. Langs de uitgavenzijde nemen de beleidskredieten in totaal toe met 641,9 miljoen euro. De betaalkredieten stijgen met 561 miljoen euro. In totaal neemt het verschil tussen beleidskredieten en betaalkredieten lichtjes toe, waarbij de beleidskredieten nu 372 miljoen euro hoger liggen. Dit is een gevolg van de actualisatie van betaalkalenders bij ongewijzigd beleid en aanwending van de kredieten van de geconsolideerde instellingen.

De minister gaat vervolgens in op de totstandkoming van het vorderingensaldo, waarbij vier elementen die in de begroting staan, niet in rekening worden gebracht, zoals ook bij de initiële begroting. Het betreft de eenmalige correctie voor

de afwijking van de autonomiefactor van 1005 miljoen euro, de impact van de bouwkost van Oosterweel ten belope van 76 miljoen euro, de potentiële impact van de ziekenhuisinfrastructuur A1/A3 die worden geschat op 40 miljoen euro, en tot slot de schuldovername van de gemeenten in het kader van de vrijwillige fusies ten belope van 97 miljoen euro.

De geconsolideerde bruto schuld bedroeg eind 2017 23,4 miljard euro. Hiervan wordt een toename met 1,4 miljard euro verwacht tegen het einde van het jaar 2018. De minister wijst erop dat het decreet betreffende de optimalisatie van het beheren van de financiële activa van de Vlaamse overheidsentiteiten ruw geschat een positieve impact van ongeveer 600 miljoen euro kan hebben op de schuld, waar bepaalde instellingen nu worden verplicht hun overvloedige liquiditeiten te beleggen in directe schuld.

Tot slot wordt er inzake de financieringsbehoeften een bruto financieringsbehoefte van 725 miljoen euro geraamd, voornamelijk ten gevolge van het herfinancieren van aflopende schulden, het gecorrigeerd nominaal begrotingsresultaat en het ESR-8- en ESR-9-effect van bepaalde uitgaven, en tenslotte door het decreet inzake het beheer van financiële activa, zoals daarnet even kort toegelicht.

Tot daar de toelichting van de minister. Met betrekking tot de discussie geef ik het woord aan collega Maes. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Maes, verslaggever, heeft het woord.

Lieve Maes (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik stel nu het gebruikelijke verslag op de begrotingsaanpassing 2018 van het Rekenhof voor. De raadsheer van het Rekenhof, de heer Debucquoy, stelt dat het Rekenhof over het algemeen verheugd is over de begrotingssituatie. Er is eindelijk budgettaire ruimte en die is te danken aan de gunstige conjunctuur en de begrotingsinspanningen van de voorgaande jaren, zoals het wegwerken van overheidstekorten ingevolge de financiële en economische crisis, het opvangen de 2,5 miljard euro saneringsbijdrage die aan de gewesten werd gevraagd in het kader van de zesde staatshervorming en het wegwerken van het tekort voor de Vlaamse Gemeenschap dat het gevolg was van de weerslag van de federale taxshift op de middelen van de Vlaamse Gemeenschap.

Ook de Hoge Raad voor Financiën heeft in haar laatste advies het geleverde werk gewaardeerd. Nieuw in de positie van de Hoge Raad voor Financiën is dat ze nu van oordeel is dat de gewesten en gemeenschappen waar een begrotingsoverschot is gerealiseerd, de teugels enigszins mogen vieren en mogen evolueren naar een begrotingsevenwicht, en niet langer begrotingsoverschotten moeten nastreven.

De raadsheer behandelde achtereenvolgens de positieve evoluties sinds de begrotingsopmaak 2018, aanbevelingen bij begrotingsoverschotten, het respecteren van de prerogatieven van het Vlaams Parlement en een rubriek 'diverse aandachtspunten' en nog een aantal punctuele opmerkingen. Hij had het daarbij nog over de transparante raming van de ontvangsten, de optimalisering van kas- en schuldbeheer en het naleven van het Europees begrotingskader, ook voor strategische investeringen. Hij vermeldde wel dat de case rond Oosterweel zeer goed is uitgewerkt.

Minister Tommelein startte zijn repliek met het Rekenhof te bedanken voor zijn omstandig verslag omtrent de aanpassing van de begroting 2018 en concludeerde dat het Rekenhof het Vlaamse begrotingsbeleid in grote lijnen onderschrijft. Hij ging specifiek in op de lening aan de Warande, de aanleg van begrotingsbuffers, het buiten begrotingsdoelstelling houden van de Oosterweelverbinding, de financieringsovereenkomst met de nv BAM (Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel) en vestigde nog eens de aandacht op wat goed gaat.

Daarna startte het debat over het verslag van het Rekenhof. Er waren tussenkomsten van de heren Bertels, Rzoska, Diependaele, Somers, Van den Heuvel en Vandenbroucke in een eerste ronde. In een tweede ronde kwamen nog de heren Diependaele, Vandenbroucke en Van Rompuy tussen, waarop een repliek volgde van zowel raadsheer Debucquoy als minister Tommelein.

De heer Rzoska ging verder met de discussie, waarop een tweede repliek van minister Tommelein volgde. En er was nog een vraag van de heer Bertels over aanzuiveringskosten voor SOFI, waarop de minister in de volgende vergadering terugkwam met een technische verduidelijking. Voor de liefhebbers, SOFI staat voor Spin-Off FinancieringsInstrument en dat voor zowel strategische onderzoekscentra, als voor universitaire associaties. Het laatste deel van de besprekingen was een discussie tussen de heer Bertels en de minister over de fiscale regularisatie.

Op de vergadering van 19 juni 2018 werd gestart met de akteneming van de verslagen van de vakcommissies, waarop geen opmerkingen geformuleerd werden. Vervolgens werd overgegaan tot de artikelsgewijze bespreking en stemming van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018. Er waren vier amendementen van de Vlaamse Regering. Ze werden alle vier aangenomen, het eerste eenparig, de andere met negen stemmen voor, twee tegen en één onthouding. Het aldus gewijzigd ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018 wordt aangenomen met negen stemmen tegen drie.

Dan volgde de artikelsgewijze bespreking en stemming van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018. Ook hierop waren een reeks amendementen, zowel ingediend door de oppositie als door de Vlaamse Regering. De zeven amendementen ingediend door de oppositie werden alle verworpen met acht stemmen tegen drie. De amendementen van de Vlaamse Regering werden alle goedgekeurd. De stemverhoudingen voor de amendementen en de artikels varieerden: een deel werd goedgekeurd met acht stemmen voor en drie tegen, andere met negen stemmen voor en twee tegen of met negen stemmen voor en twee onthoudingen, een deel met elf stemmen voor. Er waren nog twee andere combinaties. Het aldus gewijzigde ontwerp van decreet houdende de aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018 is aangenomen met acht stemmen voor en drie stemmen tegen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Voorzitter, er is iets veranderd in vergelijking met het begin van de legislatuur. In het begin van de legislatuur luidde de boodschap vooral dat we de broeksriem moesten aanhalen en dat er moest worden bespaard. We moesten overal snoeien, vaak tot op het bot.

Sinds de zomer van 2017 lijkt er iets te zijn veranderd. Er wordt nu niet plots heel fundamenteel geïnvesteerd, maar bij de begrotingscontroles is er telkens geld over dat dan kan worden uitgedeeld. Vorig jaar werd de buffer van 135 miljoen euro op die manier opgemaakt met een dozijn kleinere uitgaven. Wat de huidige begrotingscontrole betreft, wordt de buffer van 100 miljoen euro aangesproken en opnieuw aan eenmalige uitgaven besteed.

We krijgen dan een regen aan cadeaus. Dat wordt netjes verdeeld onder alle ministers, die dan tegen 14 oktober 2018 Bongobonnen kunnen uitdelen. Sommige Bongobonnen zijn redelijk schaamteloos. Wat het meest in het oog springt, is een lening van 800.000 euro aan De Warande. Minister-president Bourgeois moet hebben gedacht dat hij er beter zelf iets kan hebben als hij een cadeau geeft, en dus krijgt

die zakenclub een fikse lening die met lidkaarten wordt terugbetaald. Dat klinkt als salonpolitiek uit de vorige eeuw, maar dat is het beleid van de N-VA in 2018.

Niet alle cadeaus zijn even schaamteloos.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Mevrouw Van den Brandt, ik wil het niet volledig voorlezen, maar hebt u ooit de lijst goed bekeken van wat u hier cadeaus en Bongobonnen noemt? Ik denk dat u dan wel vier keer zou hebben nagedacht voor u dergelijke zaken zou zeggen.

Elke Van den Brandt (Groen): Mijnheer Diependaele, misschien moet u mij mijn volgende zin laten uitspreken.

Matthias Diependaele (N-VA): Mevrouw Van den Brandt, ik zal het eerst voorlezen, want ik denk dat u al te veel hebt gezegd en dat u tot inkeer zult komen.

Er is de noodhulp aan het United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), de vluchtelingenorganisatie van de VN, de afbouw van de lesopdracht van directeurs, de gelijkschakeling van de lonen van directeurs, de schoolbanken op de werkplek, de vorming van directeurs, de werking van het buitengewoon basisonderwijs, de werking van het gewoon basisonderwijs, de vergroening van de vloot van De Lijn met vijftig hybride bussen en vijf citybussen en ik kan zo nog even voortgaan. Er zijn uitgaven voor asbestverwijdering, energiearmoedeprojecten, innoverende hernieuwbare-energieprojecten, een actieplan voor brandveiligheid, de sociale economie en investeringsoproeppen.

Eigenlijk is het leuk dit lijstje voor te lezen en u in het gezicht te gooien. Ik vind het beneden alle peil hoe u dit omschrijft. (*Applaus bij de N-VA*)

Elke Van den Brandt (Groen): Ik wil met plezier ingaan op een aantal puntjes op dat lijstje. Het eerste wat ik wilde zeggen, is dat niet al die cadeaus even schaamteloos zijn als de lidkaartenlening voor De Warande. Een aantal investeringen zijn de moeite waard. Dat staat zo op mijn blad, maar ik mocht niet uitspreken. Als het over zorg, onderwijs en openbaar vervoer gaat, geef ik toe dat het soms om hoeveelheden gaat die we met wat kwade wil bijna homeopathisch zouden kunnen noemen, maar er zijn in elk geval investeringen die goed zijn.

Het is zeer interessant op dat lijstje te bekijken hoe iedere minister hiermee omgaat. Ik zal met minister Vandeuren beginnen. Samen met de heer Van Malderen heb ik in de commissie gevraagd de middelen die er zijn te gebruiken om de 14.000 mensen met een handicap die op wachtlijsten staan van die wachtlijsten te halen. Dat ging echter niet. De redenering van minister Vandeuren is dat een eenmalig budget enkel voor eenmalige uitgaven kan worden gebruikt. Daar valt iets voor te zeggen, maar hij heeft ook verklaard dat hij volgend jaar wel een budget zal hebben en dat hij dat geld volgend jaar wel zal uitgeven.

Op die manier zegt hij tegen mensen met een handicap: je moet nog een jaar wachten, want het is technisch niet mogelijk om geld dat er nu is, en dat er ook volgend jaar is, nu al uit te geven. Dat is vooral vreemd omdat bijvoorbeeld minister Crevits net het omgekeerde doet. Bij minister Crevits is er geen meerjarenbegroting. De hervormingen zitten redelijk in het slop, maar zij slaagt er wel in om dat eenmalig geld uit te geven aan structurele zaken, bijvoorbeeld – u hebt ze aangehaald, mijnheer Diependaele – de 10 miljoen euro als eerste opstap voor de werkingsmiddelen voor kleuteronderwijs – nuttige zaken –, de 12 miljoen euro voor de loon- en werkvoorwaarden van directeurs voor basisscholen. Maar waarover gaat dat? Het zijn een soort zoethoudertjes in afwachting van de echte hervorming. Waar blijft het actieplan voor basisonderwijs? Waar blijft het pact voor de

loopbaan van de leerkrachten? Dat zijn zinvolle investeringen, maar dat is een opstapje, en de echte hervormingen, het echte beleid blijft uit in die maatregelen.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Dit gaat over de begrotingscontrole. Ik begrijp dat u blijkbaar problemen hebt met het feit dat wij voorzichtig begroten, dat wij buffers aanleggen, en dat wij ervoor zorgen dat wij niet tot op het finale risicovolle punt zijn gekomen.

We maken een voorzichtige begroting op. We schakelen een buffer in. Als dan op het einde van de rit blijkt dat we door verschillende omstandigheden de buffer niet nodig hebben, dan kunt u nu wel doen alsof dat kan worden uitgegeven aan structurele zaken, maar dat is niet de bedoeling. Als u zegt dat minister Vandeurzen zijn werk niet doet: er is geen enkel departement dat in deze legislatuur zoveel verhogingen heeft gekend en zoveel investeringen heeft kunnen doen als Welzijn. Dat weet ik nu toevallig vanuit mijn positie als minister van Begroting. Dat betekent dat meer dan een kwart van de begroting naar Welzijn gaat, en dat dat budget ook structureel is verhoogd, en dat de meeste investeringen gebeuren.

De heer Diependaele heeft al een deel van het lijstje voorgelezen. We hebben inderdaad een aantal beslissingen genomen vanuit de verschillende ministeries en vanuit de verschillende kabinetten om ons geld ergens op in te zetten. Ik weet zeer goed, voor mij, wat ik daarmee heb gedaan: hernieuwbare energie, een stukje energiearmoede. Dat zijn zaken die nodig zijn, mevrouw Van den Brandt. Als u nu denkt dat we in de begrotingscontrole met een overschot van 200 miljoen euro op een totaalbudget van 42 miljard euro de structurele zaken in dit land kunnen oplossen, dan kan dat niet. Dat minister Crevits een bewuste keuze heeft gemaakt om een eerste opstap te doen en de rest, in de toekomst, uit de eigen middelen te financieren of mee te nemen in de begrotingsbesprekingen van volgend jaar, dat kan. Het is de verantwoordelijkheid van minister Crevits om dat te doen. Dat betekent dat de regering het daarmee eens is. We gaan echter met begrotingsoverschotten die eerder klein van aard zijn, bij een begrotingscontrole niet de structurele zaken in dit land oplossen. Wie dat de mensen probeert wijs te maken, doet eerlijk gezegd aan volksverlakkerij. (*Applaus bij Open Vld en de N-VA*)

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Het is niet verboden om ook bij een begrotingscontrole de afweging te maken: welke middelen zijn er? Zijn er eventueel middelen over? Zijn er dringende noden in de samenleving die we nu meteen willen lenigen in plaats van te wachten op de opmaak van de begroting volgend jaar? Minister, ik vind het logisch dat u een aantal middelen achter de hand houdt, bijvoorbeeld indexprovisies, en dergelijke meer. Als we de optelsom maken is er een indexprovisie van 100 miljoen euro, een buffer voor mogelijke tegenvallers van 147 miljoen euro, een buffer van 100 miljoen euro voor gebeurlijke uitgaven, er is nog meer dan 100 miljoen euro aan onbenutte middelen uit het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (FEU). Het Rekenhof heeft niet onterecht de opmerking gemaakt dat het Vlaams Parlement een begrotingscontrole dreigt goed te keuren waar toch wel heel wat onbestemde middelen in zitten. Ik vind dat mevrouw Van den Brandt een punt heeft. Het is ook een punt dat ik straks zal maken. Het is geen geheim – we hebben er al eerder over gedebatteerd – dat minstens een gedeelte van de buffermiddelen perfect kunnen worden aangewend voor dringende maatschappelijke noden. Dat kunnen we als parlement perfect beslissen.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Vandenbroucke, het is altijd een beetje een risico dat je je tussenkomst nu al brengt, maar ik ga het daar straks ook over hebben.

Ik ga niemand een geheim vertellen: er is niets leuker voor politici dan geld uitdelen. Het zou zeer leuk zijn om die noden te lenigen, echt waar, maar wij hanteren inderdaad het voorzichtigheidsprincipe, zoals de minister van Begroting heel duidelijk zegt. Daarvoor zijn redenen. Dat is trouwens te zien aan de cijfers van de Nationale Bank die nog maar recent zijn vrijgegeven, en waarin de economische groei al wordt bijgesteld met 0,1 procent. Dat is inderdaad omdat er bepaalde zaken mogelijk op ons afkomen.

Dat heeft te maken met de brexit. Dat heeft te maken met maatregelen die kunnen leiden tot een handelsoorlog, waarvan wij mogelijk de gevolgen zullen ondervinden. Dan denken we dat het verstandig is om daar voorzichtig in te zijn.

Een tweede punt is dat we met deze regering een duidelijke afspraak gemaakt hebben om geen lasten door te schuiven naar de volgende legislatuur en zeker niet naar de volgende generaties. Het is zeer gemakkelijk om op het einde van de legislatuur nog heel wat nieuw beleid op poten te zetten, met het vooruitzicht dat het de komende jaren nog zal toenemen met recurrente uitgaven. Die keuze maken we uitdrukkelijk niet. Er wordt ingezet op eenmalige uitgaven, ook al is er niets leukers dan geld uitgeven. We zouden dat gerust kunnen doen, maar dat lijkt ons niet verstandig en dat is volgens mij een zeer moedige keuze van deze regeringsploeg.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp-a): Nog leuker is natuurlijk nu geld oppotten om het dichterbij de verkiezingen te kunnen uitgeven, terwijl er vandaag noden zijn die dringend gelenigd moeten worden. *(Opmerkingen)*

Nogmaals, ik heb er geen probleem mee dat u middelen in provisies en buffers steekt, maar één van de opmerkingen van het Rekenhof is dat er in deze begroting nu wel bijzonder veel geld in allerlei buffers met zeer wazige namen gestoken wordt. Voorzichtigheid is geen probleem, maar dit is geen voorzichtigheid meer. Er dreigt een neiging naar onverantwoordelijkheid ten opzichte van al diegenen die aan het wachten zijn op de leniging van dringende noden.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Op dat laatste heb ik al gereageerd, maar uw eerste opmerking was nogal plat. Je kunt dat gewoon niet. Het is niet zo dat, als je dit jaar een buffer aan de kant zet, je die volgend jaar zomaar kunt uitgeven. U weet hoe een begroting technisch werkt. Dergelijke beweringen raken kant nog wal.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Vandenbroucke, u weet perfect wanneer buffers worden aangelegd en waarvoor. De eerste buffer die ik heb aangelegd moest onverwachte uitgaven in de ziekenhuissector opvangen. Als achteraf blijkt dat die onverwachte uitgaven er niet komen, dan wordt dat geld, in hetzelfde jaar, inderdaad vrijgegeven. In hetzelfde jaar gebeurt dat, want ik kan niet zomaar geld overhevelen naar een volgend jaar om het dan vlak voor de verkiezingen uit te geven.

Als we dit jaar een buffer hebben gemaakt, was dat omdat we geen zekerheid hadden over de indexsprong. We wisten niet wanneer die juist zou vallen. Voorzichtigheidshalve hebben we daarvoor een buffer ingebouwd. Mocht de indexsprong een maand eerder vallen dan verwacht, is er immers een probleem en is er geld tekort. Bij de begrotingscontrole hebben we een veel beter zicht op het tijdstip waarop die indexsprong zal vallen. Dan kunnen we inschatten wanneer we die

buffer kunnen vrijgeven. Dan is er ruimte voor de collega's om te zien waar ze dat geld met eenmalige uitgaven op willen inzetten. Het kan asbestverwijdering zijn, of energiearmoede, of elektrische bussen. Als u daar allemaal tegen bent, weet ik het ook niet meer. Dit gaat niet over het uitdelen van cadeautjes: het is geld dat voorzichtigheidshalve in een buffer wordt gestoken met een welomlijnde reden.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Minister, ik sluit mij aan bij wat u zegt. Mijnheer Diependaele, ik denk dat de heer Vandenbroucke zich heeft versproken. Hij heeft het achterste van zijn tong laten zien. We weten nu hoe de socialistische begrotingsopmaak in elkaar zit: oppotten en verkiezingscadeaus uitgeven. Wat u aan anderen verwijt, verradt uw eigen intenties. (*Applaus bij de N-VA*)

Deze regering doet op een andere manier aan politiek. Ze heeft de kas op orde gebracht in het begin van de legislatuur. Ze gaat nu over tot investeringen in mobiliteit. We zagen begin deze week nog een groot investeringspakket in beweging komen rond Antwerpen. In elke Vlaamse gemeente wordt er de laatste maanden en jaren een nieuwe school gebouwd. Er zijn nog nooit zoveel woonzorgcentra gebouwd in Vlaanderen dan tijdens de voorbije maanden en jaren. Dit is een investeringsregering. U zegt dat het geld niet wordt uitgegeven, maar ik heb een heel ander gevoel. Zijn alle noden daarmee opgelost? Neen, we leven nu eenmaal niet in het land van melk en honing.

Deze regering doet wat moet. Ze houdt de kas op orde. Ze investeert, niet alleen in stenen maar ook in mensen, met budgetten die elk jaar stijgen. Ik wil het nog eens zeggen, mevrouw Van den Brandt: er is nog nooit zoveel geld naar Welzijn gegaan. Minister Tommelein heeft het ook gezegd: 27 procent van de Vlaamse begroting gaat naar Welzijn. Deze regering legt de juiste klemtonen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Er is één element waar ik wil op ingaan. Mevrouw Van den Brandt, u zegt dat er nog steeds geen loopbaanpact is. Ik veronderstel dat u weet hoe dat komt?

De sociale partners hebben zelf gevraagd dat er eerst een studie zou gebeuren over de taakbelasting. Pas nadien kunnen de gesprekken daarover voortgaan. U weet dat er ondertussen een cao afgesloten is, dat er afspraken zijn rond de lerarenplatforms, die zullen ingaan volgend schooljaar, met name op 1 oktober, en dit naast de punten die u reeds hebt aangehaald voor de extra middelen voor de lonen van de directies en de extra middelen voor het kleuteronderwijs.

Ja, mijn fractie blijft ook aandringen op een actieplan basisonderwijs, en zelfs het liefst legislatuuroverschrijdend.

Elke Van den Brandt (Groen): En het liefst misschien nog in deze legislatuur. Het zijn plannen die allang worden beloofd en er nog steeds niet zijn.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik wil aanvullen: die plannen worden wel verkocht als structurele maatregelen. Het zijn nu eenmalige maatregelen die worden gerealiseerd met dat overschot, minister Tommelein. U zegt: 'Wie dat structurele maatregelen noemt, doet aan volksverlakkerij.' Met andere woorden, u hebt zo net minister Crevits beschuldigd van volksverlakkerij, daar komt het op neer.

De maatregelen zijn inderdaad absoluut niet structureel verankerd, en dat wordt verkocht als 'bij de cao-onderhandelingen doen we iets aan het lerarentekort,

gaan we de beginnende leerkrachten versterken, richten we die platformen op'. Maar dat zijn projectjes die worden verkocht als een 'structureel lerarenloopbaandebat'. Net dat is pervers aan deze begroting. Net dat is pervers aan wat minister Crevits doet. Laat ons daar duidelijk over zijn.

Jos De Meyer (CD&V): En de extra's voor de directies?

Elisabeth Meuleman (Groen): Ja, dat wel.

Elke Van den Brandt (Groen): Het is goed dat u voorzichtig bent, minister Tommelein. De heer Vandenbroucke verwijst naar een bedrag van 360 miljoen. U kunt dat socialistische politiek noemen. Als dat socialistische politiek is, moet ik vaststellen dat het Rekenhof de N-VA, CD&V en Open Vld beticht van socialistische politiek. Het is iets wat nieuw is in deze regering. Ik citeer uit het verslag. "Het Rekenhof waarschuwt ervoor om bij de besteding van de begrotingsoverschotten zeker de prerogatieven van het Vlaams Parlement te respecteren. Van het Vlaams Parlement wordt een soort van volmacht gevraagd ten bedrage van 360 miljoen euro vrij te bestemmen. (...) De provisie is onder de noemer onbestemd..." – het Rekenhof vindt dat een heel hoog bedrag – "Het parlement heeft dan geen zicht op de aanwending daarvan."

Het Rekenhof zegt, met moeilijke termen maar heel duidelijk en onverbloemd, dat hier een blanco cheque aan de regering wordt gegeven. Het parlement wordt gepasseerd, voor een heel hoog bedrag, namelijk 360 miljoen euro. U kunt dan wel een socialistisch beleid voeren, het is het beleid dat deze regering aan het voeren is momenteel.

Collega's, dat u voorzichtig bent, is nodig. Er zijn nu een paar buffertjes en die worden het ene al aan een beter project dan het andere, en een aantal heel frap-pante, uitgedeeld. Het zal daarom niet zo blijven.

De prille groei leek aanvankelijk positief te zijn, maar lijkt nu weer stil te vallen. De Nationale Bank en het Planbureau waarschuwen ervoor en voorspellen die negatieve budgettaire effecten. Er is 75 miljoen euro minder door de groeivertra-ging, en 50 miljoen euro minder door een voortijdige overschrijding van de spil-index. De tijd dat we rentemeevallers hadden en op die manier de overheids-schuld gemakkelijk konden wegwerken, is voorbij. De resterende buffer van 147 miljoen euro zult u nodig hebben. Alles opsouperen aan eenmalige uitgaven en aan projecten, aan cadeaus zoals ik het noem, is geen goed idee.

Collega's, u vindt het goed dat u geen schulden maakt voor de volgende regering.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik ben niet helemaal zeker of ik u wel goed begrepen hebt. Enerzijds zegt u dat we dat geld moeten besteden aan noden. Nu geven we het volgens u aan Bongobons en cadeaus. Voor alle duidelijkheid: dat spreek ik uitdrukkelijk tegen. U zegt nu dat de Nationale Bank een vertraagde groei voorspelt en dat we daarom een deel van de middelen nodig zullen hebben en dus nog meer een buffer moeten aanleggen en dus nog minder de noden leni-gen en dus niet investeren in wat u allemaal opnoemde: basisonderwijsonder-steuning en het aankopen van die bussen. Daar pleit u nu tegen en u pleit ervoor een grotere reserve aan te leggen. Dat hebt u net toch gezegd?

Elke Van den Brandt (Groen): Ik zal dadelijk ingaan op die bussen.

U kunt nu wel zeggen: we hebben hier vlotjes geld en we besteden dat. Wat ik wil zeggen, is dat u voorzichtig moet zijn. Dat zal ik ook zeggen. Ik zal ook blij-ven zeggen dat u moet investeren en dat u ervoor moet zorgen dat er op een aantal domeinen, zoals het al aangehaalde Welzijn, extra geïnvesteerd wordt.

Ik hoor graag zeggen dat het historisch hoge budgetten zijn. Dat horen we hier met de regelmaat van de klok: er is nog nooit zoveel geld naar Welzijn gegaan. Op papier is dat waar. Er is ook een staatshervorming geweest, die ervoor zorgde dat die enveloppe toegenomen is. Er zijn extra investeringen. Maar het enige wat echt historisch hoog is op dit moment, zijn de wachtlijsten: 14.000 mensen met een handicap en 6000 jongeren die wachten op jeugdhulp. In de geestelijke gezondheidszorg nemen de wachttijden maand na maand toe. In de kinderopvang staan we nog ver af van het doel dat deze regering zichzelf gesteld heeft van 17.000 extra plaatsen. Zo kan ik nog wel even doorgaan.

U kunt wel zeggen dat de budgetten historisch hoog zijn en dat het allemaal fantastisch is, maar in de buitenwereld is het niet zo fantastisch en zijn er nog maatschappelijke noden. Ja, dan zeggen wij dat u daarin moet investeren. Ja, dan zeggen wij dat het geven van leningen aan de Warande niet de juiste keuze is, dat dat een Bongobon is, een cadeautjespolitiek waar Groen niet achter staat.

Collega's, ik was nog bezig met het antwoorden op een vorige tussenkomst. U zei: wat deze regering niet doet, is de factuur doorschuiven. Ik vind dat interessant, want we hebben verschillende maatregelen gezien die net dat doen. U zegt: wat we niet doen, is zeggen dat de volgende ploeg de factuur mag betalen. Maar de effecten van de federale taxshift worden niet aangerekend. De hervorming van de kooplasten en van de erflasten wordt niet aangerekend. Het achterblijven van inkomsten uit de fiscale renovatie: dat staat er niet in. Dat zijn wel zaken die er moeten zijn.

Er werd een sociaal akkoord afgesloten voor de social profit, helemaal op het einde van de legislatuur. Het is goed dat dat er is. Men is er vier jaar over bezig geweest. De factuur om dat akkoord uit te voeren, is echter voor de volgende ploeg. U doet het dus wel. U belooft nu wel aan de sociale partners koopkrachtversterking in de social profit op de factuur van de volgende regering. Zeg dus niet dat u dat niet doet, want u doet dat wel.

Collega's, het mag niet over structureel beleid gaan, maar dat is wel de essentie van de politiek en van de keuzes die u gaat maken. Terwijl er cadeaus worden uitgedeeld, terwijl er beloftes worden gedaan met geld van de volgende regering, blijft een echt doortastend beleid uit.

Er werd hier al enkele keren verwezen naar de groene bussen van minister Weyts. Ik denk dat groene bussen een goede zaak zijn. Er zijn nog andere mooie voorstellen van de heer Weyts, zoals ledverlichting en trajectcontroles. Dat zijn goede zaken, die nodig zijn. Dat is echter niet het fundamentele, structurele, doortastende beleid dat heel Vlaanderen zal veranderen. Intussen blijft Vlaanderen namelijk wel de filekampioen.

Er was hier vorige week nog een debat over De Lijn. Volgens de N-VA verloopt alles goed en zal De Lijn fit en concurrentieel gemaakt worden. In de praktijk werd echter zoveel bespaard dat de reizigers afhaken.

Hetzelfde geldt voor het STOP-principe, dat hier gewoon bij het grof huisvuil gezet wordt. Het wordt buiten gezet. Combimobiliteit is het nieuwe woord: we gaan én voor de auto én voor de fiets én voor de voetganger. Maar als we er vandaag niet voor kiezen om in te zetten op die alternatieven, als we die voetgangers, die trappers en het openbaar vervoer vandaag niet vóór dat individueel autovervoer zetten, dan hebben we een probleem.

Er werd vandaag zowel in Antwerpen als in Brussel betoogd door honderdduizenden ouders die één vraag hebben: geef ons gezonde schoollucht. Zorg voor een centrumomgeving voor onze kinderen waar de lucht niet te vervuild is. Daar moet u maatregelen voor nemen. Als u die gezonde lucht wilt geven aan onze kinderen, waar ze recht op hebben, dan zult u vandaag wel voor dat STOP-principe moeten

gaan. Dan zult u er vandaag wel voor moeten zorgen dat er minder ingezet wordt op autoverkeer. Dat is namelijk iets waar mensen echt van wakker liggen. Groene bussen zijn onvoldoende als antwoord op dat probleem.

Collega, die trendbreuk op het vlak van mobiliteit hebben we nodig om onze klimaatdoelen te halen. Ook daar zien we waar we staan: de afgelopen weken is Vlaanderen beschamend in de vuurlinie komen te liggen, omdat het op de rem gaat staan op Europese fora. Vlaanderen kiest voor Oost-Europese steenkoollanden, die de klimaatambities naar beneden willen halen. Op Vlaamse klimaattops worden mooie woorden gesproken en dure eden gezworen, maar als het erop aankomt, verdedigt de grootste partij hier de Voka-agenda rond kernenergie, rond hernieuwbare energie, rond de uitstoot van CO₂.

Dan kunnen we zeggen: we hebben daarvoor linkse partijen nodig. Maar ook in Nederland slagen ze erin om met centrumrechts effectief een klimaatprogressief beleid te voeren. Dat is het voorbeeld dat we met Groen willen volgen. Dat is het voorbeeld dat we in Vlaanderen nodig hebben.

Collega's, ik heb een aantal zaken aangehaald.

Bruno Tobback (sp·a): Voorzitter, er viel me net een rare term in het oor. Ik wil toch aan de spreker vragen of ik het nu goed heb begrepen dat Groen centrumrechts is geworden.

Elke Van den Brandt (Groen): Neen, Groen stelt vast dat zelfs onder centrumrechtse regeringen, zoals in Nederland, er wel klimaatambities kunnen zijn.

Bruno Tobback (sp·a): En dat is waarbij u zich wilt aansluiten?

Elke Van den Brandt (Groen): En die klimaatambities, dat is wat wij willen volgen. Ik hoop dat u me niet fout verstaat wat dat betreft.

Bruno Tobback (sp·a): Ik heb u goed gehoord. Dank u wel.

Elke Van den Brandt (Groen): De dag dat we er hier in dit parlement van worden beticht centrumrechts te zijn, die wil ik nog meemaken, maar daar zijn we nog ver vanaf.

Er is hier sprake van een aantal maatregelen die voor ons wel degelijk gewoon cadeautjespolitiek zijn. Er zijn een aantal maatregelen die goed zijn, maar die veel te weinig structureel zijn, veel te weinig op lange termijn gaan, en vooral, we missen een doortastend beleid, we missen een beleid dat echt inzet op de toekomst en we zien vooral dat er facturen naar de toekomst worden doorgeschoven. Daarom zal Groen deze begroting niet goedkeuren. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, leden van de regering, beste collega's, voornamelijk dankzij de gunstige internationale economische conjunctuur beschikt de Vlaamse Regering over wat extra beleidsruimte om bijkomende investeringen te doen. Daarmee heeft de regering het net iets gemakkelijker dan de bijna honderdduizend Vlamingen die vorig jaar een afbetalingsplan moesten opstarten omdat ze hun energiefactuur niet meer konden betalen. Ik zal echter niet beweren dat het gros van dat extra budget niet nuttig wordt besteed. Geen enkele euro die extra wordt geïnvesteerd in ons onderwijs, is er immers één te veel. De extra investeringen in de opvang in de gemeenschapsinstellingen zijn absoluut nodig, en 5 miljoen euro extra voor de brandveiligheid van woningen is uiteraard ook een goede zaak.

Maar veeleer dan u lof toe te zwaaien over de bescheiden extra budgetten die worden doorgeschoven, denk ik dat het mijn taak is als lid van de oppositie om u

te wijzen op de grote noden die blijven en waarvoor de toereikende budgetten blijkbaar niet worden gevonden om er een oplossing voor te bieden. Ik verwijs naar het toenemende aantal kinderen in armoede. We hebben het debat daarover recent nog gevoerd in de plenaire vergadering. De regering wilde de kinderarmoede halveren, maar dat lukt vooralsnog niet. Van alle kinderen tussen 0 en 3 jaar in Vlaanderen groeit intussen 13,8 procent op in armoede, en dat in een welvarende regio als Vlaanderen. Ook te veel mensen met een handicap blijven in de kou staan, omdat er nog steeds lange wachtlijsten zijn in de gehandicaptenzorg. Maar liefst 14.000 mensen met een handicap wachten op een persoonsvolgend budget dat hen in staat moet stellen om aangepaste zorg te financieren. Ook in de jeugdhulp zijn er wachtlijsten. Te veel kinderen en jongeren staan op een wachtlijst en krijgen dus geen aangepaste hulp en begeleiding. Er zijn ook de intussen alsmäär langer wordende wachtlijsten in de sociale huisvesting. Meer dan 120.000 mensen wachten inmiddels op een sociale woning, met een gemiddelde wachttijd van meer dan drie jaar. Er zijn, zoals ook al vaak besproken in dit parlement, de rusthuizen die steeds moeilijk betaalbaar worden voor onze ouderen, met hun naar Europese normen lage pensioenen.

Op onze wegen sneuvelt filerecord na filerecord: ook een dagelijks euvel voor heel wat Vlamingen. Het aantal uren dat de totale filelengte meer dan 100 kilometer bedroeg, is gestegen van 853 uur in 2011 tot 1400 uur zes jaar later, in 2017, maar de Vlamingen blijven de wagen verkiezen omdat het openbaar vervoer nu eenmaal nog té vaak kampt met een lamentabele kwaliteit en vele vertragingen. Ondertussen gaat ook met betrekking tot de kwaliteit van ons onderwijs de ene alarmbel na de andere af. De kennis van zowel het Nederlands als het Frans bij onze kinderen gaat erop achteruit, zo blijkt uit heel wat onderzoeken.

Collega's, dit korte overzicht maar om duidelijk te maken dat er niet alleen reden is tot euforie over het zogenaamde begrotingsevenwicht, dat er in werkelijkheid zelfs niet eens een is, gezien de uitgaven die nog steeds buiten de begrotingsdoelstelling worden gehouden. Een gezond Vlaanderen kan er pas komen wanneer we worden verlost van het Belgische juk, dat een coherent beleid op maat van Vlaanderen nog steeds onmogelijk maakt, en bovendien verantwoordelijk is voor een jaarlijkse financiële aderlating van meerdere miljarden euro's Vlaams geld.

De transferstudie die nu ongeveer een jaar geleden werd opgeleverd, ligt intussen ongeopend in de onderste schuif van het bureau van de minister-president. Ik heb zelfs niet de indruk dat die studie ooit het voorwerp heeft uitgemaakt van een gesprek binnen de Vlaamse Regering. Meer nog, recent liet diezelfde minister-president zelfs weten dat wat hem betreft de communautaire diepvries ook na 2019 niet geopend moet worden. Intussen blijven de miljardentransfers wel stromen.

Een gezond Vlaanderen kan er ook alleen maar komen wanneer we de massaimmigratie naar ons kleine landje een halt toeroepen. Hoezeer het politieke establishment het ook wil ontkennen, of het nu gaat over de wachtlijsten in de sociale huisvesting, de stadsvlucht en daarmee mee gepaard gaand het verdwijnen van onze open ruimten, de stijgende kinderarmoede of de dalende onderwijskwaliteit, veel problemen waarmee we in de huidige samenleving worden geconfronteerd houden voor een groot veel verband met het totaal ontspoorde immigratiebeleid. Enkel dus door de belangen van de Vlamingen opnieuw te laten primeren op Belgische machtsdeelname of politiek correcte dogma's zullen meer Vlamingen die hulp nodig hebben daadwerkelijk kunnen worden geholpen en zullen we de uitdagingen van de toekomst het hoofd kunnen bieden. En dat is helaas ook niet met deze regering het geval. Daarom hebben wij de initiële begroting niet goedgekeurd en zullen wij ook deze begrotingsaanpassing straks niet goedkeuren. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, collega's, dames en heren ministers, u hebt het ons eigenlijk niet gemakkelijk gemaakt, minister Tommelein. Het is niet gemakkelijk om een halfuur te vullen over een begrotingsaanpassing wanneer daar eigenlijk niet zo veel in staat, wanneer die eigenlijk gewoon goed zit.

In de commissie was er bijzonder weinig debat. We hebben dat de laatste jaren telkens zien verminderen. Dat is maar door één zaak te verklaren en dat is dat deze begroting gewoon goed in elkaar zit. We zitten gewoon op koers. We hebben vier jaar geleden twee afspraken gemaakt, we hebben twee doelstellingen voor ogen gehouden.

Zoals mevrouw Van den Brandt daarnet aangaf, hebben we tijdens de eerste helft van de legislatuur de financiële boekhouding op orde gezet. Dat gebeurde voornamelijk door besparingen door te voeren, met het oog op investeringen in de tweede helft van de legislatuur. En dat is gelukt. Check.

De tweede doelstelling die we voor ogen hadden, was dat we geen lasten zouden doorschuiven naar een volgende regering, en al zeker niet naar volgende generaties. De begroting die vandaag voorligt en die structureel in evenwicht is, bewijst dat. Ook dat is gelukt. Ook hier dus een onderscheiding.

Deze begrotingsaanpassing ligt perfect in lijn van die twee doelstellingen. En daarmee valt dit debat ook samen te vatten in één zin, namelijk dat we op koers zitten.

Bij het opstellen van de begroting werd voor 374 miljoen euro nieuwe beleidsruimte gelanceerd en werd voorzien in een extra investeringsgolf van 610 miljoen euro. Structureel is de begroting in evenwicht. En ik verwijs in dezen graag nog eens naar de 2 miljard euro die we door de zesde staatshervorming verplicht recurrent hebben moeten besparen. Dat cijfer van 2 miljard euro onderstreept het huzarenstuk dat deze regering heeft verwezenlijkt om toch een begroting structureel in evenwicht voor te leggen. Ik kom straks nog terug op de belastingverlagingen die we ook hebben doorgevoerd.

Wat de begrotingscontrole betreft die we vandaag bespreken, zijn we gestart met een overschot van 207 miljoen euro. 100 miljoen daarvan leggen we bovenop de 375 miljoen van de initiële begroting voor bijkomende investeringen, 100 miljoen euro leggen we aan de kant als buffer. Want hoe vrolijk de economische cijfers er vandaag ook uitzien, er zijn wel degelijk wat donderwolken of toch op zijn minst wat wolkjes aan de lucht.

We zijn er ons zeer goed van bewust dat een open economie van een land als Vlaanderen erg afhankelijk is van onze buurlanden en de wereldeconomie in haar geheel. En niemand hier ontkent dan ook dat de huidige situatie mede daaraan te danken is. Maar we kunnen ook niet ontkennen dat we met ons beleid wel degelijk hebben kunnen inpikken op het mooie weer van de laatste jaren. En dat ligt wel degelijk mede aan het beleid van deze regeringsploeg. We hebben niet de fout gemaakt om bewegingsloos te staan kijken naar een voorbijrazende trein, maar we hebben de moed opgebracht om met strikte en doorgedreven hervormingen op die trein te springen.

En Vlaanderen deed dat voor een deel al in de vorige legislatuur. De federale overheid heeft iets langer gewacht, maar heeft sinds 2014 ook werk gemaakt van die grondige hervormingen.

En de resultaten mogen gezien worden, het meest duidelijk wat betreft tewerkstelling. Ik ga niet in op de cijfers. Het is u allemaal bekend.

Maar ik wil nog eens terugkomen op die lastenverlagingen. Naast een begroting in evenwicht, naast die extra investeringen, zijn we er ook in geslaagd om wel

degelijk heel wat lastenverlagingen door te voeren. We hebben reeds een duit in het zakje gedaan wat betreft de taxshift. Dit jaar is dat 302 miljoen euro. Tegen 2020 loopt dat op tot 758 miljoen euro. Dat is niet min, absoluut niet min.

Maar we verlagen ook de erfbelastingen. Straks stemmen we het ontwerp van decreet tot modernisering van erf- en schenkbelasting – daarover zal straks nog een debat worden gevoerd – die moet ingaan op 1 september en die een lastenverlaging van 130 miljoen euro op jaarbasis zal betekenen.

Nu, collega's, Vlaanderen werkt en Vlaanderen hervormt. Er is al heel wat gebeurd. Dat staat echter niet in de weg dat we moeten erkennen – en dat is daar – net ook aangehaald – dat er in Vlaanderen inderdaad nog noden zijn. Geld uitgeven dat je niet eens hebt, is niet alleen de gemakkelijksoplossing. Het is ook gewoon dom. Vroeg of laat komt die factuur. En het gaat hier nog steeds over belastinggeld van de Vlamingen. We hebben de plicht om elke cent die door onze handen gaat, twee keer om te draaien en geen hypotheeken te leggen op de toekomst van die belastingbetaler.

En wij kiezen uitdrukkelijk niet voor de gemakkelijkste weg, die de miserie voor zich uit schuift. We hebben als overheid de plicht om onszelf voortdurend in vraag te stellen, om te kijken hoe we efficiënter kunnen werken om tegemoet te komen aan die noden die nog steeds leven in Vlaanderen. En net deze regering kan, naast die begroting in evenwicht, ook een mooi palmares voorleggen wat betreft die hervormingen.

Maar ik wil van de gelegenheid eerder gebruikmaken om naar de toekomst te kijken. Hoe zullen we onze welvaart de komende jaren overeind houden én vergroten? Ik haal een drietal zaken aan waaraan mijn partij heel veel belang hecht.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Mijnheer Diependaele, ik begrijp dat u deze speech ophangt. Maar ik zal toch twee elementen aanhalen waaruit blijkt dat het niet allemaal rozengeur en maneschijn is, voornamelijk met betrekking tot de investeringen waarnaar u hebt verwezen.

Ten eerste, u zegt dat het allemaal in orde is en dat niets wordt doorgeschoven naar de toekomst. Collega Van den Brandt heeft daar al deels naar verwezen. Het is een beetje technisch. Maar u weet wel waarom. Er zijn een aantal redenen voor. De schuldtoename toont aan dat er wel nog lasten worden doorgeschoven uit het verleden. En die schuldtoename is er niet alleen door de zesde staatshervorming, maar ook door de netto te financieren behoefte, om dat technisch woord te gebruiken.

Ten tweede, met betrekking tot het niet doorschuiven van facturen. U hebt ongetwijfeld gelezen – we hebben er al verschillende keren over gediscussieerd – hoe belangrijk openbare investeringen zijn. Publieke investeringen, die in Vlaanderen en België in het algemeen te laag zijn. U hebt deze week ook kunnen lezen dat de lokale investeringen, de investeringen van de gemeenten lager liggen dan 'normaal'. De VVSG en de bank hebben dat verspreid. Een deel van de redenen daarvoor, mijnheer Diependaele – dat zullen vele lokale mandatarissen hier kunnen, maar niet dŭrven bevestigen – is omdat u een heel deel van de rekeningen hebt doorgeschoven naar de lokale besturen. We hebben de discussie daarover al gevoerd, onder andere met betrekking tot de taxshift, met materieel en outillage. U hebt een deel van de lasten gewoon verschoven naar een ander niveau.

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Bertels, ik zal antwoorden op uw twee punten. Eerst en vooral is het niet zo dat wij doorschuiven naar de toekomst. Maar ik neem aan dat u verwijst naar dat 1 miljard euro, dat we nu eenmalig moeten slikken. Maar u weet zeer goed hoe dat komt. En dat is ook maar eenmalig. We

hebben zeer duidelijk gemaakt dat we de begroting structureel in evenwicht willen. En dat is ook gelukt. Om dan nu te verwijzen naar dat 1 miljard euro... We weten hoe dat komt. Het is wel degelijk een gevolg van de zesde staatshervorming en alles wat daaruit voortvloeit. Maar structureel zijn we in orde.

Een tweede punt zijn de publieke investeringen. Daarover hebben we het al verschillende keren gehad, onder andere in de commissie ad hoc rond publiek-private samenwerking. We hebben daar heel boeiende discussies gevoerd. We hebben daar ook gezien dat we er wel degelijk in geslaagd zijn om die publieke investering de laatste jaren terug op te trekken. Het zijn de voorbije decennia waarin die voortdurend zijn afgenomen, decennia waarin uw partij meestal mee aan de knoppen zat. U kent vast wel de uitspraak 'bakstenen betogen niet'. En daarom was het gemakkelijk om te gaan besparen op structurele infrastructuur, wegeninfrastructuur, schoolgebouwen enzovoort.

Als u spreekt van een last uit het verleden die we nog steeds meedragen, dan is die voor een groot deel te wijten aan het beleid van uw partij. Daar hebt u groot gelijk in.

Wat u zegt over de lokale besturen, als ik het goed heb gelezen, is de grootste last de pensioenen die ze meezeulen. Als ik mij niet vergis, gaat het over 750 miljoen euro, gecumuleerd voor alle gemeenten. Dat is inderdaad een grote last voor die gemeenten, maar ik ben ervan overtuigd dat we, in elk geval vanuit Vlaanderen, ervoor zorgen dat die investeringen opnieuw worden opgetrokken.

Minister Bart Tommelein: Wat de lokale besturen betreft, is het overduidelijk dat wij in de meeste gevallen bijvoorbeeld de vrijstellingen voor onroerende voorheffing compenseren, mijnheer Bertels. Wat het decreet betreft dat wij vorige week hebben goedgekeurd over winkelpanden en wonen boven winkelpanden, ook daar is de roerende voorheffing die wordt vrijgemaakt voor zulke investeringen, gecompenseerd. Als u het hebt over de schuld, kan ik alleen maar zeggen dat in 2017 de schuld met meer dan 400 miljoen euro naar omlaag is gegaan omdat het overschot op de begroting 2017 meer dan 400 miljoen euro was. Met andere woorden, de schuld wordt ook wel degelijk afgebouwd.

Minister Liesbeth Homans: Ik wil reageren op de opmerking van de heer Bertels over de investeringen van de lokale besturen die gedaald zouden zijn. Ik neem aan dat u verwijst naar het gedeeltelijk rapport van Belfius dat recent is vrijgegeven? Ik kan u meegeven dat het absoluut niet waar is. Het volledige rapport verschijnt binnenkort. Wat heel duidelijk is, is dat de investeringen van de lokale besturen en in de lokale besturen wel degelijk zijn toegenomen, maar dat de investeringen van de autonome gemeentebedrijven en van bijvoorbeeld de OCMW-verenigingen daar niet bij zijn. Het geeft dus een heel vertekend beeld. De investeringen in de lokale besturen zitten meer dan snor.

Jan Bertels (sp.a): De eigen lezing van mevrouw Homans is voor haar rekening. U mag het lezen zoals u wilt. De investeringen van de lokale besturen voor het laatste jaar van de begrotingscyclus, mevrouw Homans, zijn gedaald ten opzichte van 2012. U kunt het lezen zoals u wilt.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Bertels, bent u het eens met mij dat de investeringen die gedaan worden door autonome gemeentebedrijven en bijvoorbeeld OCMW-verenigingen, niet in de cijfers van Belfius zitten? Ja of neen?

Jan Bertels (sp.a): Ze zitten in de algemene cijfers van Belfius.

Minister Liesbeth Homans: Neen, neen.

Matthias Diependaele (N-VA): Ja of neen, dat zullen we binnenkort wel kunnen uitzuiveren.

Ik ging een drietal zaken aanstippen die voor mijn partij zeer belangrijk zijn met het oog op de toekomst. Eerst en vooral is dat de volledige technologische evolutie die op ons afkomt of waar we eigenlijk al middenin zitten. Vlaanderen zal slim zijn. De technologische evolutie zal zich laten voelen in elke Vlaamse stad en gemeente. In onze centrumsteden zien we de eerste beloftevolle pilootprojecten rond smart cities met toepassingen gaande van slimme mobiliteit, efficiënte dienstverlening, optimale communicatie, slim afvalbeleid, duurzaam energiebeleid en ga zo maar door. De toepassingen zijn eindeloos. Via het Smart Flanders-programma in samenwerking met imec, ondersteunt de Vlaamse overheid dertien centrumsteden in hun evolutie naar een slimmere stad, gebaseerd op de formule van realtime open data. Een gecontroleerde uitwisseling van gegevens zal de sleutel zijn naar een geconnecteerde en beveiligde samenwerking.

De vierde industriële revolutie vindt vandaag plaats binnen onze ondernemingen inclusief de kmo's. De economie van de toekomst is digitaal, of we dat nu willen of niet. Als we dat slim aanpakken, kan en zal iedereen er wel bij varen. Het innovatiebeleid zet er dan ook terecht op in. Ik verwijs dan ook, naast Welzijn het tweede grote beleidsdomein waar deze regering heel sterk op heeft ingezet, naar Onderzoek en Innovatie dat ook heel wat middelen heeft bijgekregen, in de wijsheid dat kennis onze belangrijkste grondstof is in Vlaanderen.

Digitaal is het nieuwe slim, maar met slim maak ik intussen ook een bruggetje naar het onderwijs, wat volgens onze fractie de komende jaren heel belangrijk zal worden. Laten we onze eigen hersencellen vooral niet vergeten. Onze grondstoffen zitten niet onder de grond maar tussen de anderhalve en twee meter boven de grond. Het is goed dat hierover debat wordt gevoerd. Debat is positief. Debat is altijd positief, waarbij ik niet heb gezegd dat het ook een goed debat is, maar het debat voeren is positief.

Het toont vooral aan dat dit elke Vlaming ook beroert. Vlamingen zijn wel degelijk bezig met het onderwijs van hun kinderen. We voelen allemaal aan dat we wat onderwijs betreft op een kruispunt staan: een punt waarbij we zeer goed moeten zoeken naar een juist evenwicht tussen welbevinden en ambitieus streven naar excellentie. Vlaanderen mag zich niet neerleggen bij een zesjescultuur. Dat is ook de speech die ik vrijdag ga houden als mijn kinderen met hun rapport thuiskomen.

Binnenkort wordt politiek gedebatteerd over de eindtermen. Wat moeten de kinderen en jongeren van nu kennen om het Vlaanderen van morgen vorm te geven? Wij kijken heel erg uit naar die debatten, ook en vooral in dit Vlaams Parlement.

Collega's, een derde punt is eigenlijk een beetje een luxeprobleem. De laatste weken, en ook daarnet nog bij de actuele vragen, wordt er vaak gepraat over de zogenaamde arbeidsdeal. Deze morgen zat men daarover nog samen, blijkbaar elektronisch. Het is een goede zaak dat er gezocht wordt naar een manier om het federale beleid onze Vlaamse doelstellingen te laten ondersteunen. We zoeken naar een pact waarbij de verschillende inspanningen van de verschillende overheden elkaar versterken. Het is duidelijk dat vanuit Vlaanderen, vanuit minister van Werk Muyters en vanuit onze kabinetten, hard gewerkt wordt om dergelijke voorstellen op tafel te leggen. Maar ik deel de teleurstelling van de minister-president dat er nog geen federale maatregelen op tafel liggen, ondanks het harde werk van onze kabinetten. Al worden we daar ook geconfronteerd met een aloude breuklijn in dat federale beleid: het verhaal van twee verschillende ziektes waarop we proberen één medicijn toe te dienen. Ik geloof niet dat één aanpak voor heel België werkt. Daarvoor is de situatie in elk van de drie gewesten te verschillend. De politieke analyse wordt ook heel verschillend gemaakt in de verscheidene gewesten. Het probleem van Wallonië blijft een probleem van werkloosheid gerelateerd aan te weinig economische kracht. In Vlaanderen hebben we eerder een luxeprobleem zoals ik al zei, en moeten we blijven inzetten op activeren en de matching op de arbeidsmarkt.

Ik kan alleen maar hopen dat de federale overheid de moed opbrengt om de hervormingen door te voeren die de Vlaamse arbeidsmarkt broodnodig heeft, naast de bijsturingen die uiteraard ook vanuit Vlaanderen op tafel liggen, zoals daarnet bij de actuele vragen aan bod kwam.

Collega's, ik besluit. Ik zei het al: deze regering heeft een koers uitgezet en blijft die volgen. We zitten op koers. Het is goed mogelijk dat de economische toestand, die vandaag zeer rooskleurig is, stilaan afzwakt. Ik wil absoluut geen doemdenker zijn, maar ik denk wel dat het nodig is dat we voorzichtig zijn en ons daarop voorbereiden. Extra recurrente uitgaven, zoals de leden van de oppositie al te graag zouden willen, lijken me dan ook het allerslechtste wat je op dit moment kunt doen. Mevrouw Van den Brandt, ik was dan ook aangenaam verrast dat u daarnet zei dat we wel degelijk omwille van de veranderende economische omstandigheden beter wat voorzichtig zijn. Ik neem dan ook aan dat u straks geen amendementen zult goedkeuren die in die richting zouden gaan. Bovendien is de wereldeconomie allerm minst stabiel. De gevolgen van de brexit zijn nog allerm minst duidelijk. Vanuit de Verenigde Staten riskeert een handelsoorlog ontketend te worden, waar een open economie zoals de Vlaamse op termijn enkel maar nadelen van ondervindt.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Mijnheer Diependaele, een aantal van de overwegingen die u geeft, herhaalt u nu al voor de tweede keer. *(Opmerkingen van Matthias Diependaele)*

Dat is het bewijs dat ik ook in het begin heb geluisterd. U herhaalt dat en dat leidt u tot de conclusie dat u geen nieuwe recurrente structurele uitgaven wenst te doen. Dat lijkt mij raar aangezien een andere minister – het is jammer dat minister Vandeurzen hier niet aanwezig is – vandaag eigenlijk al in het vooruitzicht stelt dat er volgend jaar opnieuw een groeipad zou zijn, dat volgens ons te klein is om de noden te dekken, in Welzijn. Ons amendement strekt ertoe om die uitgaven te vervroegen en te versnellen, om mensen sneller te helpen in afwachting van structureel verankerde middelen volgend jaar. Als ik u bezig hoor, dan plaatst u daar vandaag eigenlijk vraagtekens bij. Ik neem daar akte van. Als u zegt dat u bijkomende uitgaven wilt vermijden, dan wil ik u toch duiden dat er heel grote noden zijn in de zorgsector, dat we daar een zorgcrisis hebben en dat heel veel mensen naar ons kijken om hun zorgzekerheid te verschaffen. Ik vind het dan ook jammer dat u daar vraagtekens bij plaatst.

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Van Malderen, ik denk dat de onduidelijkheid gemakkelijk weg te werken is door de titel van dit debat eens te lezen. Dit gaat over de aanpassing van de begroting van 2018. Dat is natuurlijk iets helemaal anders dan de begrotingsopmaak van 2019, waarmee we trouwens binnenkort beginnen. Niemand heeft gezegd dat er dan geen mogelijkheid is. Ik ken de cijfers nog niet. Ik denk dat het monitoringcomité pas volgende week of over twee weken komt. Er ligt een datum vast in de commissie. We weten dat nog niet. We zullen dan dat debat voeren. Maar dat is iets helemaal anders. Wij hebben het nu over de begrotingsaanpassing voor 2018, en pleiten er inderdaad voor om in dit begrotingsjaar geen nieuwe recurrente uitgaven meer op poten te zetten, en deze regering doet dat ook niet. Goed?

Bart Van Malderen (sp.a): 'For the record': niet goed.

Matthias Diependaele (N-VA): Soit, ik heb gelijk.

Ik ben ervan overtuigd dat deze regering het schip klaar heeft gemaakt en op de juiste koers heeft gezet om die uitdagingen aan te gaan. Daarom zullen wij straks dan ook vol overtuiging ons vertrouwen geven aan deze begrotingsaanpassing. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Voorzitter, collega's, in het begin van deze legislatuur startte elke begrotingstussenkomst steevast met een verwijzing naar de moeilijke economische realiteit. Intussen blijft de economische groei al een tijdje relatief solide, en dat biedt kansen. Al blijft waakzaamheid geboden. Een aantal internationale fenomenen maken de economische zee de laatste maanden woeliger. Net als in de meeste Europese landen voorspelt de Nationale Bank een groeivertraging. Ook het risico op een handelsoorlog loert om de hoek. Er staat voor Vlaanderen, als open economie, op dat vlak heel wat op het spel. En er zijn ook nog de mogelijke economische gevolgen van de brexit. Intussen kondigt de Europese Centrale Bank aan de geldpersen voorzichtig stil te leggen, wat wellicht zijn weerslag zal hebben op de rentevoeten, die volgens analisten na de zomer zachtjesaan zullen beginnen te stijgen.

Dat weerhoudt de Vlaamse meerderheid er niet van om, net als de voorbije vier jaar, blijvend werk te maken van ingrijpende hervormingen en stevige investeringen op tal van domeinen, een trend die door de robuustheid van de genomen beslissingen ook de komende jaren kan worden aangehouden. De voorbije jaren werd een nooit geziene inhaalbeweging gemaakt voor de vernieuwing en modernisering van onze Vlaamse infrastructuur. Om er maar enkele te noemen: in zowat elke Vlaamse gemeente staat intussen een nieuw schoolgebouw of werden bestaande schoolgebouwen gemoderniseerd. In de ouderenzorg werden bijna tienduizend extra wooneenheden gecreëerd. Met de toegenomen budgetten voor mobiliteit werden zwarte punten en missing links over heel Vlaanderen weggewerkt. Investeren en waarborgen voor de toekomst inbouwen door een structureel budgettair evenwicht te bewaken – deze bestuursmeerderheid houdt koers. Het wordt nu zaak het strakke Vlaamse investeringsritme ook aan te houden, zeker nu blijkt dat heel wat lokale besturen het steeds moeilijker krijgen.

Met de nieuwe, erg belangrijke stap die deze week in het Oosterweeldossier werd gezet, toont deze meerderheid in elk geval aan niet aan ambitie in te boeten. Het is een dossier dat natuurlijk bij uitstek relevant is voor de Antwerpenaar, maar net zo belangrijk is voor de mobiliteit van elke Vlaming en iedereen die ons Vlaamse land doorkruist. Het is geen evidente investering, maar een waarvan we het doel altijd goed voor ogen moeten houden: de verhoging van de leefbaarheid van de Antwerpse regio en het terugdringen van het economische verlies door fileleed.

De levenskwaliteit van Vlamingen stap voor stap verhogen, is geen verhaal van asfalt en bakstenen alleen. Voorbij de gunstige investeringscijfers moet het natuurlijk vooral om mensen gaan. Daarom ook werden de welzijnskredieten bij de begrotingsopmaak 2018 opnieuw met meer dan 400 miljoen euro opgetrokken. De voorziene groeipaden voor zorg en ondersteuning van personen met een handicap werden aangehouden en ietwat versneld. Er werd bijkomend geïnvesteerd in thuiszorg en dagverzorging, in extra personeel om de toegenomen zorgzwaarte in onze woon- en zorgcentra op te vangen. Bij elke begrotingsopmaak en -controle komen er nog middelen bij, ook deze keer.

Ook nu is in de financiering voorzien voor zowel eenmalige als recurrente maatregelen, waarmee onder andere de pleegzorg wordt uitgebreid en de toenemende zorg wordt opgevangen.

Met de nieuwe cao in de social profit sloten de sociale partners na twee jaar onderhandelen een akkoord voor koopkrachtverhoging en jobcreatie. De versterking van de tweede pensioenpijler, een verhoging van de eindejaarspremie, een volwaardige dertiende maand tegen 2020, een betere arbeidsorganisatie, bijkomende arbeidsplaatsen, het zijn maar enkele van de maatregelen die onze mensen in de zorg de opwaardering geven die ze verdienen.

Ook onze onderwijsmensen kunnen met de nieuwe cao op extra erkenning rekenen. Die voorziet in koopkrachtverhogende maatregelen enerzijds, en een versterking van de jobzekerheid voor jonge startende leerkrachten door de introductie van de nieuwe lerarenplatformen anderzijds. Als we er daarnaast nog in slagen ons belastingstelsel billijker en rechtvaardiger te maken, dan plukt elke Vlaming mee de vruchten van dit beleid.

Met de nieuwe registratierechten en het terugdringen van de excessen in de erfbelasting maken we de Vlaamse fiscaliteit niet alleen een stuk rechtvaardiger, we vereenvoudigen ze ook zoals afgesproken. De komende tijd zullen we er ernstig over waken dat deze fiscale hervormingen geen kraters slaan in de Vlaamse begroting.

Kortom, deze Vlaamse meerderheid rijdt een sterk parcours, maar dat betekent overduidelijk niet dat de uitdaging om elke Vlaming optimale levenskwaliteit te bieden, achter de rug is. Dat de budgetten voor Welzijn sinds 2015 met meer dan 16 procent gestegen zijn tot ruim 12 miljard euro, is spectaculair en zonder voorgaande. Zolang we echter niet alle zorgbehoevenden van kwalitatieve zorg kunnen bedienen, mogen we niet op onze lauweren rusten. We moeten de ingezette systeemswiches budgettair blijven ruggensteunen, zodat ze onverkort worden doorgevoerd. Alleen zo breiden we onze zorg verder uit en houden we die betaalbaar in de toekomst.

Een onderwijsbudget van bijna 12 miljard euro over ruim een kwart...

Elke Van den Brandt (Groen): Mijnheer Van den Heuvel, u zei hetzelfde als mijnheer Diependaele daarstraks. U zei: wat we niet doen, is facturen doorschuiven, en bij de belastingverlagingen kijken we bijvoorbeeld naar de erflasten. U zei net ook iets heel interessants: 'We gaan erover waken dat we geen gaten slaan in de begroting van de toekomst.'

Ik heb de budgettaire cijfers hier bij me. Als een impact op kruissnelheid is, is dat 139 miljoen euro per jaar. De vraag werd dan gesteld waar we die som vandaan halen. De regering heeft daar een antwoord op gegeven: onder meer fiscale regularisatie ten bedrage van 75 miljoen euro. De stand van zaken vandaag is dat daar 10 miljoen voor is uitgetrokken, en dat we in het beste geval tot 24 miljoen euro kunnen komen. Tenzij een massa fiscale zondaars zich dit jaar nog aanmeldt, gaan we dat al niet halen. Hetzelfde als we kijken naar de andere elementen van de terugverdieneffecten. De Inspectie van Financiën noemt dit volkomen arbitrair, in 'schoon Nederlands': dat het niet ernstig te nemen is.

Wat u doet, is wel een gat slaan. Ik ben heel benieuwd – want u zegt dat u dat niet gaat doen – hoe u die 139 miljoen euro zult opvangen, zodat de volgende regering niet de factuur betaalt van uw zogenaamde belastingverlaging.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Het is heel duidelijk. Er wordt een stuk gecompenseerd door de inkomsten van de fiscale regularisatie. Mevrouw Van den Brandt, ik wil ook aan u graag een vraag stellen: vindt u het langer rechtvaardig dat er een aanslagvoet was van meer dan 60 procent op het doorstorten van erfenissen? In de commissie was er bijna unanimiteit om de erfbelasting eenvoudiger en billijker te maken. Deze hervorming past binnen de budgettaire ruimte. Er zijn inderdaad een aantal minderontvangsten, maar ik ben er ook zeker van dat dit in de mate blijft en dat we die een stuk billijker en rechtvaardiger maken.

Er wordt op verschillende vlakken ingegrepen. Er is de flexibele erfenis. Er zijn in de zijlijn een aantal onrechtvaardigheden die worden rechtgetrokken. Kortom, dit is een hervorming waar we volledig achter kunnen staan.

Minister Bart Tommelein: Een klein beetje zuiverheid in de debatten zou natuurlijk leuk zijn. De erfbelasting heeft helemaal niets te maken met de begroting 2018, en al helemaal niets met de begrotingscontrole 2018, met één uitzondering:

dat de opbrengsten van de fiscale regularisatie die nu loopt, integraal naar de algemene middelen gaan, en helemaal niet naar de hervorming van de erfbelasting.

Dus, met andere woorden, de opbrengsten van 2017 zijn gewoon in de algemene middelen terechtgekomen en werden gebruikt voor de schuldafbouw. De middelen die vandaag worden opgehaald, gaan naar de algemene middelen van de begroting 2018.

Wat de erfbelasting betreft, daar zal ik straks, bij het volgende debat over het ontwerp, met heel veel plezier op ingaan.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, ik stel gewoon vast dat zowel de fractieleider van de N-VA als van CD&V daarover begint, en als voorbeeld aanhaalt dat geen facturen naar de toekomst worden doorgeschoven. U zegt dat we het met de fiscale regularisatie zullen doen, dat daarvoor in 75 miljoen euro is voorzien. Als ik heel optimistisch ben, gaat het om een derde. De rest is er niet. Er worden dus wel gaten geslagen. Ik wil gerust straks het debat opnieuw voeren als we het hebben over het ontwerp. Maar het heeft wel een impact. Het is niet omdat dit jaar de middelen die daarvoor worden verzameld naar de algemene middelen gaan, er geen gat voor de toekomst wordt geslagen.

U hebt in de commissie zelf gesteld – ik verwijs naar het verslag – dat het gat dat wordt geslagen, opgevuld moet worden uit de algemene middelen. U voert eigenlijk een belastingverlaging door die gepaard gaat met een kost via de erfbelasting. Dat is een keuze die u maakt. Deze regering kiest ervoor om de extra middelen daarop in te zetten. Door die keuze is er geen 140 miljoen euro extra om in te zetten in de zorg of in onderwijs. Groen zou inderdaad andere keuzes hebben gemaakt en voor een budgetneutrale hervorming zijn gegaan.

Minister Bart Tommelein: Voorzitter, ik vind dat echt niet correct. We discussiëren nu over de begrotingscontrole. Straks wordt het ontwerp van decreet inzake de erfbelasting behandeld. Mevrouw Van den Brandt voert nu de discussie die straks aan bod komt. Ik zeg u dat het enige positieve aan het verhaal van de regularisatie is, dat het allemaal naar de algemene middelen gaat, integraal. Het heeft niets te maken met de erfbelasting.

Mevrouw Van den Brandt, straks wil ik gerust de degenen met u kruisen over die erfbelasting. U mengt echter alles doelbewust zodat niemand er nog iets van begrijpt. Dat is niet correct. De erfbelasting vandaag staat niet op de agenda. Ze zal geen enkele impact hebben op de begroting 2018. Geen enkele.

Elke Van den Brandt (Groen): Mag ik u dan uitnodigen het verslag te lezen? Dan zult u zien dat de heer Diependaele en de heer Van den Heuvel erover zijn begonnen. Niet ik, zij zijn daarover begonnen. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Koen Van den Heuvel (CD&V): Ik denk dat het debat over de begrotingscontrole ook wat mag uitwaaieren naar de punten die op de agenda staan. Er is één zinnetje dat daarnaar heeft verwezen.

Ik was gekomen bij het onderwijsbudget.

Bart Van Malderen (sp.a): Ik wil nog even ingaan op het thema Welzijn.

Mijnheer Van den Heuvel, zinnetjes zoals 'We doen het heel goed, maar zolang er nog iemand wacht mogen we niet op onze lauweren rusten', dat staat goed. Bovendien hebt u gezegd dat we de besliste systeemswitch onverkort dienen uit te voeren. Ik denk dat ik u vrij letterlijk citeer.

Dat zijn natuurlijk heel wenselijke gedachten. Alleen staan die op heel gespannen voet met de feiten. Laten we eens kijken wat in de zorgsector de werkelijkheid is.

De vaststelling daar is dat de besliste systeemswitch op een nogal problematische manier wordt uitgerold. Daarnaast heeft minister Vandeuren in de commissie – en we zullen hem daarover binnenkort opnieuw ondervragen – al aangegeven dat bijvoorbeeld de hervorming naar de persoonsvolgende financiering voor minderjarigen naar de Griekse kalenden wordt verwezen.

U stelt dat de systeemswitch moet worden uitgevoerd, maar daarnaast zet u een hervorming, die eigenlijk in een perspectiefnota staat, stil. En dat is problematisch. Want vanuit die stilstand wordt ook geargumenteed dat de bestaande budgetten die aan die doelgroepen worden toegekend ook constant gehouden dienen te worden – en dus constant te laag zijn.

Collega's, ik wil er u op wijzen dat in de sector van de gehandicapten vandaag drie op de vier aanvragen voor dringende zorg niet worden beantwoord, dat er jongeren zijn die vijftien jaar lang wachten. Collega Diependaele, dat zijn allemaal zaken die worden doorgeschoven naar de volgende legislatuur. Er is een ongelijke financiering tussen voorzieningen, waardoor de ene het moet doen met 20 procent minder om dezelfde zorg te bieden dan de andere. Dat zijn allemaal zaken die beslist zijn, die door deze begrotingscontrole niet worden rechtgezet, wat wel had kunnen gebeuren. Ze worden doorgeschoven naar de Griekse kalenden, naar een volgende legislatuur. Wat u beweert over uitvoeren, wat u beweert over bijkomende middelen staat echt op gespannen voet met werkelijkheid.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Mijnheer Van Malderen, ik zit, samen met u, ondertussen ongeveer vijftien jaar in het Vlaams Parlement. Het probleem van de wachtlijsten gaat al langer dan vijftien jaar mee. Elk jaar hebben we dat probleem. *(Opmerkingen van Joris Vandenbroucke)*

Mijnheer Vandenbroucke, dat was ook zo gedurende de tien jaar van die vijftien jaar dat uw partij in de Vlaamse Regering zat. We hebben toen dezelfde discussie gevoerd. *(Opmerkingen)*

Ik stel enkel vast dat er de voorbije jaren grondige hervormingen zijn gekomen. De persoonsvolgende financiering is een grondige hervorming. We hebben de financiering van de gehandicaptenzorg losgekoppeld. We gaan van een aanbodfinanciering naar een vraagfinanciering. Dat is een revolutie op dat vlak die uw partij trouwens mee heeft goedgekeurd. *(Opmerkingen van Bart Van Malderen)*

Indien de budgetten niet zouden groeien of stabiel zouden blijven, zou dat kloppen. De budgetten zijn de voorbije jaren echter gestegen, in totaal met meer dan 16 procent tot meer dan 12 miljard euro.

De minister is heel voorzichtig. Enerzijds is hij fier op die grondige structurele hervormingen. Anderzijds is het werk natuurlijk niet gedaan. Het siert hem dat hij zegt dat we een beetje realistisch moeten zijn. Het kan niet allemaal met een vingerknip worden opgelost. We zetten ons in voor de strijd om die budgetten zo veel mogelijk te verhogen en op die manier de wachtlijsten te kunnen inkorten. Ik denk dat de minister nooit heeft beloofd of gezegd dat de wachtlijsten met een vingerknip kunnen worden opgelost.

Bart Van Malderen (sp.a): Niemand beweert de wachtlijsten met een vingerknip te kunnen oplossen.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Mijnheer Van Malderen, u laat uitschijnen dat dit kan.

Bart Van Malderen (sp.a): Mijnheer Van den Heuvel, ik heb net woordelijk het omgekeerde gezegd. U zou daar akte van moeten nemen. Het probleem is dat de wachtlijsten met de bestaande budgetten langer worden. De wachtlijsten zijn

nooit langer geweest. Indien we een trendbreuk zouden zien en indien de wachtlijsten korter zouden worden, zouden we de mensen perspectief kunnen geven. Als we naar de aanvragen voor assistentiebudgetten voor minderjarigen kijken, blijkt dat het aantal nieuwe dossiers groter is dan het aantal toekenningen. Die wachtlijst wordt langer. De mensen wachten steeds langer. In plaats van u hier op de borst te kloppen met betrekking tot de stijging die er is, moet u kijken naar de noden en naar de tijd die mensen moeten wachten. Het was nooit langer en het waren er nooit zo veel.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Ik denk dat ik het heel duidelijk heb gezegd. We zijn fier op de structurele hervormingen en op de budgetverhogingen, maar ik heb in een adem ook gezegd dat het nog niet voldoende is. Ik heb letterlijk gezegd dat we eraan moeten werken en dat we niet op onze lauweren mogen rusten. Wie hier doet alsof alles in een handomdraai kan worden opgelost, doet de waarheid echter ook geweld aan.

Het onderwijsbudget van bijna 12 miljard euro, ruim een kwart van de totale uitgavenbegroting, is indrukwekkend. Zolang we er echter niet in slagen de kloof te dicht en elke jongere in Vlaanderen, ongeacht zijn achtergrond of thuissituatie, maximale kansen op talentontwikkeling te geven, mogen we onze ambitie niet temperen.

Met de economie trekt ook onze arbeidsmarkt aan. Het aantal vacatures boomt, maar daar hebben we niets aan als ze niet ingevuld geraken. Tot nu slagen we er onvoldoende in om het potentieel aan 55-plussers en Vlamingen met een migratieachtergrond aan te boren.

Er wordt geïnvesteerd in de mobiliteit. De fietsbudgetten ronden de symbolische kaap van 100 miljoen euro. Het Rekenhof heeft aangegeven dat we aan dit investeringsritme nog enkele tientallen jaren te gaan hebben vooraleer het Vlaams bovenlokaal fietsroutenetwerk af zal zijn. We staan nog ver af van de mobiliteits-switch die meer dan ooit noodzakelijker wordt. Het voorbije jaar is de filezwaarte opnieuw toegenomen. Als we niet meer tempo maken met de ontwikkeling van volwaardige alternatieven, zoals de fiets en een groen, performant openbaar vervoer, leggen we een zware hypotheek op onze economie en onze gezondheid, die we niet zullen lichten door in het toekomstige mobiliteitsbeleid af te stappen van het STOP-principe (eerst stappers, dan trappers, dan openbaar en tot slot privé-vervoer). Dat is voor ons geen optie.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Mijnheer Van den Heuvel, u besteedt veel aandacht aan mobiliteit en fietsen, wat zeer goed is. Ik wilde u hierover een vraag stellen, maar u bent er net zelf over begonnen.

Wat vindt u ervan dat minister Weyts het STOP-principe wil vervangen? Ik stel deze vraag gewoon uit nieuwsgierigheid, maar u kwam er zelf mee.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Ik heb het daarnet gezegd: voor ons is het absoluut geen optie om af te stappen van het STOP-principe in het toekomstige mobiliteitsbeleid.

Ingrid Pira (Groen): Dan zijn jullie het niet met elkaar eens.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Ook de zorg voor onze leefomgeving moet blijvend prominent op de agenda. De middelen om ons ruimtegebruik te heroriënteren, de keuze voor statiegeld op plastic en blik om onze berm en beken te vrijwaren van tonnen afval: voor ons evidente keuzes, die zich steeds dwingender opdringen.

Beste collega's, het is overduidelijk dat de uitdagingen de komende jaren groot blijven. Zonder afbreuk te doen aan de resultaten die deze meerderheid voorlegt, moeten we de lat voor onszelf altijd hoger blijven leggen. Dat zijn we aan onze mensen verplicht. De weg vooruit is ondubbelzinnig kiezen voor een Vlaanderen dat zorg draagt voor elke mens die hier woont, zijn economie en zijn natuur. Dat is alvast onze drijfveer en het toetsingskader voor elke begrotings- en beleidsmaatregel. Deze begroting doorstaat ook na deze controle die toets. We zullen ze dan ook enthousiast goedkeuren. *(Applaus bij CD&V, N-VA en Open Vld)*

De voorzitter: De heer Somers heeft het woord.

Bart Somers (Open Vld): De vorige sprekers hebben al heel veel wijze en interessante zaken verteld, in de eerste plaats mijn collega's van de meerderheid, maar ik vond dat er ook hier en daar zelfs bij de oppositie wijze, interessante tussenkomsten waren. Degene die me het meest is bijgebleven is die van mevrouw Van den Brandt, die zei dat we ons vandaag in een heel ander klimaat bevinden, dat we vijf jaar geleden inderdaad in een heel moeilijk klimaat zaten, een klimaat van besparen, een klimaat van economische neergang, een klimaat van grote budgettaire uitdagingen. Vandaag zijn we economisch in een heel ander klimaat terechtgekomen. Dat is uiteraard – we gaan daar niet flauw over doen – niet alleen de verdienste van de Vlaamse Regering, dat heeft ook te maken met de internationale conjunctuur. Alleszins is er vandaag een ander, veel hoopvoller, klimaat voor de mensen hier in Vlaanderen wanneer ze naar de arbeidsmarkt kijken, wanneer ze naar de economische groei kijken, als ze kijken naar hoeveel bedrijven er starten, naar de economische mogelijkheden vandaag.

Over de begroting zou ik eigenlijk heel kort kunnen zijn. Als ik kijk naar het begrotingswerk van de viceminister-president, minister Tommelein, dan kan ik alleen maar vaststellen dat er vandaag een structureel evenwicht is; er is extra geld voor investeringen; op een of andere manier heeft die minister zich een nieuwe titel toegeëigend, namelijk minister van belastingverlaging. Als ik de verschillende belastingverlagingen zie die de voorbije maanden zijn goedgekeurd, is dat een indrukwekkende lijst. Energieheffingen werden gedecimeerd, registratierechten zijn gevoelig verlaagd – voor bijna de helft van de woningen moet minder dan 5 procent registratierechten worden betaald, over de erfenisbelasting mag ik nog niet beginnen, want dat debat volgt straks, maar neven en nichten moeten minder belastingen betalen wanneer ze erven van ooms en tantes, en de langstlevende echtgenoot of echtgenote moet vandaag ook minder belastingen betalen. De registratierechten voor leegstaande panden, voor leegstaande winkels, zijn verlaagd. De personenbelastingen zijn zelfs verminderd door Vlaanderen, omdat Vlaanderen 300 miljoen euro van de federale taxshift heeft doorgerekend, met andere woorden: belastingverlaging na belastingverlaging, zuurstof na zuurstof voor de Vlaming. Ik wil daar de minister van Financiën mee gelukwensen.

Hier zou ik mijn uiteenzetting eigenlijk kunnen beëindigen en zeggen dat bij de begrotingscontrole alles op koers is, dat de cijfers kloppen, dat we een ongelooflijke ommekeer hebben gehad. Maar ik zou toch graag een stapje verder willen gaan, omdat hetgeen ons altijd bedreigt – het is ook een bedreiging die partijen in de meerderheid hebben, in de hevigheid en de 'willingness' om hun beleid te verdedigen – is dat we onze ogen soms beginnen te sluiten voor uitdagingen die er vandaag nog zijn.

Ik zou twee uitdagingen – eigenlijk één opportuniteit en één uitdaging – willen onderstrepen die belangrijk zijn in Vlaanderen.

Laat mij beginnen met de uitdaging waar de Vlamingen elke dag mee geconfronteerd worden: het is de filedruk die hun heel veel tijd kost. Deze regering heeft veel initiatieven genomen en veel plannen gemaakt. Ze is aan het werken aan diepgaande hervormingen. We zagen gisteren dat er heel veel investeringsmiddelen

klaarliggen voor – ik krijg het maar moeilijk over mijn lippen – de grootste stad van Vlaanderen. Dat zijn belangrijke investeringen en het is een goede zaak.

Tegelijkertijd mogen we onze ogen niet sluiten voor de realiteit op het terrein. De mobiliteitsdruk is groot en mensen staan langer in de file. Het ergert de Vlamingen. Daar bestaat geen pasklare oplossing voor. Investerings- en hervormingen vragen tijd. Als je met de mensen praat, komt één zaak vaak naar voren: we moeten initiatieven nemen om vaker en sneller diepgaande oplossingen te vinden. In onze fractie werd gesuggereerd dat de minister misschien eens moet nadenken over een soort staten-generaal om te zien wat we op korte termijn kunnen doen aan het fileleed dat echt dramatisch wordt. Als we naar Brussel, Antwerpen, Gent of naar mijn stad of naar Leuven gaan, wordt het steeds moeilijker. Het heeft niet alleen een economische kostprijs, maar ook een menselijke. Ons pleidooi is dus om meer te doen op korte termijn. Dat is wat de Vlaming vraagt.

In de tweede plaats tekent zich een ongelooflijke opportuniteit af, waarmee we een wezenlijk verschil kunnen maken in Vlaanderen. Wat doet zich voor? Er is economische groei en het jobaanbod is zo groot dat vandaag veel bedrijven hun vacatures niet ingevuld krijgen. Er zitten ook nog altijd veel mensen in de werkloosheid. Opgelet, we hebben al ongelooflijke dingen gedaan. Er zijn 225.000 banen bijgekomen sinds 2014. In Vlaanderen is de werkloosheid gedaald van 250.000 naar 185.000. Dat wil zeggen dat er 65.000 mensen niet meer werkloos zijn, die dat wel waren bij het begin van deze legislatuur. Dat is meer dan de volledige actieve bevolking van een stad als Leuven of Mechelen. Dat is indrukwekkend. Dat zijn 65.000 gezinnen die niet meer van een uitkering afhankelijk zijn, maar die op eigen benen staan en een eigen inkomen verwerven.

Er zijn wel nog altijd 185.000 werklozen. Er is een grote mismatch op de arbeidsmarkt. Twee categorieën zijn niet voldoende actief: de 50-plussers en de mensen met een migratieachtergrond. Dat zijn de twee grote reservoirs van arbeidspotentieel in Vlaanderen. Als we die mensen aan de slag krijgen, zouden veel problemen opgelost geraken. Het zou leiden tot een verdere verbetering van onze financiële situatie. We zouden minder uitkeringen moeten betalen en al die mensen zouden belastingen betalen. Onze bedrijven zouden hun vacatures kunnen invullen zodat de economische groei op termijn niet gefnuikt wordt. Het grote gevaar van die mismatch is immers dat bedrijven geen arbeidskrachten vinden en dat er daardoor een vertraging komt in de economische groei.

Die opportuniteit, die tegelijk een mogelijke bedreiging van de economische groei inhoudt, moeten we aanpakken op de manier die John F. Kennedy voorstond. Hij zei: 'Vraag niet wat de overheid voor jou kan doen, maar wat jij kunt doen.' Wat kunnen wij doen? Als we nu een doorbraak realiseren voor de 50-plussers, creëren we een cultuurverandering, een mentaliteitsverandering. Als fractieleider van de liberale partij zeg ik dat bedrijven daar ook een grote verantwoordelijkheid in dragen. Ondernemingen zijn te terughoudend om die mensen in dienst te nemen. Het water staat hen nu aan de lippen. Als we nu maatregelen kunnen nemen om ze over de streep te trekken, gaan we echt een verschil maken. We zien vaak in onze samenleving dat eens het verschil is gemaakt, eens de dijkbreuk er is, het een vanzelfsprekendheid wordt. Als we er nu in slagen om die 50-plussers aan de slag te krijgen, stellen we ons binnen vijftien of twintig jaar de vraag hoe het kon dat wij als bedrijven en als samenleving zo terughoudend waren om die mensen in dienst te nemen.

Hetzelfde geldt voor mensen met een migratieachtergrond. Ook in dat verband is er nu een opportuniteit om eindelijk die mensen aan de slag te krijgen, als we die mismatch kunnen rechtekken.

We moeten ons afvragen hoe we dat kunnen doen. We hebben de instrumenten. De meest klassieke weg, en het is niet het enige wat we moeten doen, is – evident –

een belastingverlaging. We kunnen kortingen geven aan doelgroepen. Misschien moeten we ons op een moment van hoogconjunctuur eens die vraag stellen. We geven nog altijd ontzettend veel subsidies aan de bedrijven, en veel van de subsidies zijn gerechtvaardigd. Als we zoveel geld spenderen aan subsidies, moeten we dan niet een beweging inzetten? Moeten we van de subsidies dan geen fiscale maatregelen maken? Moeten we wat minder subsidies en meer lastenverlagingen doorvoeren? Moeten we niet tegelijk met het bedrijfsleven praten? Ik denk dat dat de weg is die we moeten uitproberen.

Het zou van moed getuigen, en ook van visie, als de Vlaamse Regering in het laatste jaar dat ze nog heeft, daar echt de focus op zou leggen, als ze daar zou proberen een verschil te maken. Het zou maatschappelijk verdorie heel relevant zijn.

De regering zou nog een probleem kunnen aanpakken, namelijk de armoede in Vlaanderen. Die moet ons irriteren, die mag ons niet onverschillig laten. Heel veel mensen hier zijn lokaal actief, en ze kennen die mensen. Voor veel mensen die lokale verantwoordelijkheid dragen, is armoede geen cijfer, het is een gezicht. Arbeid is niet de enige oplossing, werk is niet de enige oplossing om armoede uit te sluiten uit de samenleving. Dat is niet genoeg, maar het is verdorie een efficiënt instrument. Het zou verdorie heel wat mensen uit de armoede halen, structureel.

Die mismatch moet ons bezighouden. Daar moeten we werk van maken. We kunnen dat niet alleen. Ik val hier geen minister aan, de minister doet ter zake heel veel. Tegelijk is die mismatch daar.

We moeten ons niet alleen afvragen wat we goed doen, we moeten niet alleen uitleggen welke maatregelen we allemaal nemen, we moeten niet alleen zeggen dat ze op het federale niveau meer moeten doen, maar we moeten de krachten vinden bij onszelf en ons afvragen wat wij nog meer kunnen doen. Hoe kunnen we de middelen vinden, de ruimte, de argumenten en de beleidsmaatregelen om die 50-plussers en die mensen met een migratieachtergrond echt aan de slag te krijgen?

Vlaanderen zal er welvarender van worden. De sociale cohesie zal sterker worden. De economische groei zal meer worden ondersteund. We gaan minder belastingen moeten betalen. We gaan minder geld moeten uitgeven aan belastingen. Het zal Vlaanderen rechtvaardiger maken, en socialer. Daar ligt voor onze fractie alleszins een belangrijke uitdaging. Mevrouw Talpe heeft er al vaak over gesproken in dit parlement, daar ligt een zeer grote uitdaging om dat probleem aan te pakken. Ik hoop dat we dat de volgende maanden gaan doen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Voorzitter, mijnheer Somers, ik deel uw analyse ten volle. Op het vlak van 55-plussers en nieuwkomers zitten we nog met een ondervertegenwoordiging en enorm veel potentieel om die vele vacatures in te vullen.

De korting op de loonkost, elke verlaging op een loonkost, wordt door mijn fractie volledig toegejuicht. De vraag is natuurlijk – en die vraag is cruciaal, vandaar dat ik het woord gevraagd heb, mijnheer Somers – gaan we bedrijven kunnen overtuigen om meer 55-plussers en nieuwkomers aan te werven door die doelgroepen-korting op te drijven? Is het niet beter, mijnheer Somers, om ervoor te zorgen dat die 55-plussers, nieuwkomers en langdurig werklozen via opleiding en coaching effectief kunnen wat de bedrijven van hen verwachten? Ik denk dat u het nu iets te simplistisch voorstelt. Het is geen knopje waarop je kan duwen. Het heeft geen zin om weer een zak geld mee te geven om de RSZ-bijdrage te verlagen en te denken dat de 55-plussers en de nieuwkomers daardoor meer werk zouden hebben.

We hebben dat net gezien met de premie voor langdurig werklozen. Ik denk dat de situatie complexer is dan dat. U zegt, mijnheer Somers, dat er te vaak en te

snel naar de overkant wordt verwezen. Ik hoop dat we in uw fractie toch een zeer enthousiaste – in de geest van John F. Kennedy – partner hebben om nu alles op alles te zetten voor die arbeidsdeal. Want daar zit het probleem net om die mensen te activeren. Heel wat 55- plussers zijn zelfs vrijgesteld van de zoektocht naar werk.

Heel wat mensen moeten, als ze ontslagen worden, heel hun opzegperiode doorlopen vooraleer ze opnieuw aan het werk kunnen. Daar zijn zoveel mogelijkheden. Ik hoop dat we daar, zeker nu, de komende weken, in dit laatste jaar van deze legislatuur, in uw fractie een bondgenoot hebben om daar keihard aan te werken.

Bart Somers (Open Vld): Natuurlijk hebt u daarin aan ons een bondgenoot. U zegt dat ik wat simplistisch overkom. Ik heb net geprobeerd om dat te vermijden. Ik heb geprobeerd om te vermijden om stenen naar elkaar te gooien. U vraagt mij of lastenverlagingen kunnen helpen. Ja, natuurlijk kunnen die helpen. Maar dat is niet genoeg. Het is geen of-of-verhaal, het is een en-en-en-verhaal.

Het tweede wat ik wil zeggen: als ik spreek over mensen uit de migratie, heb ik het niet alleen over de nieuwkomers. Van de nieuwkomers weten we dat ze taalkennis moeten verwerven, dat ze dat grondig moeten doen, dat ze opleidingen moeten volgen. Maar ik praat ook over een andere groep in onze samenleving: de tweede en de derde generatie, mensen die geboren en getogen zijn in Vlaanderen, naar onze scholen geweest zijn, onze taal spreken, vaak thuis al de taal spreken. Ook die groep is vandaag ondervertegenwoordigd op de arbeidsmarkt. Ook dat is een complex verhaal. Ook dat is niet alleen een verhaal van lastenverlagingen, natuurlijk niet. Dat is ook een verhaal met heel veel andere dimensies. Maar als we het echt menen, dan zetten we daar nu al onze energie op in en dan is het geen of-of- maar een en-en-verhaal.

Laten we alstublieft ook geen schrik hebben van het idee dat lastenverlagingen bedrijven kunnen aanmoedigen om extra werk te creëren. Dat is het succesverhaal van de voorbije vijf jaar geweest, van de combinatie van de Federale en Vlaamse Regering. We hebben de lasten naar beneden geduwd. Dus als we daar de lasten nog meer naar beneden kunnen duwen, dan zal dat zeker een van de bouwstenen zijn voor het aanpakken van die mismatch.

Elke Van den Brandt (Groen): Mijnheer Somers, u zegt heel terecht: laten we niet met stenen gooien, laten we oplossingen zoeken. U wilt de hand reiken. U haalt twee thema's aan. Het eerste is werk. Ik deel uw mening. Het schouwspel waarbij twee partijen verwijten heen en weer slingeren over wie al dan niet wil activeren, is beneden alle peil. We kunnen daar beter een beleid in voeren.

U zult ook, en dat wil ik u hier alvast meegeven, in Groen een bondgenoot vinden om zo'n doelgroepenbeleid te voeren. Als u een deftige kans wilt geven aan zowel nieuwkomers als aan migranten van de tweede en derde generatie en ervoor wilt zorgen dat er een goede arbeidsmarkt is, dan zult u daarvoor in ons een bondgenoot vinden. Hoe het nu uitgerold is, is volgens ons namelijk niet de juiste manier. Ik weet niet of we overeen zullen komen, maar we willen in ieder geval het debat aangaan.

Ik had eerder al het woord willen vragen. U gaf zelf een aantal antwoorden op de uitdagingen die u aanhaalde op het vlak van tewerkstelling. Op het vlak van mobiliteit haalde u ook een aantal uitdagingen aan. Ik dacht dat u een retorische vraag stelde. Ik dacht dat de antwoorden zouden volgen, maar dat gebeurde niet. U vroeg hoe de files verminderd konden worden. Ik wil u ook op dit vlak tegemoet komen en een aantal voorstellen geven. Groen vindt het evident om, in plaats van te besparen op De Lijn meer te investeren. De heer Van den Heuvel had het al over de fietspaden: aan het tempo waaraan we nu bezig zijn, komen we er niet. Dat tempo moet dus enorm versneld worden.

Het STOP-principe is bijna een taboe geworden. Dat STOP-principe mag echter niet in de vuilnisbak gegooid worden maar moet op een piëdestal gezet worden. Dat zijn maatregelen die volgens ons een impact zullen hebben, die het fileleed zullen doen dalen en waarin u in Groen een bondgenoot zult vinden.

Bart Somers (Open Vld): Mevrouw Van den Brandt, ik heb inderdaad niet alleen een hoeraverhaal verteld, ik heb ook op uitdagingen gewezen. Het zou interessant zijn om vanuit de oppositie ook eens zo'n spiegelbeeld te horen. Als ik soms de tussenkomsten van de oppositie hoor, heb ik namelijk zin om antidepressiva in te nemen. Het beeld dat hier vanop de oppositiebanken soms geschetst wordt over de toestand van Vlaanderen, dat is echt iets waar ik gedeprimeerd van wordt. Ik moet daarna andere dingen doen om me er weer bovenop te helpen. Dat beeld staat volgens mij ook haaks op de realiteit in Vlaanderen. *(Opmerkingen van Bart Caron)*

Sorry, maar de lijstjes die ik hier krijg van de miserie in Vlaanderen: ik denk dat we daar ook nuances in moeten zoeken. Dat is de vraag die ik aan u stel. *(Applaus bij Open Vld en de N-VA)*

Daarmee bedoel ik niet dat we de problemen onder tafel moeten vegen. Ik heb daarom zelf het initiatief genomen om een aantal problemen op tafel te leggen. Ik geef u een voorstel dat de Vlaamse Regering zou kunnen doen. Ik zal dat doen als trotse 'cumulard'. Wat zal er gebeuren na de gemeenteraadsverkiezingen? Na de gemeenteraadsverkiezingen worden er meerderheden gevormd in de gemeentebesturen. Die gemeentebesturen zijn verantwoordelijk voor meer dan de helft van alle publieke investeringen in ons land. Dat zijn diegenen die de investeringen doen.

Wel, beeld u in dat Vlaanderen in de laatste maanden van zijn legislatuur probeert met die gemeentebesturen een staten-generaal te maken. Als elke gemeente nu eens een tandje bij zet op het gebied van fietspaden, op het gebied van infrastructuur, wat beantwoordt aan de ambitie die we hebben om weg te gaan van de wagen, waar mogelijk, en zo veel mogelijk over te schakelen op andere zaken, wat in elk verkiezingsprogramma van elke partij staat, met zijn nuances. Laten we ter zake nu eens de krachten bundelen. Laten we samen engagementen, doelstellingen op ons nemen, zonder de lokale autonomie aan te tasten, maar dat samen motiveren. Want wanneer worden die beslissingen genomen? Ik zal het u zeggen. Niet in 2020. Begin 2019 worden de beslissingen genomen voor de meerjarenplanningen. Dát zou een uitdaging zijn. Dat is een positieve benadering. Dat is wat wij samenwerkingsfederalisme noemen, maar dan ten opzichte van lokale besturen. Dat is een van de wegen die volgens mij echt een effect zouden kunnen hebben, zelfs op korte termijn, want in sommige steden en gemeenten kan men met een beperkt aantal investeringen óók het verschil maken. We zullen het sámen moeten doen. Ik sta volledig achter de diepgaande hervormingen die we bijvoorbeeld bij De Lijn aan het doorvoeren zijn. Die vervoersregio's, dat is heel belangrijk. Tegelijkertijd stel ik echter vast dat het veel tijd vraagt om het in stelling te krijgen. Ik versta de moeilijkheden. We zaten zelf in een proefregio. Dat is niet gemakkelijk, het is een heel nieuwe manier van denken, maar het duurt lang, en voor de mensen te lang, in alle eerlijkheid. Dat is mijn pleidooi. Mijn pleidooi is niet elkaar zwartepieten toespelen, neen, het is creatieve oplossingen zoeken die ons vooruithelpen. Dat is wat de Vlamingen van ons vragen. *(Applaus bij de meerderheid)*

Elke Van den Brandt (Groen): Als ik zeg dat ook Vlaanderen meer fietspaden moet aanleggen, dan staat dat zeker niet in tegenstelling tot wat lokale besturen kunnen doen, en ik vind dat persoonlijk een positief voorstel, want dat is iets dat Vlaanderen beter zal maken. Ik word niet depressief van het idee dat Vlaanderen veeleer meer dan minder fietspaden zou aanleggen. Ik word er ook niet depressief van dat Vlaanderen het STOP-principe volop zou verdedigen. Ik hoor ook

graag uw mening daarover. Dat zijn geen zaken die ik negatief of pessimistisch vind. Neen, ik ben ervan overtuigd dat dat oplossingen zijn die onze regio beter en interessanter zullen maken.

Daarstraks heb u het cumuleren verdedigd. U hebt iets gezegd waardoor ik me eigenlijk persoonlijk een beetje beledigd voelde. U zei dat zij die cumuleren, weten wat dat is, dat ze die mensen in armoede kennen, dat ze de gezichten kennen achter die 12 procent kinderarmoede in stijgende lijn. Mijnheer Somers, ik cumuleer niet, maar ik beloof u dat ik ook in mijn stad die mensen ken. Ik wil dat niet de verdoemenis in spreken, maar die groep groeit, die groep heeft grote problemen en heeft antwoorden nodig. U mag zeggen dat de oppositie niet positief is, maar hiervoor zullen we op tafel blijven slaan tot die armoedecijfers dalen.

Bart Somers (Open Vld): Mevrouw Van den Brandt, ik heb niet gezegd dat u het niet kent. Ik heb gezegd dat de mensen die cumuleren, het wel kennen. Ik heb alleen daarstraks een fractieleider over postjespakkers horen spreken. Ik heb proberen aan te tonen dat een lokaal engagement soms ook een verschil kan maken in hoe je naar de samenleving kijkt. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Collega's, goeienavond. Het verbaast me eerlijk gezegd dat ik als laatste spreker een voetbalmetafoor zal bezigen. Ik dacht dat er zeker iemand over voetbal zou beginnen in het kader van het WK, maar niemand heeft dat gedaan, dus ik zal het doen. Eén ding is zeker: het is een totaal onvoorspelbaar toernooi. Na de matches die ik heb bekeken, het zijn er niet zo veel, of die we stiekem hebben gevolgd hier op de banken, weet ik dat het de moeite loont om met heel veel enthousiasme door te blijven spelen tot de allerlaatste minuut. Niet zelden wordt een match beslist in de allerlaatste minuut, soms zelfs met goals die in blessuretijd vallen, en daarmee komt dan misschien het toernooi in een andere plooi te liggen. In de spreekwoordelijke laatste minuten van dit begrotingsjaar, want het zal de laatste keer zijn dat we de kans hebben om aan die begroting iets te wijzigen, willen we die spreekwoordelijke bal in deze begrotingscontrole op de stip leggen om nog een verschil te maken.

Want we kunnen, als we dat willen, voor heel veel mensen een verschil maken met deze begrotingscontrole. En ik heb het dan in de eerste plaats over de vele duizenden Vlamingen die zorg nodig hebben en die daar op dit moment van verstoken blijven. Ik heb het dan ook over de vele duizenden Vlamingen die werken in de zorgsector onder zeer grote druk, laat ons eerlijk zijn, omdat op heel veel plaatsen de middelen niet toereikend zijn. En dat is geen nieuwe boodschap, ik heb het eens nagekeken: de afgelopen maanden zijn er in deze plenaire vergadering meer dan dertig vragen gesteld aan minister Vandeuren. U kent de 'usual suspects'. Uit mijn fractie hebben de heer Van Malderen, mevrouw Van den Bossche, de heer Bertels de minister herhaaldelijk ondervraagd over de tekorten hier en daar in de welzijnssector.

Daarbij stelden we ook vast dat zij daar nooit alleen stonden, er stonden ook altijd collega's van de meerderheid. Ik herinner me de heer Parys die zich volop heeft gegooid in het debat over de jeugdhulp en die op een bepaald moment heeft erkend dat er bijkomende inspanningen gebeuren maar dat die niet volstaan en er dus meer inspanningen moeten gebeuren. Ik herinner me ook een tussenkomst van mevrouw Taelman die het samen met de heer Van Malderen betreunde toen op een bepaald moment duidelijk werd dat van een persoonsvolgend budget voor minderjarige gehandicapten wellicht geen sprake meer zal zijn in deze legislatuur. De heer Persyn heeft recent, intussen al een paar keer, zelfs een voorstel gedaan om dat nieuwe systeem verder uit te breiden naar bijvoorbeeld mensen met jongdementie, een zeer goed voorstel, trouwens.

En afgelopen zondag bij het voorzittersdebat in de Zevende Dag hoorde ik de voorzitter van CD&V, Wouter Beke zeggen: "Iedereen die een zorgvraag heeft, is er één te veel." Ik neem aan dat de heer Beke de zorgvragen op zich geen probleem vindt, maar de niet-beantwoorde zorgvragen wel. Elke niet-beantwoorde zorgvraag is er één te veel. En zo zijn er helaas veel te veel.

De lijstjes hebben al gecirculeerd tijdens dit debat, maar ik wil het nog eens herhalen omdat het belangrijk is de realiteit te onderkennen, ook wanneer we over een begrotingscontrole spreken. Het gaat hier over 14.000 mensen met een handicap die op een wachtlijst staan om geld te krijgen voor zorg, drie op vier aanvragen voor dringende zorg van kinderen en jongeren met een handicap die worden geweigerd, 6000 kinderen en jongeren die op een of andere vorm van hulp in de jeugdhulp wachten, centra voor geestelijke gezondheidszorg die hun wachtlijsten zelfs hebben afgesloten.

Collega's, u zou nu kunnen repliceren – minister Vandeurzen is er niet maar hij heeft in de commissie Welzijn al gereageerd en de heer Van den Heuvel heeft het daarstraks voor hem gedaan – met het traditionele antwoord van een lange lijst afgesproken budgetverhogingen, investeringen, bijkomende erkenningen, bijvoorbeeld in de ouderenzorg, maar de realiteit is wel degelijk dat, ondanks die inspanningen, de wachtlijsten langer zijn dan ooit. Ik heb er het verslag van de bespreking van de begroting in de commissie Welzijn op nagelezen en mevrouw Schryvers – en ik ben blij dat u hier zit –, u hebt daar op een bepaald moment een uitspraak gedaan over die wachtlijsten die ik eerlijk gezegd verbijsterend vond. U zei letterlijk: "Wie op een wachtlijst staat, krijgt bovendien al op een of andere manier zorg." Ik vraag me af hoe cynisch we kunnen worden wanneer het gaat over wachtlijsten in de zorg, mevrouw Schryvers en collega's van CD&V.

Over wie hebt u het wanneer u het hebt over mensen die op een wachtlijst staan en al een of andere vorm van zorg krijgen? Vier op tien jonge mensen komen na een suïcidepoging op de spoedgevallen terecht in onze ziekenhuizen en worden nadien onverrichter zaken naar huis gestuurd zonder perspectief op verdere begeleiding. We hebben verhalen gehoord van ouders van personen met een beperking die al meer dan vijftien jaar wachten op een budget om eindelijk zorg in te kopen en die dan maar hun leven op hun kop moeten zetten, stoppen met werken of deeltijds werken, om zelf die zorg op zich te nemen.

Als dat een of andere vorm van zorg is, collega Schryvers, dan vraag ik mij af, collega's van CD&V, waar de lat ligt. Is het een vorm van minimale dienstverlening in de zorg, die u wenst in te voeren? Want ik vind het beneden alle peil dat u dergelijke uitspraken doet.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Collega's, mijnheer Vandenbroucke, ik zou graag hebben dat u niet alles op één hoop gooit en dat u ook niet doet alsof het in de zorg alles of niets is. U weet heel goed dat wij, dat deze regering, onvoorstelbare inspanningen levert en dat de budgetten in welzijn enorm zijn toegenomen. Honderden miljoenen euro's. U weet dat heel goed. Het is een operatie zoals we die nog nooit hebben gekend.

Dat is wat ik heb willen zeggen. Er zijn inderdaad mensen die zorg nodig hebben en die die vandaag niet echt helemaal krijgen zoals ze zou moeten zijn. Wij wensen dat ook terug te schroeven. U hebt zelf onze voorzitter aangehaald, die tijdens het debat van dit weekend in De Zevende Dag heeft gezegd: "Elke zorgvraag die niet beantwoord is of niet 100 procent op maat beantwoord is, is er één te veel." Dat onderschrijven wij absoluut. Het is in dezen heel moeilijk om alle zaken met elkaar te vergelijken, om bijvoorbeeld jeugdhulp te vergelijken met woonzorg of met de gehandicaptenzorg. Dat weet u heel goed. Maar het is niet

omdat iemand zich bijvoorbeeld heeft ingeschreven om naar een woonzorgcentrum te gaan en daar wachtend is, dat hij ondertussen geen thuiszorg krijgt, of dat hij geen thuisverpleging krijgt of op een andere manier wordt ondersteund. En dat is het enige wat ik heb willen zeggen.

En ik vind het heel, heel spijtig dat u die zin op die manier uit zijn verband haalt, terwijl er nog nooit, maar dan ook nooit, zoveel bijkomende budgetten zijn geweest in de welzijnszorg en zo veel bijkomende mensen zijn geholpen. En akkoord, we moeten nog verder gaan en we zullen daarin ook verder gaan. (*Applaus bij CD&V en de N-VA*)

Joris Vandenbroucke (sp.a): Collega Schryvers, u geeft het antwoord dat we nu al een aantal keren hebben moeten aanhoren: 'Er zijn nog nooit zo veel investeringen geweest.' En dan dreunt u het lijstje correct af. Maar als die investeringen er alleen maar toe leiden dat de wachtlijsten vandaag langer zijn dan ooit, dat er meer dan ooit Vlamingen met een zorgnood langer dan ooit moeten wachten, dan kun je niet anders dan besluiten dat de Vlaamse Regering die wachtlijsten niet onder controle heeft. We spreken dan inderdaad van een zorgcrisis.

En de reden waarom wij dat woord in de mond durven te nemen, is dat er vandaag geen enkel perspectief is, ook niet in deze begrotingscontrole, waarbij je kunt zeggen dat binnen een aanvaardbare termijn voldoende mensen wel het antwoord krijgen op die vraag waarop ze al jaren wachten.

En daarom begrijpen we niet, collega's, dat hier straks een begrotingscontrole zou worden goedgekeurd, terwijl ik in de tabel van de minister van Financiën lees dat er voor maar liefst 561 miljoen euro extra uitgaven zijn, waarvan welgeteld 2,4 miljoen euro voor welzijn en zorg. Dat staat in de tabel van de minister van Financiën. Ik begrijp niet hoe je in die omstandigheden, met die realiteit, 200 miljoen euro netto beleidsruimte vindt en dat je daarvan 100 miljoen euro parkeert op een spaarrekening, op een buffer voor mogelijke tegenvallers.

Weet u wat een tegenvaller is, collega's? Dat is jaren aan een stuk op een van die wachtlijsten staan en elk jaar opnieuw een brief krijgen van de diensten van minister Vandeuren waarin staat: 'Wij erkennen uw zorgaanvraag. U hebt er recht op. Maar het geld is er niet om het te geven.' Jaren aan een stuk. Dát is een absolute tegenvaller.

Ik begrijp het niet. Hoeveel tegenvallers van mensen die zorg nodig hebben, aanvaardt u nog alvorens u bereid bent om de middelen die u nu wegsteekt in allerlei buffers en provisies aan te wenden om vandaag, ik zeg niet álles op te lossen, maar minstens meer antwoorden te geven op de vragen die zich al jaren opstapelen?

Dat is onze boodschap: gebruik die middelen vandaag in plaats van ermee te wachten. Wij hebben drie concrete amendementen op de begrotingscontrole ingediend.

Wij vragen om uit die buffers en provisies 115 miljoen euro te halen om te investeren in de gehandicaptensector zodat er 2300 mensen van de wachtlijst van 14.000 mensen kunnen worden gehaald. Wij vragen om uit die buffers en provisies 50 miljoen euro te halen om te investeren in jongerenwelzijn om meer dan 500 extra opvangplaatsen te geven aan jongeren en kinderen die hulp en begeleiding nodig hebben. Wij vragen om 37,5 miljoen euro uit die buffers en provisies te halen om te investeren in de ouderenzorg zodat er meer mensen kunnen worden aangeworven om een antwoord te bieden aan de toenemende zorgvraag bij ouderen.

Collega's, zijn dat amendementen en voorstellen die alles oplossen? Neen, absoluut niet, en dat hebben wij ook nooit beweerd. Maar je kunt niet ontkennen dat je met die middelen hier en nu, in de blessuretijd van het begrotingsjaar, een

groot verschil kunt maken voor verschillende duizenden mensen die recht hebben op zorg en er al jaren op wachten.

Collega's, ik zou u willen vragen, als het gaat over welzijn, als het gaat over tekorten in de zorgsector, om u niet te beperken tot het opsommen van wat er vandaag al gebeurt. Ik vind dat het tijd is om te erkennen dat voor te veel mensen in Vlaanderen zorg krijgen die ze nodig hebben, een kwestie is geworden van geluk, van een loterij, op tijd van een wachtlijst te geraken of van geld en van eigen middelen om het zelf te organiseren. Ik vind dat we samen de ambitie moeten tonen om stappen vooruit te zetten naar zorgzekerheid. Zorgzekerheid betekent voor ons dat we garanderen dat elke Vlaming met een zorgvraag een antwoord krijgt, op tijd, met zorg die kwaliteitsvol en betaalbaar is. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018 – 18 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 18/3)*

– De artikelen 1 tot en met 12 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018 – 19 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 8

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 19/7)*

– Artikel 1 wordt zonder opmerkingen aangenomen.

Er zijn amendementen op de tabel bij artikel 2. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 19/8)*

De stemmingen over de amendementen en over het artikel worden aangehouden.

– De artikelen 3 tot en met 76 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018
– 1570 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 12**

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissies aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1570/12)

– De artikelen 1 tot en met 52 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst tussen het Koninkrijk België en Japan tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en tot het voorkomen van het ontduiken en het ontwijken van belasting, en met het protocol, ondertekend te Tokio op 12 oktober 2016
– 1537 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen het Koninkrijk België en Japan tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en tot het voorkomen van het ontduiken en het ontwijken van belasting, en met het protocol, ondertekend te Tokio op 12 oktober 2016.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1537/1)

– De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met

- 1° de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Turkije tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en het erbij gevoegde Protocol, gedaan te Ankara op 2 juni 1987, zoals gewijzigd bij het Protocol, gedaan te Brussel op 9 juli 2013;**
2° het Protocol tot wijziging van onder 1° vermelde overeenkomst, gedaan te Brussel op 9 juli 2013
– 1551 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met

- 1° de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Turkije tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en het erbij gevoegde Protocol, gedaan te Ankara op 2 juni 1987, zoals gewijzigd bij het Protocol, gedaan te Brussel op 9 juli 2013;
2° het Protocol tot wijziging van onder 1° vermelde overeenkomst, gedaan te Brussel op 9 juli 2013.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1551/1)

– De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met

1° de overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Staat Qatar tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, en van het protocol, ondertekend te Doha op 6 november 2007, zoals gewijzigd door het protocol, ondertekend te Doha op 22 maart 2015;

2° het protocol, ondertekend te Doha op 22 maart 2015, tot wijziging van de onder 1° vermelde overeenkomst

– 1552 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met

1° de overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Staat Qatar tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, en van het protocol, ondertekend te Doha op 6 november 2007, zoals gewijzigd door het protocol, ondertekend te Doha op 22 maart 2015;

2° het protocol, ondertekend te Doha op 22 maart 2015, tot wijziging van de onder 1° vermelde overeenkomst.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (*Zie Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 1552/1*)

– De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot modernisering van de erf- en schenkbelasting, aangepast aan het nieuwe erfrecht

– 1584 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot modernisering van de erf- en schenkbelasting, aangepast aan het nieuwe erfrecht.

De algemene bespreking is geopend.

Ik begrijp dat de heer Joris Vandenbroucke, verslaggever, en de heer Willem-Frederik Schiltz, ook verslaggever, het woord vragen en daarmee eigenlijk het debat in de kiem smoren, zo heb ik begrepen. Als u verslag uitbrengt, mag er voor de rest niemand meer aan het woord komen, zo heb ik dat begrepen.

De heer Schiltz, verslaggever, heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, na de lezing van uw wijze antwoorden op onze mailtjes en na consultatie van de collega's, verwijs ik graag naar het schriftelijk verslag.

De voorzitter: Wie vraagt er het woord namens de fracties?

De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, ik zal zeer beknopt zijn. Met dit ontwerp van decreet hebben de Vlaamse Regering en de meerderheidspartijen gevolg gegeven aan de modernisering van het erfrecht die federaal goedgekeurd werd. De toegenomen vrijheid van vooral erfgenamen in de zijlijn en niet-rechtstreekse erfgenamen in de eerste graad, wordt ook bekrachtigd door de hervorming van deze belastingen. De hoge tarieven die in de zijlijn en in derde en verdere graden werden toegepast, worden verlaagd, zoals alom geweten is. Bovendien worden tal van modernere constructies toegestaan om de wil van de erflater te versterken. Zo wordt de figuur van de erfovereenkomst in het leven geroepen. Een mogelijkheid die vroeger niet bestond, wordt nu ontgrendeld, waarbij het mogelijk zal zijn om zeer vele conflicten na de dood van de erflater te vermijden en een evenwichtige verdeling van erfenissen al op voorhand in te stellen.

Het ontwerp van decreet draagt in grote mate bij tot fiscale transparantie en rechtvaardigheid die horen bij een moderne samenleving, waarbij de samenstelling man en vrouw met kinderen in de eerste lijn, al lang niet meer de norm is. Daarom juicht mijn fractie van harte dit langverwachte ontwerp van decreet toe. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Collega's, allereerst wil ik iedereen bedanken voor de bijzonder boeiende debatten over de erfbelasting die we in de commissie hebben gevoerd. Ik dank ook degene die het verslag geschreven heeft. Een van de redenen waarom we het niet mondeling brengen, is omdat het zo ongelooflijk goed is. Het is nauwelijks voor verbetering vatbaar.

Ik ga niet alle argumenten herhalen, collega's, maar ik wil even meegeven waarom de sp.a-fractie toch ontgoocheld is in deze hervormingen. Ik zal misschien beginnen met de positieve aspecten. Het is een goeie zaak dat de toptarieven van de erfbelasting, die inderdaad niet legitimeerbaar hoog waren, naar beneden worden gehaald. Het is een goeie zaak dat de belasting voor wie in de zijlijn erft, gematigd wordt en dat een aantal vrijstellingen worden verhoogd. Maar au fond verandert deze hervorming niet wat in onze ogen fundamenteel het probleem is, namelijk de wijze waarop wij de transfer van vermogen van de ene naar de volgende generatie belasten. Ik heb het dan zowel over de erf- als de schenkbelasting.

Het probleem, collega's, is dat die belasting, hoewel ze nominaal heel wat zeer hoge tarieven heeft, de facto door de relatief kleine groep waar het grootste deel van het vermogen van de gezinnen geconcentreerd zit, niet betaald wordt en dat zij via allerlei wegen, meestal legale wegen, wettelijke wegen, maar ook minder legale wegen daaraan ontsnappen. Ik heb gezien dat ondertussen de kaasroute weer helemaal open ligt dankzij een uitspraak van de Raad van State van vorige week. De gewone mensen, die hard moeten werken om hun spaarboek door te geven aan de volgende generatie, die niet de mogelijkheid hebben om dat bij leven al te doen en die spaarboek nodig hebben voor hun oude dag, die hard hebben gewerkt voor de ene gezinswoning, betalen de volle pot vanaf de eerste eurocent.

Daarom zijn wij als sp.a voorstander van een fundamenteel ander systeem, een systeem puur vanuit het perspectief van degene die een vermogen verwerft, waarbij wij zeggen: over heel je levensloop vinden wij dat de eerste 250.000 euro die je verwerft, via een transactie tussen twee generaties, volledig belastingvrij moet zijn. En daarbij maakt het voor ons niet uit wat je verwerft, of dat bakstenen, aandelen of centen zijn. Het maakt ook niet uit wanneer je het verwerft, is het bij schenking of is het na het overlijden van een dierbare. Het maakt

ook niet uit van wie je dat verwerft. Op die manier – totale neutraliteit ten opzichte van de aard, het tijdstip en de band die je hebt met degene van wie je het verwerft – denk ik dat we nauwer aansluiten bij een aantal maatschappelijke realiteiten, zoals de gezinsvormen die totaal veranderen en dergelijke meer.

Voor degenen die het geluk hebben om in een situatie te belanden waarbij zij meer dan 250.000 euro aan vermogen verwerven in de loop van hun leven, en dat zijn er niet zo gek veel, zouden wij wel zeggen: laat hen onderworpen zijn aan een progressief oplopend tarief. Dat zijn geen tarieven die zo hoog zijn als de nominale tarieven van vandaag, maar tarieven die een pak lager zijn, op voorwaarde dat ze daadwerkelijk betaald worden. Op die manier, zo zijn wij overtuigd, kun je een budgetneutrale hervorming doen, een fundamentele hervorming van de erf- en schenkbelasting, waarbij je de overgrote meerderheid van de mensen volledig kunt vrijstellen, dankzij het feit dat we een reële, maar faire bijdrage vragen aan die kleine groep waar een groot vermogen geconcentreerd zit, maar die vandaag zo goed als volledig ontsnapt. Dat is veel eenvoudiger. Dat is veel eerlijker. En ik vind, niettegenstaande het feit dat het voorstel van de regering een aantal positieve punten bevat, het te weinig in die richting gaan. Daarom zullen wij ons onthouden bij de stemming over dit ontwerp van decreet. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, dit is een belangrijk ontwerp van decreet. Het gaat ook over een stevig ontwerp van decreet. Ik wil beginnen met de verslaggeving te danken, want zoals u weet, was het collega Rzoska die in de commissie zat namens Groen, maar hij kan er nu helaas niet zijn. Ik heb mij op het verslag mogen en kunnen beroepen om tot in detail te weten wat er gezegd is. Ik vond het inspirerend en boeiend.

Er is een lang debat geweest, dat zijn waarde heeft gehad, maar ik wil toch nog kort toelichten waarom Groen dit ontwerp straks ook niet zal steunen. Het zijn drie elementen die ik naar voren wil halen.

Het eerste gaat erover dat het geheel van hervormingen – het gaat hier over de erfrechten, maar ook over schenkingsrechten, registratierechten en onroerende voorheffing – niet alleen voor ons, maar ook volgens een resolutie die in dit Vlaams Parlement in 2010 is voorgesteld, coherent moet zijn, dat dat op elkaar moet worden afgestemd, dat dat allemaal samen moet worden gebundeld en dat daarop wordt ingezet. Minister, u spreekt geregeld over een drieluik, maar behalve dat het over tariefverlagingen gaat, is er weinig coherentie, weinig samenhang, bijvoorbeeld om echt een doelmatige en rechtvaardige vermogensfiscaliteit door te voeren, een vernieuwend woonbeleid enzovoort. Wij missen die samenhang. Wij vinden dat jammer, want ik denk dat het een kans was. Vlaanderen heeft daar een aantal bevoegdheden, die het zou moeten bundelen en voortdoen. Dat is een eerste zaak. Dat gaat over het globale plaatje.

U hebt daarstraks al gezegd dat dit geen budgetneutrale hervorming is. Voor Groen was het van belang dat die hervorming wel budgetneutraal was, dat we gingen verschuiven in die tarieven, maar niet enkel gingen verlagen. Dit slaat een stevig gat in de begroting. Dat weet u ook. Op kruissnelheid zal het 139 miljoen euro per jaar zijn. Er zijn een aantal terugverdieneffecten, maar u zegt dat het uit de algemene middelen zal moeten komen. Wat zijn de algemene middelen? Dat is geen pot goud aan het einde van de regenboog, dat zijn middelen die ook via belastingen worden opgehaald. Er wordt dus een belastingverlaging aangekondigd, terwijl die op de andere kant gevoeld zal worden.

Dan kom ik tot de essentie, het derde luik. Waarom we zeggen dat we toch moeite hebben met deze hervorming, is dat we de indruk hebben dat als je een verlaging van die vlakke fiscale tarieven gaat doen bij een erfenis, dat veel gunstiger is voor

die grotere vermogens en dat de voorgestelde hervorming van erflasten op die manier eigenlijk niet tot een echte herverdeling leidt. En voor ons is het systeem van belastingen een principe van herverdeling van de rijkdom en de welvaart in Vlaanderen. Dit zal integendeel de kloof tussen arm en rijk zelfs nog kunnen vergroten.

De rest is uitvoerig in de commissie besproken, collega's, maar we wilden hier wel nog motiveren waarom we dit met Groen niet mee zullen goedkeuren.

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

Jos Lantmeeters (N-VA): Voorzitter, ik zal niet de hele discussie die we in de commissie hebben gevoerd, vandaag herhalen, maar ik wil wel enkele zaken benadrukken en tegelijk kort reageren op wat de heer Vandenbroucke en mevrouw Van den Brandt daarnet hebben gezegd.

Het is zeer belangrijk dat er nooit is aangekondigd, noch in het regeerakkoord, noch naderhand, dat het om een fundamentele hervorming zou gaan. Dan konden we waarschijnlijk wel spreken over 'historisch', minister. Ik wil het resultaat helemaal niet minimaliseren, maar er is nooit aangekondigd dat het een fundamentele hervorming zou zijn, wel dat het zou gaan om een belastingverlaging. Daar zijn we fier op, mevrouw Van den Brandt. Het is ook een regeling die ons volledig in regel stelt met de hervorming van het federale erfrecht, zoals het onlangs in het federale parlement is goedgekeurd.

Het is een heel logische stap, en daar zijn we blij om. Minister, u zult het straks ook herhalen, en daar hebt u gelijk in, dat het een logische verlaging is na de verlaging van de schenkbelasting, van de registratiebelasting en van de miserie-taks. Deze belastingverlaging kost inderdaad 139 miljoen euro rechtstreeks, zonder rekening te houden met terugverdieneffecten.

We moeten wel rekening houden met het volgende. De tarieven waren – daar zijn we het toch over eens – onredelijk hoog. De compensatie komt gedeeltelijk uit de fiscale regularisatie, maar komt ook door de mogelijkheid die het federaal parlement schept om te schenken via legaat aan de zijlijn. Er zal meer gebruik van worden gemaakt. Omdat dit nog altijd de tak blijft die het meest belast blijft, zal er altijd een terugverdieneffect zijn.

Wat zeer belangrijk is – dat hebben we in de commissie ook altijd herhaald –, is dat hoe lager de belastingen zijn, hoe minder nood er is om te ontwijken. Dit is een opmerking op de uitspraak dat er geen terugverdieneffecten zijn. Wel, er zullen dus terugverdieneffecten zijn. Als de belastingen hoog zijn, is er altijd een ontwijking, of tenminste de goesting om te ontwijken. Dat is de kritiek die ik heb op collega Vandenbroucke, die zegt dat het de mensen zijn die het meest hebben, die ontwijken. Lagere tarieven zullen zorgen voor minder ontwijking.

Onze fractie is altijd voorstander van een belastingverlaging, indien die past binnen het budgettair evenwicht. Daarstraks is al gezegd, hoewel dat daar niet op zijn plaats was, dat we in een budgettair evenwicht zitten. Van het moment dat er een budgettair evenwicht is, zijn we altijd voorstander van een belastingverlaging, zeker als die rechtvaardig is. Niemand kan toch ontkennen dat het afschaffen van een tarief van 65 procent voor de tweede zijlijn, zeer rechtvaardig is.

Mevrouw Van den Brandt, ik hoor u daarnet zeggen dat het in het voordeel is van de hogere inkomens of de rijkere vermogens. Wel, het invoeren van een belastingsschijf van de eerste 35.000 euro in de tweede zijlijn die nu wordt belast aan een tarief van 25 procent, is net in het voordeel van diegene die minder krijgt. Wanneer we kijken naar een vrijstelling op de woning die wordt geërfd door weeskinderen, is het zeer rechtvaardig. Dat is niet in het voordeel van de rijkere vermogens, maar net een tegemoetkoming aan diegene die het het meest nodig

heeft. Wanneer we kijken naar wat de langstlevende partner op dit ogenblik gaat krijgen, daar waar diegene die een gezinswoning heeft tot nu toe de gezinswoning zonder erfbelasting kon verwerven, dan kijken we nu naar degenen die alleen maar roerende middelen hebben. De eerste 50.000 euro is belastingvrij. Dat is zeer rechtvaardig en niet in het voordeel van de hogere vermogens.

Mijn fractie vindt het zeer belangrijk dat die hogere tarieven verdwijnen, dat de weeskinderen een voordeel krijgen, dat de langstlevende een voordeel krijgt.

We moeten dan ook kijken naar de Europese context. En dat is wat in de commissie vaak over het hoofd werd gezien, en wat vandaag evenmin ter sprake komt, ook niet in het voorstel, mijnheer Vandenbroucke, dat u lanceert. Kijk eens naar de Europese context. In talrijke landen is er geen erfbelasting meer. Er zijn er zo een tiental in Europa. In andere landen waar wel nog een erfbelasting is, zijn de vrijstellingen zeer hoog, tot 500.000, tot 400.000 euro. Kijk naar Nederland, kijk naar Duitsland.

We zetten een stap in de goede richting. We moeten Vlaanderen fiscaal concurrentieel op de kaart zetten. Staar niet alleen naar de eigen navel, maar kijk ook naar de omliggende landen. Dan zult u zien dat deze beperkte stap, die inderdaad 139 miljoen euro kost, er wel een is in de goede richting. Daar zijn we zeer blij over.

Mijnheer Vandenbroucke, destijds heb ik al op uw voorstel gereageerd. Ik zal mijn houding vandaag zeer kort herhalen. Uw voorstel om 250.000 euro belastingvrij te ontvangen – ik bekijk het dus inderdaad van de kant van de ontvanger – klinkt heel mooi. Ik denk echter niet dat u er dan zou komen met 139 miljoen euro. Als u iedereen gratis 250.000 euro laat krijgen, weze het door schenking, erfenis of legaat, dan opent u alle mogelijke deuren tot ontwijking. Dan zoeken we toch mensen die die 250.000 euro kunnen krijgen en die dat bedrag daarna eventueel zullen terugschenken.

U zult het ook met me eens zijn dat dit geen enkele oplossing biedt voor het probleem dat u aankaart, namelijk dat de mensen met een groter vermogen via legale of illegale weg een andere oplossing vinden om aan de erfbelasting te ontsnappen. Uw voorstel biedt geen enkele oplossing om ervoor te zorgen dat die vermogenden wel zullen betalen. U stelt dat ze dat dan wel zullen doen. Ik vind dat helemaal geen oplossing.

Mijnheer Vandenbroucke, mijn fractie is ook voorstander om de schenkbelasting lager te houden dan de erfbelasting. Waarom? Omdat in uw voorstel niemand geneigd zal zijn of de impuls heeft om vroeger, bij leven, al gelden te schenken. Die gelden blijven dan voor de economie immobiel. Mijnheer Vandenbroucke, u schudt van neen, maar ik knik van ja. Wij zijn er voorstander van dat men een impuls krijgt zodat de gelden sneller worden geschonken.

Minister, mijn fractie is wel tevreden met het voorliggende ontwerp van decreet. Toch wil ik nog enkele punten aanhalen die voor ons zeer belangrijk zijn, die vandaag niet op tafel liggen. We moeten echter rekening houden met de budgettaire beperking, en we hebben al een stap gezet, we gaan verder op die ingeslagen weg. Voor de toekomst zouden we aandacht willen vragen voor de alleenstaanden. We hebben het voorstel gedaan om de beste vriend aan te duiden, die zou kunnen erven volgens hetzelfde tarief dat geldt voor de rechte lijn.

Minister, samen met ons bent u voorstander van de afschaffing van de in-globoberekening. We hebben echter samen met u vastgesteld dat dat op dit ogenblik niet haalbaar is. We vinden dat jammer, maar we weten dat we die richting uitgaan. Eigenlijk hebben we al één stap gezet, namelijk door het bieden van de mogelijkheid voor de langstlevende om 50.000 euro te krijgen aan roerende goederen. Dat is een eerste stap in de richting van de afschaffing van de split. Wij

zijn daar voorstander van. Ik denk niet dat het nog van deze tijd is onderscheid te maken tussen roerend en onroerend bij de erfenis, zeker gelet op het feit dat op deze manier gezinswoningen nog altijd immobiel kunnen blijven omdat mensen naar het bejaardenhuis gaan en het huis niet willen verkopen omdat er dan een nadeel is bij latere erfenissen.

Mijnheer Schiltz, aangezien die punten voor mijn fractie belangrijk zijn, wilde ik ze nog even aanhalen, maar voor het overige zal ik u gelukkig maken door mijn toespraak nu af te ronden. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, ook wij zullen dit ontwerp van decreet en deze hervorming voluit goedkeuren en ondersteunen. Daar zijn heel wat redenen voor. Een heel belangrijke reden is in de eerste plaats dat we de implementatie van het nieuwe federale erfrecht hiermee veel kansen geven en mogelijk maken.

We weten allemaal dat de federale overheid heel hard aan dat nieuw erfrecht heeft gewerkt. De modernisering van het erfrecht geeft de erflater meer vrijheden, maar het spreekt voor zich dat de Vlaamse overheid hieraan moet meewerken door onze tariefstructuren hierop af te stemmen. Als we dat niet doen, zal de federale hervorming van het erfrecht dode letter blijven.

We weten allemaal dat we een veelheid aan nieuwe familievormen en complexere maatschappelijke realiteiten hebben. De mensen worden ouder en dergelijke. Het nieuwe federale erfrecht gaat hierop in, en als Vlaamse overheid volgen we. Dit is een mooi voorbeeld van de wijze waarop de beleidslijnen op verschillende bestuursniveaus op elkaar kunnen worden afgestemd.

We vinden het natuurlijk ook een goede zaak dat er een matiging van de tarifiering is voor verkrijgingen en dit vooral buiten de rechte lijn, maar ook in de rechte lijn. Het verschil in de tarifiering tussen de rechte lijn en de zijlijn werd door heel wat mensen als te groot beschouwd. De reden waar voornamelijk dat de tarifiering in alle zijlijnen zeer hoog was. Tijdens de discussies in de commissie en tijdens plenaire vergaderingen hebben we meermaals gezegd dat een tarief van 65 procent door iedereen als heel onrechtvaardig wordt beschouwd. We vinden het natuurlijk heel goed dat we hiermee met deze hervorming komaf maken.

We kunnen natuurlijk discussiëren over de vraag of de erfbelasting moet blijven bestaan. We weten allemaal dat de erfbelasting niet populair is, maar dat betekent niet dat ze onrechtvaardig is. De voorliggende hervorming heeft volgens ons een goede balans tussen de maatschappelijke bezorgdheden gevonden. Ik wil in dit verband heel graag nog naar enkele specifieke elementen verwijzen.

Het zal niemand verwonderen dat ik de flexibele erfenissprong expliciet vermeld. Die erfenissprong maakt de vermogenstransfer naar een jongere generatie gemakkelijker. Mensen zijn ouder als ze sterven en dus ook ouder als ze van hun ouders erven. De jongere generatie kan dat duwtje in de rug veel beter gebruiken. De federale overheid heeft die erfenissprong enkele jaren geleden door middel van de verwerping mogelijk gemaakt. Het nieuwe erfrecht creëert nog meer mogelijkheden. De federale erfenissprong die in 2013 is georganiseerd, is absoluut een alles-of-nietskwestie. We zien dat hier heel weinig gebruik van wordt gemaakt. Met de flexibele erfenissprong, die we nu door middel van de vrijstelling van schenkbelasting mogelijk maken in Vlaanderen, maken we de federaal ingestelde erfenissprong veel socialer en dat vinden we heel goed. Wat in dit verband vaak niet wordt vermeld, is dat we op die manier meer mogelijkheden creëren voor stief- en zorggrootouders om bij stief- en zorgkleinkinderen aan hetzelfde tarief een nalatenschap of een gedeelte van een nalatenschap te laten toekomen.

We ondersteunen ook de maatregelen voor de langstlevende echtgenoot. De vrijstelling van de gezinswoning bestaat al een tiental jaren en is een goede zaak, maar niet iedereen kan hiervan genieten. We ondersteunen dan ook de vrijstelling op roerende goederen.

Mevrouw Van den Brandt, ik heb de aftopping van de hoogste belastingschijven al vermeld. Ik wil heel expliciet stellen we heel sterk achter de bijkomende belasting-schijf in de zijlijn staan. Een tarief van 25 procent voor bedragen tot 35.000 euro betekent niet enkel dat we een lager tarief hebben voor de mensen die in de schijf terechtkomen waarvoor ze 65 procent moeten betalen, maar ook dat iedereen die in de zijlijn een kleiner bedrag erft tenminste van een tariefverlaging kan genieten.

Mevrouw Van den Brandt, verder hoorde ik u zeggen dat Groen voor een hervorming is, maar dat die helemaal budgetneutraal moet zijn. Ik weet niet hoe men dat kan doen zonder bepaalde tarieven aan de andere kant te verhogen. Ik heb daarrond geen voorstellen van u gehoord. De tarieven zijn voor heel wat gevallen al zo hoog, dat er geen mogelijkheden tot verhogen zijn, integendeel, en dat wensen wij daarenboven absoluut niet.

Wij staan achter deze hervorming. De schaal en de omvang van de hervorming vinden we op dit moment gepast. We weten dat er nog nieuwe hervormingen zullen komen in de toekomst, maar het is voor ons zeker een stap in de goede richting, met oog voor de huidige budgettaire realiteit.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: De collega's van de meerderheid hebben voldoende onderstreept dat dit ontwerp beantwoordt aan de twee bedoelingen die we hadden: ten eerste, een afstemming op het federale erfrecht. Ik denk dat we daar goed in zijn geslaagd. Deze hervorming gaat trouwens ook in op dezelfde dag als de hervorming van het federale erfrecht, op 1 september. Vandaar dat we dit nog voor het reces goedkeuren. Ten tweede, een matiging en een belastingverlaging. Mevrouw Van den Brandt, ik ben in de eerste plaats heel trots dat we een belastingverlaging invoeren. Blijkbaar heeft Groen het wel heel moeilijk met belastingverlagingen, want als het over andere zaken gaat, dan kan men niet gul genoeg zijn met het uitdelen van middelen. De erfbelastingverlaging, zeker al wat de tarieven in de zijlijn betreft, die tot 65 procent gaan, waarmee we een start maken en waarmee we een belastingverlaging hebben van 140 miljoen, wat 10 procent betekent van de totale geschatte inkomsten van de erfbelasting, is inderdaad significant. Ik merk dat men daar bij de oppositie, in mindere mate bij sp.a, maar zeker bij Groen, last van heeft, want ze moet gecompenseerd worden. Mevrouw Van den Brandt, u bent er zich te weinig van bewust dat het hier gaat over gewone mensen, die ook onder de erfbelasting vallen. Het gaat niet altijd over miljoenen, het gaat over gewone mensen die tot 65 procent betalen op iets wat ze krijgen van iemand die toevallig geen familie, of heel verre familie, is. Die bedragen zijn ongelooflijk. Als u dan zegt dat we een aantal belastingen moeten verhogen – ik heb uw collega Rzoska dat horen zeggen in de commissie – dan vraag ik u: waar wilt u dan die belastingverlaging compenseren? Waar wilt u dan die belastingen verhogen? Bij wie? Waar gaat u dat halen? Ik ben daar heel eerlijk in: ik ben er trots op dat de Vlaamse Regering beslist om belastingen te verlagen.

Er is inderdaad nog heel wat werk. We hebben een aantal zaken gedaan. Ik ga ze niet meer herhalen. We hebben ook de ontwijkingsmechanismen aangepakt, mijnheer Vandenbroucke. Er is een verplichte registratie van buitenlandse akten, er is een aanpak met antimisbruikbepaling, er is een verlenging van de verdachte periode. Er zijn dus ook een aantal achterpoortjes aangepakt, en u weet dat zeer goed. Ik heb daar trouwens uitgebreid op geantwoord in de commissie. Het is niet zo dat we de superrijken de staat maar laten bedotten. We pakken dat aan.

We hebben daar zelfs nog af en toe discussies over binnen de meerderheid. Over de verrekeningsbedingen heb ik met de heer Lantmeeters een debat gevoerd. Immers, volgens een aantal mensen gaan wij te ver in het aanpakken van een aantal zaken. Dan hebt u natuurlijk gezegd dat u een betaalbaarder en beter voorstel zou doen. Ik ga het niet allemaal herhalen, maar het was een mooie theoretische oefening waarvan ik in de commissie heb aangetoond dat ze helemaal op drijfzand was gebaseerd en dat, als we dat voorstel zouden uitvoeren, het pas een serieuze krater in de Vlaamse begroting zou slaan, die op geen enkele manier zou kunnen worden opgevangen.

We zijn heel tevreden. Dit is zeker geen druppel op een hete plaat. Het is een belastingverlaging die een belastingverlaging is. Als minister van Financiën hoop ik dat de volgende Vlaamse Regering nog verder gaat in het verminderen van die te hoge tarieven in de zijlijn. We gaan de tarieven van 65 procent schrappen, we gaan een nieuw tarief invoeren van 25 procent, wetende dat de gemiddelde erfenis in die categorie ongeveer 30.000 euro is.

Dat betekent dat heel veel Vlamingen deze belastingverlaging concreet zullen voelen. De globalisering in de zijlijn is effectief nog altijd een doorn in het oog, maar het was budgettair nu niet haalbaar om dat aan te pakken. Er ligt nog werk op de plank. De volgende regering kan daar ook werk van maken. Ik ben alleszins blij met deze eerste aanzet, die significant genoeg is om er trots op te zijn.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1584/1)

– *De artikelen 1 tot en met 14 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs, het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding, het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

– **1585 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs, het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding, het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Het is zeker niet mijn bedoeling om de bespreking in de commissie over te doen. Een elftal maatregelen moeten het M-decreet, zoals het nu is, bijsturen.

Er zijn goede maatregelen bij en maatregelen waar we ons veel moeilijker kunnen in vinden. U beloofde in de commissie dat één van de belangrijkste bezorgdheden opgelost zou worden, maar we kregen gisteren toch nog een brief die was ondertekend door heel wat scholen uit Oost-Vlaanderen, over de ondersteuning van kinderen met specifieke behoeften, die volgens het rugzakprincipe worden gesubsidieerd en specifieke ondersteuning krijgen als voorafname op de algemene en bredere ondersteuning waarin voorzien is via het M-decreet.

Minister, daar is nog steeds zeer grote onduidelijkheid over. Er is een verhoging van het aantal kinderen in heel Vlaanderen dat vanuit het buitengewoon onderwijs les zal volgen in een inclusieve context. Dat is bekeken door uw diensten. Het gaat om 75 procent meer leerlingen, maar die verspreid zitten over scholen en over netten. Er is een ongelijkheid, want in sommige scholen is er een toename van het aantal kinderen in die situatie met 100 procent of zelfs 120 of 300 procent, en in andere scholen is er een daling. Toch zijn die middelen verdeeld a rato van die 75 procent Vlaanderenbreed. Het is dan aan scholen om onderling te kijken hoe die middelen kunnen worden overgedragen. Dat blijkt een bijzonder moeilijke oefening, en het zorgt voor heel veel frustratie in het veld. Netwerken die een stijging zien van kinderen, maar waar de middelen niet volgen, moeten ouders nu opnieuw in het ongewisse laten en kunnen geen duidelijkheid verschaffen. Een week voor de vakantie zitten de directies met de handen in het haar en is er grote ongerustheid. Dat lijkt wel een constante met het M-decreet. De directies hebben tijdens de vorige vakantie allerlei inspanningen gedaan om koste wat kost zoveel mogelijk zekerheid te geven. Ze dachten wellicht dat ze dit jaar een beetje van hun vakantie zouden kunnen genieten, maar we zitten opnieuw met een gelijkaardige situatie.

Minister, u beloofde in de commissie dat het opgelost zou worden, dat er zeker geen uren ondersteuning verloren zouden gaan, en dat er voor iedereen een minimum aan ondersteuning zou kunnen komen. Als hiervoor geen oplossing in de maak is, gaan we wat voorligt zeker niet steunen.

– *Wilfried Vandaele, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Collega's, minister, ik wil even de tijd nemen om dit ontwerp van wijzigingsdecreet naar voren te brengen. Sinds 1 september 2017 is het M-decreet van toepassing in het onderwijs. Daardoor kunnen leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften les volgen in het gewoon onderwijs, met ondersteuning uiteraard. Daarom probeer ik hier in het Vlaams Parlement, als gewezen zorgcoördinator, samen met mijn fractie, de bezorgdheden van het veld zo goed mogelijk te vertolken. Die bezorgdheden waren er en zijn er nog altijd.

Een jaar geleden – ik herinner het mij als gisteren – stonden we voor de invoering van het nieuwe ondersteuningsmodel. Het afgelopen schooljaar was daarvoor een belangrijk maar hectisch jaar voor het M-decreet. Ik wens dan ook van de gelegenheid gebruik te maken om alle scholen, directies, leerkrachten, zorgcoördinatoren en ondersteuners uitdrukkelijk te bedanken voor hun enorme inzet om een succes te maken van het nieuwe ondersteuningsmodel. Ze hebben op korte tijd zo goed mogelijk geprobeerd om zoveel mogelijk leerlingen optimaal te

begeleiden, ondanks het gegeven dat – tot mijn grote frustratie en spijt – veel ondersteuningsnetwerken vanuit hun koepel opnieuw samengesteld moesten worden waardoor kostbare netoverschrijdende samenwerkingen teloor zijn gegaan. Toch liet men zich hierdoor niet uit het veld slaan en heeft men zich meer dan 100 procent ingezet om dit tot een goed verhaal te maken.

Vandaag ligt het ontwerp van wijzigingsdecreet voor. Dat is zeer goed nieuws. De afgelopen schooljaren bleek immers dat het M-decreet vaak ver weg stond van de realiteit. Wij hebben altijd gezegd: gewoon onderwijs als het kan, buitengewoon als het nodig is. Met dit ontwerp van wijzigingsdecreet zetten we opnieuw een stap dichterbij die realiteit, want leerlingen zullen enerzijds sneller terug naar het buitengewoon onderwijs kunnen schakelen wanneer dit nodig is. Ook zullen kinderen met leerstoornissen die les volgen in het type basisaanbod zonder een nieuw verslag in dit type kunnen blijven wanneer dit nodig blijkt te zijn, omdat de overstap naar het gewone onderwijs nog te moeilijk is. Hierdoor kan het buitengewoon onderwijs de focus opnieuw op het kind leggen, dat nog altijd centraal moet staan met zijn mogelijkheden.

Aan de andere kant is het ook goed dat de voorwaarde wordt geschrapt om negen maanden te moeten verblijven in het buitengewoon onderwijs vooraleer men in aanmerking kan komen voor de opmaak van een gemotiveerd verslag. We kijken naar de noden van de leerling en bepalen dan de ondersteuning.

Daarnaast is het belangrijk dat we maatregelen hebben genomen om de overstap naar het gewoon onderwijs van een personeelslid dat in het buitengewoon onderwijs is aangesteld, te faciliteren.

Maar, mevrouw Meuleman, ik hoor uw opmerkingen, we zijn er nog niet. Voor de ondersteuning van de kleine types, waar u terecht naar verwijst, namelijk type 2-kinderen, met een verstandelijke beperking, type 4-kinderen, met een motorische beperking, type 6-kinderen, die blind zijn, en type 7-kinderen, die doof of slechthorend zijn, is een open-endfinanciering vastgelegd. Toch zijn er nog heel veel bezorgdheden over dat rugzakprincipe. Wij moeten heel goed opvolgen hoe deze leerlingen geteld worden en waar de middelen moeten terechtkomen. Ook wij vinden dat dit een één-op-ééngegeven moet blijven.

Minister, dit en verschillende andere zaken in dit ontwerp van decreet moeten nog worden uitgewerkt en bekrachtigd via een besluit van de Vlaamse Regering. We rekenen erop dat dit op een juiste wijze zal gebeuren en dat u snel duidelijkheid zult scheppen voor de verschillende actoren. We krijgen nog altijd heel veel bezorgdheden van scholen over de middelen en de toewijzing ervan. We weten niet altijd heel goed waar ze blijven hangen en of ze functioneel worden ingezet. Een transparant kader over de inzet van de middelen is echt belangrijk.

Als we expertise opbouwen, bijvoorbeeld via de interventieteams om leerlingen met gedragsstoornissen te begeleiden, moet die expertise Vlaanderenbreed worden ingezet.

Collega's, we blijven het M-decreet nauwgezet opvolgen en de bekommernissen ter harte nemen. Dit wijzigingsdecreet is daarin een eerste cruciale stap. Zoals in het regeerakkoord staat, hebben we er ons allemaal toe verbonden om "het decreet betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften uit te voeren en verder bij te sturen waar nodig."

Wat er nu voorligt, kunnen wij als N-VA-fractie dus volledig ondersteunen, wetende dat het werk nog niet ten einde is en dat er nog zaken zijn die nauwkeurig opgevolgd moeten worden, onder meer via de besluiten die de Vlaamse Regering nog verder zal moeten uitwerken. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Dank u wel, voorzitter. Minister, ik zal zeker en vast niet alles herhalen wat we in de commissie al naar voren hebben gebracht. We hebben tijdens de commissie een zeer boeiende bespreking gehad van de wijzigingen aan het M-decreet. Ik wil enkel kort vanuit onze fractie nog benadrukken dat wij de bijstellingen positief vinden, omdat de visie op handicap dankzij die elf maatregelen van de wijzigingen, niet wijzigt en dat er ook niet geraakt wordt aan de uitgangspunten die we genomen hebben bij de goedkeuring van het M-decreet.

De maatregelen die genomen worden, de wijzigingen die worden aangebracht aan het M-decreet, zijn positief. Ik zal er enkele noemen die we toch wel belangrijk vinden.

Een eerste belangrijke positieve maatregel is dat er beter gefaciliteerd wordt dat personeel een overgang kan maken van buitengewoon naar gewoon onderwijs. Een tweede belangrijk element dat we terugvinden in de bijstelling van het M-decreet, is dat er in de toekomst geen medische diagnose meer nodig is voor een gemotiveerd verslag. Een derde positief element is de open-endfinanciering voor de kleine types. Een belangrijke wijziging, die we eigenlijk al vroegen bij de goedkeuring van het M-decreet en die nu eindelijk wordt voorgelegd en goedgekeurd, is de voorwaarde die geschrapt wordt om eerst negen maanden in het buitengewoon onderwijs te hebben doorlopen vooraleer er gebruik gemaakt kan worden van extra ondersteuning in het gewoon onderwijs.

Het schrappen van de IQ-grens voor type 2 kunnen we zeker ondersteunen. Het is bij de goedkeuring van het M-decreet vorige legislatuur al aan bod gekomen, dat het eigenlijk niet wenselijk is om dat te gebruiken. Het is dus positief dat dit geschrapt wordt. Belangrijk is natuurlijk dat we wel een nauwkeurige monitoring doen, zodat we de effecten ervan zeer goed kunnen opvolgen en in de toekomst de nodige bijstellingen kunnen doen.

Belangrijk is dat bij het toepassen in de toekomst van de mogelijkheid dat er een voorlopig verslag bij een vermoeden van een gedragsstoornis opgemaakt kan worden, dat dit altijd samengaat met een handelingsgericht diagnostisch traject, om te voorkomen dat dit eigenlijk niet op een zeer degelijke en weldoordachte manier kan gebeuren. Dus het is positief dat dit eigenlijk heel duidelijk opgenomen is in het decreet.

– Jan Peumans, voorzitter, treedt als voorzitter op.

Wij hebben in de commissie onze bezorgdheid uitgedrukt met betrekking tot het type basisaanbod. Daar is heel duidelijk gebleken bij de evaluatie van het M-decreet dat een duidelijke oriëntatie in het basisaanbod nodig is. De bijstelling die we doen, is positief. Minister, ik denk echter wel dat het cruciaal is om het basisaanbod in de toekomst zeer nauwgezet op te volgen en erover te waken dat het handelingsgericht werken, dat nodig is vanuit die typologie om het gewoon onderwijs te ondersteunen, dat die professionalisering in het basisaanbod versterkt kan worden. Vandaar de uitdrukkelijke vraag om in de toekomst blijvend in te zetten op de professionalisering, niet enkel en alleen in het gewoon onderwijs, maar ook in het buitengewoon onderwijs, met bijzondere aandacht voor het basisaanbod, omdat het toch wel een heel belangrijk type is dat ondersteuning aanbiedt aan de meeste leerlingen die in het gewoon onderwijs ondersteuning nodig hebben.

Tot slot willen we benadrukken dat we het vanuit onze fractie ook heel belangrijk vinden dat er zo vlug mogelijk werk gemaakt wordt van de overgangsmaatregel, die nodig is in het kader van de type 2's, de ondersteuningsnetwerken. We weten dat u zeer ijverig aan de slag bent om daar de problematiek op te lossen en

ervoor te zorgen dat de scholen zo snel mogelijk duidelijkheid hebben in de ondersteuning die ze kunnen aanbieden, zodat ze daar ook heel transparant over kunnen communiceren naar de ouders. Ook dat willen we zeker vandaag nog meegeven: dat wij hopen dat u dat zo vlug mogelijk kunt finaliseren.

Verder vinden we echter dat de bijsturingen die gebeuren, positieve stappen vooruit zijn. Het decreet verdient verdere opvolging, ook in de toekomst. Het is een heel belangrijk onderwijsdecreet omdat het eigenlijk de ondersteuning betreft die de meest kwetsbaren nodig hebben, en dat verdient toch wel bijzondere aandacht. Er gebeurt vandaag echter reeds heel veel positief werk in heel veel scholen. Daar mogen we vandaag ook nog eens de aandacht op vestigen. Daarom staan wij zeer positief ten opzichte van de verdere uitvoering en de verdere opvolging van het M-decreet.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik dank de leden voor de geëngageerde tussenkomsten. Ik zal ook niet zelf alle maatregelen opnieuw voorstellen die in het ontwerp van wijzigingsdecreet zitten. Het klopt dat we bij de start van de regering hebben gezegd dat we inzake het M-decreet, dat eind vorige legislatuur is goedgekeurd, na een paar jaar zouden bekijken op welke wijze we een aantal verbeteringen zouden kunnen doorvoeren. Dit ontwerp van wijzigingsdecreet geeft vorm aan een aantal van die verbeteringen.

Een aantal leden hebben nog wat zorgen geuit, zorgen die door mij uiteraard worden gedeeld, omdat het van belang is dat er heel snel duidelijkheid komt. Mevrouw Meuleman, ik zal proberen die nu te geven, nog niet in harde valuta, maar wel de principes waarop elke school zal mogen rekenen op 1 september. Ik denk dat het van belang is dat we daar snel duidelijkheid over krijgen.

Geachte leden, en in het bijzonder mevrouw Meuleman, ik wil toch eventjes aangeven vanwaar we komen. Mevrouw Krekels, u had het over middelen die ergens blijven hangen. Dat ruikt een beetje naar een beschuldiging, en ik ben het daar eigenlijk niet mee eens. Ik wil toch melden van welke toestand we komen. U weet dat het vroeger zo was dat kinderen die het gewone curriculum volgden met een gemotiveerd verslag, als ze doof of motorisch gehandicapt waren 2 uur per week gedurende twee jaar ondersteuning kregen, en dat blinde kinderen 4 uur ondersteuning kregen gedurende de hele schoolloopbaan. Kinderen met een aangepast curriculum in het gewoon onderwijs, dus kinderen met een verslag, kregen 5,5 uur gedurende de hele schoolloopbaan als ze een mentale beperking hadden, en dove, blinde of motorisch gehandicapte kregen 4 uur per week gedurende de hele schoolloopbaan. We hebben bij de invoering van het M-decreet alle gon-middelen bevroren, dus de school kreeg op dat moment een enveloppe waarmee ze kinderen moest begeleiden, en dat was gebaseerd op het aantal leerlingen dat ze in 2014 had begeleid. Bij de invoering van het ondersteuningsmodel vorig schooljaar hebben we een enveloppe voor scholen van kleine types vastgeklikt op basis van de telling van 1 oktober 2016. Er werden 6362 leerlingen effectief ondersteund, maar in onze databanken zitten 10.254 kinderen met een toegangsticket. Dat komt natuurlijk door de manier waarop de maatregelen vroeger geconcipieerd waren, beperkt in de tijd, zoals dat heet. We hebben echter beslist dat alle leerlingen met een gemotiveerd verslag wier recht al was opgebruikt, zich opnieuw mochten aanmelden. Het is dus perfect normaal dat je veel meer aanmeldingen hebt dan vroeger, want vroeger was het na 2 jaar gedaan. De grootste kritiek die ik vroeger kreeg, was dat dat toch zeer unfair is dat je je recht dan kwijt bent: 2 uur ondersteuning gedurende 2 jaar, en het is gedaan. Dat is ook de reden waarop we nu die kleine types er opnieuw uit halen en zeggen dat die opnieuw open-end worden. Dat geeft ons de mogelijkheid om aan elk kind dat dat nodig heeft, gedurende de hele schoolloopbaan ondersteuning te geven.

Vanaf 1 september 2019, dus niet dit jaar, maar het jaar erna, wordt dat volledig open-end, maar nu moeten we dat allemaal juist zetten, en dat vraagt wat tijd. Wat zijn de principes die we nu hanteren? Hoe gaan we nu de bijkomende budgetten geven? Alle scholen hebben nu immers op basis van de totalen al twee derde van de budgetten gekregen, maar een derde moet nog worden uitbetaald, vanaf het begin van het schooljaar. We zullen ervoor zorgen dat van alle leerlingen die het gewone curriculum kunnen volgen, de dove en motorisch gehandicapte leerlingen 2 uur ondersteuning krijgen en de blinde en slechtziende kinderen, dus type 6, 4 uur. Van de leerlingen die een aangepast curriculum volgen in het gewoon onderwijs, zullen alle blinde, dove en motorisch gehandicapte leerlingen 4 uur ondersteuning per week krijgen. Enfin, niet de kinderen, maar de scholen zullen die ondersteuning krijgen. De kinderen met een mentale beperking, dus type 2 inclusief onderwijs, krijgen 5,5 uur.

We berekenen nu op basis van al die kinderen hoeveel middelen er naar de school gaan en de school moet dan uiteraard samen met het CLB kijken op welke manier die ondersteuning wordt ingezet.

Dit is een overgangsmaatregel voor één jaar om dan het volgende schooljaar te komen in het echte open end waarbij men ondersteuning kan geven op maat van het kind. Maar we moeten natuurlijk ergens starten.

Het grote verschil met vroeger is dat er geen beperking meer is op de jaren, dat we dus alle kinderen die het nodig hebben, ondersteuning geven. Daar moet dan ook budget voor worden vrijgemaakt en dat hebben we binnen de regering bekeken. De berekening hoe die ondersteuning er zal uitzien, waar de kinderen schoollopen, over welke types het gaat, hebben we door de molen moeten laten draaien om te bekijken wat dat betekent voor 1 september.

Dat besluit moet nog worden goedgekeurd door de Vlaamse Regering, bedoeling is om dat nog voor het reces te doen. Maar de principes liggen vast en daarop zullen we ons baseren om de ondersteuning goed te keuren. Dat moet ook nog worden voorgelegd aan de Inspectie van Financiën en er moet nog een begrotingsakkoord voor komen. Ik hoop op die manier de scholen wat gerust te stellen.

Er moet me wel nog iets van het hart. Mevrouw Krekels had het daarnet over de zo noodzakelijke samenwerking en over de ondersteuningsnetwerken en de manier waarop die werken. Wat me hier zwaar te moede is, is dat de scholen die me nu brieven, geschreven hebben dat het toch wel belangrijk is dat men ook aan tafel gaat zitten en dat wordt bekeken hoe die expertise kan worden gebundeld, zeker de expertise over bijvoorbeeld type 2. Die is niet wijdverspreid en zit beperkt op een aantal plaatsen. Wanneer men niet de bereidheid heeft om over de oever te gaan en die expertise samen te leggen, dan is dat eigenlijk tegen het belang van de kinderen in Vlaanderen.

Ik heb ook gezien dat die brief vooral komt uit één regio. Iedereen kent het probleem in die regio. Wanneer men daar goed zou samenwerken, zou dat tegen 1 september geen probleem mogen zijn.

We zullen ook in het besluit opnemen dat er moet worden samengewerkt omdat het voor al die kleine types gaat over een expertise die we Vlaanderenbreed moeten inzetten maar die echt maar op een beperkt aantal plaatsen te vinden is.

Ik hoop dat dit een helder kader is waarmee we aan de slag willen gaan. De brieven zullen uiteraard later volgen en de middelen zullen worden uitbetaald, maar ik hoop op die manier een bestaande zorg te hebben weggenomen.

Mijn administratie heeft de voorbije weken duizenden schooldirecteurs van Vlaanderen gezien, we hebben daarbij ook de wijzigingen aan het decreet aangekondigd en

behalve de terechte opmerking van mevrouw Meuleman dat daar nog duidelijkheid over moet komen, heb ik het gevoel dat daar wat rust komt. Men ziet dat we proberen om daar waar de weg naar inclusie een beetje te snel ging, soelaas te bieden, ook met de nieuwe maatregelen. Ik hoop dat dit effectief wat rust kan brengen want het onderwijs heeft er totaal geen baat bij als er onrust is of als er ongelukkige ouders zijn omdat hun kind wel of niet naar het buitengewoon onderwijs kan gaan. We moeten, en dat is een gezamenlijk adagium, proberen ervoor te zorgen dat kinderen zeker naar het gewoon onderwijs kunnen gaan, zeker wanneer dat kan, maar wanneer dat niet kan, dan is het buitengewoon onderwijs een uitstekende zaak.

Gisteren was ik op de eerste uitreiking van de diploma's van jongeren die in West-Vlaanderen duaal leren hebben gevolgd: het vijfde of zesde middelbaar of het zevende specialisatiejaar. Ik heb daar een aantal emotionele reacties gezien van ouders wier kind gedurende een aantal jaren buitengewoon onderwijs heeft gevolgd, vervolgens gewoon onderwijs heeft gevolgd en nu met succes een traject aflegt in het duaal leren. Ik zou het dan ook onheus vinden om het buitengewoon onderwijs een depressie aan te praten of het te beschouwen als tweederangsonderwijs. Ook ons buitengewoon onderwijs kan zeer emanciperend zijn ten aanzien van kinderen en ik vind het fantastisch om dan de trots en de vreugde te zien wanneer de diploma's worden uitgereikt.

Dus laat ons vooral proberen de polemiek tussen dat gewoon en dat buitengewoon onderwijs te stoppen. En laat ons er vooral voor zorgen dat beide elkaar bevruchten en versterken. Want ze hebben beide, het gewoon en het buitengewoon, een schitterende expertise om onze leerlingen in Vlaanderen sterker te maken. (*Applaus bij de meerderheid*)

Voorzitter, ik zie dat mijn lieve collega Ann Brusseel hier aanwezig is, met haar schattige dochter waarover we al zoveel hebben gehoord in de commissie Onderwijs. Dus, Ann, en ook uw lieve dochter, merci om haar eens te tonen in het echt. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik ben blij dat er dan toch een oplossing in de maak is. Rijkelijk laat alweer. We moeten niemand een depressie aanpraten, noch het buitengewoon onderwijs, noch het gewoon onderwijs. Maar het is dan ook nodig dat er voldoende zekerheid en stabiliteit is. En die was er opnieuw niet.

Ik begrijp de ongerustheid. Ik vind het goed dat u zegt dat er moet worden samengewerkt, dat dat een vereiste zal zijn en dat u dat in uw besluit zult zetten. Dat mag van mij, ik ben daar voorstander van. Maar het moet ook mogelijk zijn om regionaal samen te werken. En op dit moment was het zo dat je met hele regio's zat waarin er onvoldoende ondersteuning was. Dan kun je ook geen solidariteit uitoefenen en dan was het ook niet mogelijk om tot goede oplossingen te komen. En dan komt het weer op de kap van de directies terecht, die overdreven creatief moeten zijn om tot iets haalbaars te komen.

Ik heb in de commissie voorbeelden aangehaald van ondersteuningsnetwerken. En dat was dan absoluut geen minimum. Sommige leerlingen kwamen uit op een half uur ondersteuning in de week. Dat is nog veel minder dan de twee uur die aanvankelijk gepland was.

Dus als u inderdaad nu al die garantie kunt geven aan de scholen dat er in september toch een minimumpakket aan ondersteuning per leerling zal zijn, zal dat een grote geruststelling zijn, waarmee de directies de vakantie kunnen ingaan. Mocht er geen oplossing geweest zijn, zou ik zeker tegenstemmen en zou ik mijn onthouding van in de commissie in een tegenstem hebben omgezet. Maar er ik

denk dat we ons dan toch kunnen onthouden, omdat er inderdaad stappen vooruit zijn gezet, maar we het toch niet met alles eens zijn.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister Crevits, ik heb een hele korte vraag, waarmee ik graag duidelijkheid wil creëren tussen de verschillende ondersteuningsnetwerken. Is het eventueel mogelijk om aan te geven hoeveel kleine types leerlingen er zijn binnen welk ondersteuningsnetwerk? Hoeveel middelen krijgt welk ondersteuningsnetwerk daarvoor? Zo kunnen ze van elkaar weten wie wat heeft. Dan is die transparantie er en kunnen we ten minste antwoorden: de middelen zijn niet bij u, maar het kind zit nu bij u en het zit in dat ondersteuningsnetwerk. Dat zou handig zijn. Want voor de leerlingen van de kleine types geldt het rugzakprincipe. Dat mogen we niet vergeten. Het hangt aan de leerling.

Minister, kan er ook duidelijkheid komen over welke documenten er nu al of niet door een school gewoon onderwijs moeten worden voorgelegd aan een CLB, aan een multidisciplinair overleg, een ondersteunersnetwerk, om een kind al of niet door te verwijzen. Want daarover bestaat er ook heel veel onrust. Mensen moeten dubbele papieren, aparte vragenlijsten invullen. Ze zeggen: 'Als we dat niet doen, dan krijgen we geen ondersteuning. We kunnen dus niet anders.' U zei dat er niet veel opmerkingen op gekomen waren. Maar kunt u daarover duidelijkheid geven?

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Daniëls, we hebben geen telling gedaan wie welke leerlingen begeleidt om hen te doen samenwerken. Wat hebben we gedaan? We hebben hetzelfde mechanisme gebruikt als het mechanisme dat we hebben gebruikt bij de voorafnames. Vanaf de definitieve open-end in 2019, dus volgend schooljaar, kunnen we naar het nieuwe toekenningsmechanisme kijken. Maar nu moesten we zorgen voor een overgangsmaatregel, waardoor het op dezelfde wijze is gebeurd.

Maar de scholen kleine types krijgen hun middelen rechtstreeks. Dat heeft dus niks te maken met de ondersteuningsnetwerken. De meeste scholen zitten uiteraard in een netwerk, maar zij krijgen zelf de middelen en zij weten perfect welke leerlingen ze waar begeleiden. Het is dus niet zo dat die middelen in een ondersteuningsnetwerk zitten en dat ze van daar komen. Zij krijgen ze rechtstreeks. Zij weten welke kinderen waar zitten. Wij weten dat ook, het staat in de databanken. Maar de middelen gaan nu en zullen in de toekomst ook altijd naar hen blijven gaan.

Twee, wat de papieren betreft, dat is iets dat mij in onderwijs globaal bekommert. Wij hebben een duidelijk uitvoeringsbesluit gemaakt over wat er nodig is. Wij hebben gezegd: de modellen over hoe jullie dat doen, mogen worden uitgewerkt door de CLB's samen.

Ik merk dat de ene school in vergelijking met de andere school andere regels maakt. Wij hebben al brieven gestuurd naar de scholen met wat er nodig is en wat er niet nodig is. Als het nodig is, kan ik het nog eens doen, dat is geen enkel probleem.

Het is iets wat er vrij moeilijk uitgeraakt. Men denkt soms een extreme verantwoordingsdrang opgelegd te krijgen, maar niet van de overheid. U was er ook bij toen het decreet is goedgekeurd: wij hebben een zo groot mogelijke vrijheid gegeven om zoveel mogelijk het veld te laten beslissen wat het beste is voor het kind en dit zo weinig mogelijk vanuit Vlaanderen te sturen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1585/3)

– De artikelen 1 tot en met 57 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**ONTWERP VAN DECREET betreffende de overname van de sectoren psychiatrische verzorgingstehuizen, initiatieven van beschut wonen, revalidatieovereenkomsten, revalidatieziekenhuizen en multidisciplinaire begeleidingsequipes voor palliatieve verzorging
– 1588 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende de overname van de sectoren psychiatrische verzorgingstehuizen, initiatieven van beschut wonen, revalidatieovereenkomsten, revalidatieziekenhuizen en multidisciplinaire begeleidingsequipes voor palliatieve verzorging.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1588/1)

– De artikelen 1 tot en met 114 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van diverse bepalingen van het Provinciedecreet van 9 december 2005
– 1611 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen van het Provinciedecreet van 9 december 2005.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

Is minister Homans in de zaal aanwezig? Vraagt u het woord?

Minister Liesbeth Homans: Neen, maar voorzitter, ik ben al ongeveer vijf uur aanwezig in de zaal.

De voorzitter: Kunt u nog eens herhalen wat u zei?

Minister Liesbeth Homans: Dat ik niet wens tussen te komen.

De voorzitter: De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1611/1)

– De artikelen 1 tot en met 229 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 6 van het decreet van 28 maart 2014 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Toegankelijk Vlaanderen in de vorm van een private stichting – 1616 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van artikel 6 van het decreet van 28 maart 2014 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Toegankelijk Vlaanderen in de vorm van een private stichting.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Omdat de minister hier al zo lang is, zal ik het kort houden. Het doel is eigenlijk gewoon een en ander in orde stellen met het decreet Deugdelijk Bestuur. Onze fractie heeft een kleine opmerking die straks een van de onthoudingen zal verklaren. We hadden het een goede kans gevonden om een percentage van mensen met een handicap verplicht op te nemen in de raad van bestuur. Nu is het een engagement, maar het is niet verankerd of verplicht en dat vinden we jammer.

De voorzitter: Wenst u te reageren, minister?

Minister Liesbeth Homans: Bij de voorstellen die moeten worden gedaan voor de bestuurders, kan natuurlijk altijd iemand met een beperking worden voorgedragen. Het is niet bij voorbaat uitgesloten.

De voorzitter: De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1616/1)

– De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ROUWHULDE

De voorzitter: Dames en heren, mag ik vragen om even recht te staan in verband met het uitspreken van een rouwhulde naar aanleiding van het overlijden van onze vroegere collega, mevrouw Marleen Van den Eynde.

Dames en heren, op 25 juni 2018 overleed op 52-jarige leeftijd ere-Vlaams volksvertegenwoordiger Marleen Van den Eynde.

Mevrouw Marleen Van den Eynde zetelde in onze assemblee voor de kieskring Antwerpen van 1999 tot 2014. Ze sloot zich aan bij de Vlaams Belang-fractie.

Ze maakte zich vooral verdienstelijk als vast lid van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed en van de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken. Ze nam ook deel aan de werkzaamheden van de commissie ad hoc Versnelling Maatschappelijk Belangrijke Investeringsprojecten.

Reeds tijdens haar parlementair mandaat kampte mevrouw Marleen Van den Eynde met ernstige gezondheidsproblemen.

Mag ik u vragen te harer nagedachtenis enkele ogenblikken van stilte in acht te willen nemen?

– De Vlaamse volksvertegenwoordigers nemen enkele ogenblikken stilte in acht.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018 – 18 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

81 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
61 leden hebben ja geantwoord;
20 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

76 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
57 leden hebben ja geantwoord;
19 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018 – 19 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 8

Aangehouden stemmingsen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingsen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 32, van Freya Van den Bossche, Jan Bertels, Bart Van Malderen en Joris Vandenbroucke, op de tabel bij artikel 2.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

82 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
15 leden hebben ja geantwoord;
62 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 33, van Bart Van Malderen, Jan Bertels, Freya Van den Bossche en Joris Vandenbroucke, op de tabel bij artikel 2.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

84 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
20 leden hebben ja geantwoord;
64 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 34, van Jan Bertels, Bart Van Malderen, Freya Van den Bossche en Joris Vandenbroucke, op de tabel bij artikel 2.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

84 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
20 leden hebben ja geantwoord;
64 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 2.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

83 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
20 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 2 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 7

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

84 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben ja geantwoord;
20 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

79 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
60 leden hebben ja geantwoord;
19 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018
– 1570 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 12**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 8

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

84 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben ja geantwoord;
3 leden hebben neen geantwoord;
17 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

79 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
60 leden hebben ja geantwoord;
3 leden hebben neen geantwoord;
16 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst tussen het Koninkrijk België en Japan tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en tot het voorkomen van het ontduiken en het ontwijken van belasting, en met het protocol, ondertekend te Tokio op 12 oktober 2016
– 1537 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 9

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

84 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
84 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

79 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
79 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met

1° de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Turkije tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en het erbij gevoegde Protocol, gedaan te Ankara op 2 juni 1987, zoals gewijzigd bij het Protocol, gedaan te Brussel op 9 juli 2013;

**2° het Protocol tot wijziging van onder 1° vermelde overeenkomst, gedaan te Brussel op 9 juli 2013
– 1551 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 10

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

84 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
84 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

79 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
79 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met

1° de overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Staat Qatar tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, en van het protocol, ondertekend te Doha op 6 november 2007, zoals gewijzigd door het protocol, ondertekend te Doha op 22 maart 2015;

**2° het protocol, ondertekend te Doha op 22 maart 2015, tot wijziging van de onder 1° vermelde overeenkomst
– 1552 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 11

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

84 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
17 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

79 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
16 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET tot modernisering van de erf- en schenkbelasting, aangepast aan het nieuwe erfrecht
– 1584 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

79 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
16 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs, het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding, het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften
– 1585 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 13

Ziehier het resultaat:

83 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
66 leden hebben ja geantwoord;
17 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET betreffende de overname van de sectoren psychiatrische verzorgingstehuizen, initiatieven van beschut wonen, revalidatieovereenkomsten, revalidatieziekenhuizen en multidisciplinaire begeleidingsequipes voor palliatieve verzorging
– 1588 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 14

Ziehier het resultaat:

84 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
17 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van diverse bepalingen van het Provinciedecreet van 9 december 2005
– 1611 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 15

Ziehier het resultaat:

79 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
16 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 6 van het decreet van 28 maart 2014 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Toegankelijk Vlaanderen in de vorm van een private stichting
– 1616 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 16

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

84 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
79 leden hebben ja geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

79 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
75 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

HULDE

De voorzitter: Dames en heren, mag ik nog even uw aandacht voor een zeer bijzonder afscheidswoord, dat ik nu wil richten tot niemand minder dan Ann Brusseel.

Beste collega-volksvertegenwoordigers, beste aanwezigen en familieleden van mevrouw Ann Brusseel, onder andere uw moeder en uw partner Manu en uw broer, en in het bijzonder uw flinke dochter Ada, die ik vijf minuten ontmoet heb, en ik had onmiddellijk door dat het uw dochter was. *(Gelach)*

Beste Ann, voor ik naar de plenaire vergadering van vanmiddag vertrok, hoorde ik iemand zeggen: "Het gaat er stuiven, het gaat over Brussel." En ik moest meteen aan u denken.

In uw negen jaar als Vlaams volksvertegenwoordiger hebt u uw inzet voor het recht op vrije meningsuiting vaak heel letterlijk genomen. U nam geen blad voor de mond. Meer zelfs, u hebt me ooit, toen ik de commissie Mobiliteit voorzat in de vorige zittingsperiode, meer dan verbale argumenten naar het hoofd geslingerd. U hebt uw sacoché, oftewel handtas, gelukkig niet naar mij geworpen, maar u was zo kwaad op mij, dat zal ik nooit vergeten. Het ging over het gratis vervoer van de 65-plussers. Herinnert u zich dat nog? Ik was zo vriendelijk u een suggestie doen, maar u zei: neen, ik hoef die suggestie van u niet. Het is goed afgelopen. *(Gelach)*

Het voorval typeert u alleen maar als een flamboyante vrijdenker, wars van al te veel politieke correctheid. U gaat zelfs prat op uw lidmaatschap van de Straffe Madammen Club. Mocht iemand u op zijn Oostends een 'topwuf' noemen, dat zou u zelfs niet denigrerend vinden, integendeel. Ze vinden dat ook bij de Erasmus Hogeschool, want daar hebben ze volgens mij een goede keuze gemaakt door u aan te stellen als hun nieuwe directeur. Ik zeg dat niet omdat ik blij ben dat u hier weg bent, integendeel.

Met uw rijke talenkennis, uw ruime ervaring in de politiek, uw grenzeloos engagement voor het humanisme en het liberaal denken, uw inzet voor kansarmen en holebi's, hebt u alle troeven in handen om ook in uw nieuwe uitdaging te slagen. Toen ik uw curriculum vitae nakeek – jammer genoeg is collega De Ro niet aanwezig –, vind ik het nog altijd spijtig dat ik niet in Vilvoorde heb gewoond, en minstens geboren was eind jaren 70. De reden is heel simpel: u was toen een jonge lerares Latijn en Grieks in het gemeenschapsonderwijs en ik had best leerling van u willen zijn.

Ann, in ieder geval wens ik u heel veel succes in uw nieuwe job. We gaan – ik meen dat inderdaad heel oprecht – uw drive en uw gemotiveerdheid, waarmee u hier altijd voor uw zaak bent uitgekomen, echt missen. Ik hoop u in uw nieuwe

job toch eens te komen opzoeken om te vragen hoe het daar met het personeel gaat en zo. (*Gelach*)

We wensen u daar heel veel succes mee. Ik heb begrepen dat u zelf ook graag nog een woordje wilt zeggen. Wilt u dat op het spreekgestoelte doen of op uw zitplaats? Marnic zal wel op uw dochter letten. (*Applaus*)

Ann Brusseel (Open Vld): Dank u, voorzitter, voor uw mooie woorden. Dat deed me enorm veel plezier. Ik ben ook een beetje ontroerd, want inderdaad, in de vorige legislatuur hebben we soms een beetje boos naar elkaar gekeken. Mezelf kennende – dat is een van de wijze spreuken die we in de commissie Onderwijs ook al eens hebben laten vallen: *gnothi seauton* – denk ik dat het goed is dat u een strenge voorzitter bent. Anders loop ik er de kantjes af. Dat weet u en velen weten dat hier.

Wat ik eigenlijk wou zeggen, is om te beginnen dat ik hier ontzettend veel heb geleerd en dat ik heel veel mensen dank verschuldigd ben. Ik wil beginnen met de personeelsleden van het parlement en van de fractie. Het zijn mensen die niet altijd worden vermeld, maar de ploeg die we hebben op de liberale fractie, houdt altijd alles recht, houdt de zaken zowat in het gareel en soms moeten liberalen ook een beetje in het gareel worden gehouden. Dus dank aan Thessa, aan Herman en ook aan Raf en Lieve. Wij hebben excellente medewerkers op de studiedienst. Zonder zo'n fantastische backoffice zou het moeilijk zijn om ons werk hier goed te doen.

Onze medewerker voor Onderwijs, Jimmy, is schitterend. Hij levert goed werk en hij heeft een fantastische zwarte humor. Ik kan die mopjes met jullie niet delen, want ze zijn niet politiek correct, en wij lachen er heel, heel hard om. Neen, wij zijn niet braaf. Dat vinden we echt overbodig.

Trouwens, in het Oostends zeggen ze: 'brave is geen gave'. Mijn vader heeft mij dat meegegeven. Hij heeft daar soms een beetje spijt van gehad, maar hij heeft het me zelf aangeleerd.

Ik wil al die mensen bedanken voor hun dagelijkse inzet. Ook het onthaalpersoneel van het parlement, dat altijd vriendelijk is en de gediensstigheid toont die er in andere sectoren niet zomaar is, omdat daar de werknemers hun plan moeten trekken. Wij worden hier bediend en in de watten gelegd. Dus dank aan het personeel van het parlement voor alle goede zorgen. (*Applaus*)

Nu wil ik ook mijn collega's bedanken. Het is spijtig dat mijn fractieleider hier niet is, want ik heb echt een welgemeend dankwoord voor zijn waardering die hij welkelijks heeft uitgedrukt, voor zijn vriendschap, voor zijn motiverende woorden en voor zijn kalmte en geduld. Ik denk dat het nu goed is geweest. (*Gelach*)

Met de overige collega's, over alle fracties heen, heb ik de voorbije jaren heel wat van gedachten gewisseld en gediscussieerd. Dat heeft me heel veel bijgebracht. Ik heb hier ontzettend veel geleerd. Ik heb ook leren zwijgen, maar ik geef toe dat het niet altijd opvalt.

Mevrouw Helsen, ik wil u als voorzitter van de commissie Onderwijs danken voor de ruime spreektijd die ik altijd heb gekregen. Ik heb het vermoeden dat u niet altijd op de klok kijkt, waarvoor ik u hartelijk dank. Hierdoor hebben we in de commissie Onderwijs bijzonder aangename debatten gevoerd.

Mevrouw Soens, ik moet me verontschuldigen, want ik ben soms een beetje hard geweest. Het spijt me, maar het was nodig. (*Gelach*)

Toch spijt het me, want u bent een heel lieve collega, maar dat is het leven. U begrijpt de uitdrukking dat men er af en toe eentje tegen de tanden moet

krijgen, want u bent een West-Vlaamse, en dat helpt. Dat geldt overigens niet voor mijn dochter.

Mijnheer Daniëls, ik dank u voor de goede samenwerking en voor de 'Jos De Meyer'-bingo. Mijnheer De Meyer, ik zal u dat nog eens uitleggen, want dat is een heel tof spel. Indien we daar drank op hadden ingezet, zouden we nu een serieus drankprobleem hebben. We zullen daar volgende week, tijdens de laatste vergadering van de commissie Onderwijs, dieper op ingaan. Het is een zeer boeiend gegeven geweest.

Ik dank alle collega's om mij uit te dagen en mij af en toe van weerwoord te dienen. Dat heeft me mijn gedachten goed doen ordenen.

Ik dank mijn partijvoorzitter, niet het minst voor haar steun gedurende de voorbije maanden en jaren. Ze heeft me uitgedaagd om het beste uit mij te halen.

Minister Tommelein, ik dank u voor alle kansen die ik heb gekregen en voor alle goede babbels nu en dan. Ik weet dat u een groot hart hebt voor mijn kleine Ada en dat heeft me veel plezier gedaan. Ik dank ook alle ministers die er nu niet zijn, zoals minister Gatz en minister Crevits, waarmee ik de voorbije jaren eigenlijk heel goed heb samengewerkt.

We hebben in de commissie Onderwijs hard gewerkt, maar ik zoek een andere uitdaging omdat ik zo in elkaar zit. Het moet af en toe eens opnieuw bewegen in mijn leven en het mag een beetje sneller gaan in de politiek.

Als Vlaamse volksvertegenwoordigers mogen we ons niet geremd voelen door de leden van de Vlaamse Regering. Ik ga ervan uit dat ze hun werk fantastisch uitvoeren, maar dat ze toch controle nodig hebben. We mogen ons zeker niet laten knechten. Dat wilde ik hier nog even zeggen. We zitten hier met een ruime meerderheid, maar we zitten hier vooral met heel wat hersenkronkels, die we allemaal mogen laten werken. Gediensig zijn, is maar in beperkte mate een goede karaktereigenschap. Minister Tommelein, wij dienen het volk, nietwaar? We zien u graag, maar we dienen het volk en dat doen we het best met een zeer kritische geest en af en toe, als het nodig is, met een scherpe pen.

Mijnheer De Croo, ik wil hier niet verder over uitweiden, want dan zou ik de indruk wekken dat ik uw redenaarstalent wil overschaduwen en dat lukt toch nooit. U hebt misschien al berekend welk deeltje van uw carrière ik ondertussen heb afgelegd, maar u hebt gedurende die vijftig jaar zo veel geduld gehad. Wat ik zeker niet kan, is zo veel geduld hebben.

Dames en heren, het zal me wel iets doen. Ik zal hier nog vaak aan denken en ik zal jullie ook nog wel eens lastigvallen. Zeker als er nog brokstukken van het Koninklijk Conservatorium Brussel naar beneden vallen, zal ik jullie allemaal een beetje lastigvallen om de goede zaak te steunen. Die fantastische kunsthogeschool, letterlijk en figuurlijk een van onze monumenten, wordt door politiek cynisme in onze hoofdstad eigenlijk mismeeesterd. Dat doet me veel pijn.

Maar ik wil niet met deze negatieve noot eindigen. Dank aan alle collega's, aan de collega's van de commissie Onderwijs, met wie ik soms harde discussies heb gehad. Ik heb mevrouw Meuleman en anderen al op het hart kunnen drukken dat mijn opvolger zeer zachtaardig is, dus dat zal wel in orde komen. Dank u wel, collega's. (*Applaus*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 4 juli 2018 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 20.51 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Steve Vandenbergh, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Piet De Bruyn, Michèle Hostekint: ambtsverplichtingen;

Yamila Idrissi, Ann Soete, Johan Verstreken: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de

Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Chris Janssens, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Tom Van Grieken, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Chris Janssens, Renaat Landuyt, Bert Moyaers, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Tom Van Grieken, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc

Hendrickx, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Ingrid Pira, Elke Van den Brandt

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Chris Janssens, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Tom Van Grieken, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Chris Janssens, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Tom Van Grieken, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle

Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Chris Janssens, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Tom Van Grieken, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Chris Janssens, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Tom Van Grieken, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Tom Van Grieken

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Caroline Gennez, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Chris Janssens, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes

Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Chris Janssens, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Chris Janssens, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Caroline Gennez, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.12:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Chris Janssens, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Grete Remen, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Caroline Gennez, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.13:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Chris Janssens, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Caroline Gennez, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.14:

JA-stemmen:

Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Chris Janssens, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Caroline Gennez, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.15:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Chris Janssens, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Grete Remen, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Caroline Gennez, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.16:**JA-stemmen:**

Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Chris Janssens, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Ingrid Pira, Elke Van den Brandt